

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 2. STUDENOGA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 245

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 1094442828

Svi sveti i Dušni dan

SUSRET U MOLITVI I SJEĆANJU

Osnovana udruga »Cro-Femina«

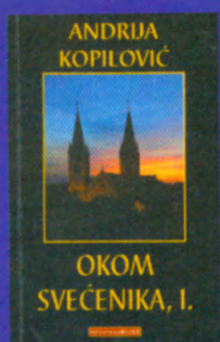
Prosvjed poljoprivrednika

Film o slamarkama

INTERVJU

MARIJA CRNKOVIĆ

400 dinara

400 dinara

400 dinara

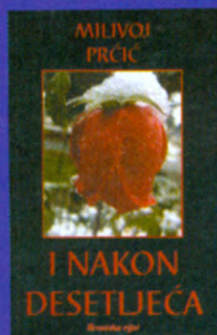
300 dinara

200 dinara

300 dinara

200 dinara

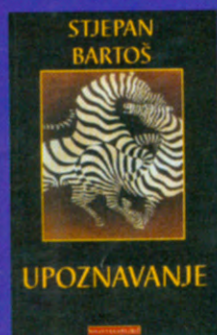
300 dinara

200 dinara

300 dinara

300 dinara

300 dinara

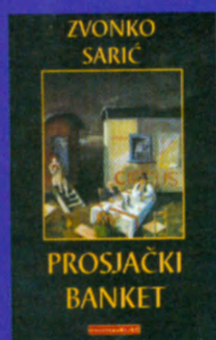
300 dinara

200 dinara

300 dinara

300 dinara

400 dinara

HRVATSKARIJEČ

Naručite knjigu!

Dostava preporučenom poštom, plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime:

Ulica i broj:

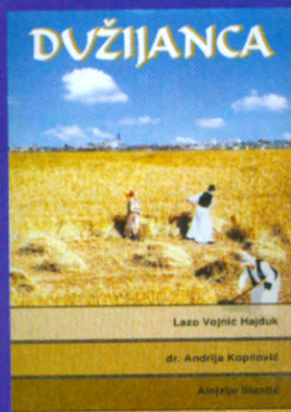
Poštanski broj, mjesto i država:

Telefon i e-mail:

Ovim neopozivo naručujem knjigu:

1., komada
2., komada
3., komada
4., komada
5., komada

Vlastoručni potpis:

5000 dinara

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija Mandić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Prošlost, sadašnjost, budućnost

Jučer i danas, na Svi sveti i Dušni dan groblja »ožive«. Grobovi su ukrašeni cvijećem, zapaljene su svijeće. I vjernici i ateisti posjećuju groblja, svatko tko može. Nadgrobni spomenici podsjećaju nas na proživljene živote i mogu nam ispričati mnoge priče, o životima koji su življeni tek nekoliko dana ili mjeseci ili pak dugi niz godina, decenija. U obitelji se prisjećamo svojih predaka, prisjećamo se kako su živjeli, što su uradili ili nisu, a mogli su, za svoga života.

No nadgrobni spomenici nam pričaju i mnoge druge priče. Oni svjedoče o prisutnosti mnogih generacija Hrvata na ovim prostorima a prolaskom kroz groblja, čitajući imena, godine i mjesece rođenja i smrti: travanj, lipanj, studeni... čudimo se. Kako se dogodilo da je hrvatski jezik skoro nestao s ovih prostora, kako su nam groblja »puna« a škole poluprazne. S mukom se formirao tek jedan gimnazijski razred s nastavom na hrvatskom jeziku, a osim u Subotici ne mogu se formirati odjeljenja s nastavom na hrvatskom jeziku u cijeloj Vojvodini u kojoj danas, i poslije svih selidbi i progona, živi preko pedeset tisuća Hrvata. A naši preci, kojih se sjećamo danas, ostavili su nam puno toga. Istina, puno toga je i zaboravljeno, potisnuto. Ratovi i promjene granica, režima, tragično su prekinuli mnoge živote a njihova djela i naslijeđe rasijani su po arhivima i potrebno je mnogo napora i ljubavi kako bi se ponovno iznijeli na svjetlost dana i kako bi se ponovno pokidane niti povezale.

Neki bi rekli »sve je to zbog politike« od koje mnogi zaziru. Povlače se u svoj svijet privatnosti ili, može se reći, i neku vrst samoizolacije. U mikrosvijet koji se čini sigurnim – u svoj dom, u svoju obitelj. A zna se žena čini temelj obitelji, žena je određena biološki a zatim i društveno skrbiti za obitelj. Htjeli to priznati ili ne doista je društvenom podjelom uloga na ženi veći teret za skrb o djeci, domu, obitelji. No to ne znači da je i jedino »mjesto« žene u krugu svoje obitelji, poručile su u prošli petak žene, njih blizu sto, koje su osnovale Hrvatski forum žena »Cro-Femina«. One su napravile iskorak. Organiziranjem nevladine udruge »Cro-Femina« ne žele ostati samo u svom mikrosvijetu doma i obitelji. Žele nešto napraviti za sebe ali i svoj narod i za bolju budućnost društva u kojemu žive. Za početak najavile su humanitarne akcije, jer blagdani se bliže, ali temeljni cilj koji su sebi postavile jeste veća zastupljenost žena u politici i javnom životu, preuzimanje odgovornosti i na polju odlučivanja širem nego li je to vlastita obitelj.

J. D.

Attila Szalai

Osnovan Hrvatski forum žena Vojvodine »Cro-Femina«

Za veću zastupljenost žena u politici i javnom životu 8,9

U ponedjeljak, 29. listopada, nezadovoljni zemljoradnici izašli sa svojom mehanizacijom na petlju Novi Žednik – Čantavir – Senta, u neposrednoj blizini autoceste Subotica – Beograd

Spriječena blokada autoceste 14,15

U produkciji Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice

Snimljena radio drama »Ča Bonina razgala« 30

Joško Vlašić, otac i trener Blanke Vlašić

Blanka će još napredovati 42,43

UKRATKO

SAD: Nema novog plana za Kosovo

State Department negirao informacije o novom planu administracije u Washingtonu za Kosovo i Metohiju, prenosi 30. listopada B92. Prema navodima BIRN-a, taj plan predviđa da status Kosova bude zamrznut u sljedećih 12 godina u zamjenu za izdašnu financijsku potporu gospodarstvu Kosova, ali je glasnogovornik State Departmenta izjavio kako nema nikakvih osnova za takve priče. Curtis Cooper je rekao da Washington ostaje privržen jasno izraženim stavovima kako je međunarodno nadgledana neovisnost Kosova, na temelju plana Martija Ahtisarija, najbolje rješenje za izlaz iz krize.

Čanak: Nismo separatisti

Lider Lige socijaldemokrata Vojvodine Nenad Čanak kaže da će LSV tužiti sve koji ih u medijima budu nazivali separatistima, prenosi Beta. Čanak se pozvao na odgovor Vlade Srbije na zastupničko pitanje u kojem se navodi kako policija nema saznanja o separatizmu LSV-a. Nenad Čanak je rekao kako je sada jasno da svi oni koji LSV optužuju za separatizam to čine u smislu dnevno-političke promocije i prikupljanja političkih poena.

Izbori u Hrvatskoj

Točno mjesec dana uoči izbora dvije vodeće stranke, HDZ i SDP, potpuno su izjednačene. Prema istraživanju koje je za Jutarnji list i HTV provela agencija Puls, obje bi stranke osvojile po 30,3 posto glasova. I drugi krug najvećega terenskog istraživanja koje se provodi u Hrvatskoj za ovogodišnje izbore bio je realiziran na uzorku od 4000 građana. Iako te dvije stranke ovaj put imaju u decimalu jednake rejtinge, SDP je u prednosti kad se glasovi preračunaju u zastupničke mandate. Kao i u prvome, rujanskome krugu istraživanja, SDP ima pet mandata više od HDZ-a. Stranka Zorana Milanovića mogla bi računati na 58 mjesta u Saboru, a HDZ na 53 mandata. Do razlike u mandatima u Milanovićevu korist dolazi zato što je SDP prva stranka čak u šest od 10 izbornih jedinica, a HDZ vodi u četiri jedinice. D'Hondtova metoda preračunavanja glasova u mandate nagrađuje prvu listu. Ni ovaj put istraživanjem nije obuhvaćena 11. izborna jedinica za dijasporu u kojoj je HDZ 2003. osvojio četiri mandata, a sada najavljuje ofenzivu i borbu za još jedan mandat više. Kada se, dakle, HDZ-u pribroje očekivani mandati iz dijasporu, rezultat glavnih političkih rivala je izjednačen i Hrvatsku očekuju dosad najneizvjesniji izbori.

Za formiranje 7. razreda na hrvatskom jeziku nije dobivena suglasnost prosvjetnih vlasti

Od inicijative se neće odustati

Roditelji i predstavnici DSHV-a nezadovoljni postupcima republičke i vojvođanske prosvjetne vlasti

Predstavnici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, kao i roditelji koji su podnijeli zahtjev da se u Osnovnoj školi »Matko Vuković« u Subotici otvori odjel sedmoga razreda na hrvatskom jeziku izrazili su na konferenciji za tisak nezadovoljstvo i ogorčenje što republička i vojvođanska prosvjetna vlast nije dala suglasnost da se ovaj razred formira.

Konferencija za novinare održana je 26. listopada u Domu DSHV-a, nakon što je pokrajinski

PREBACIVANJE ODGOVORNOSTI:

»Roditelji su uputili zahtjev školi 28. kolovoza da se formira hrvatski odjel sedmoga razreda, nakon čega je ravnateljica škole »Matko Vuković« Marija Crnković službeno zatražila od Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu i od Ministarstva prosvjete Republike Srbije da daju mišljenje i suglasnost za otvaranje odjela sedmog razreda na hrvatskom jeziku za onu djecu koja su do sada pohađala nastavu na srp-

U Domu DSHV-a: Nezadovoljni roditelji i predstavnici stranke

tajnik za obrazovanje i kulturu Zoltán Jeges uputio 17. listopada službeni dopis Odboru za prosvjetu Skupštine Republike Srbije u kojemu se navodi kako su se roditelji učenika sedmog razreda sa zahtjevom za formiranjem odjela na hrvatskom jeziku u Osnovnoj školi »Matko Vuković« obratili suviše kasno i da se za tekuću školsku godinu nisu stekli uvjeti da se formira taj odjel.

skom nastavnom jeziku. Iako pokrajinski tajnik Zoltán Jeges u svom službenom odgovoru 18. rujna navodi kako nema pravnih smetnji da učenici koji su završili šesti razred na srpskom jeziku u sedmom razredu nastave obrazovanje na hrvatskom jeziku, ukoliko za to postoje kadrovske i prostorne mogućnosti u školi i ako se blagovremeno osiguraju udžbenici, a ti uvjeti jesu bili osigurani, počinje prebacivanje

► *Težaku je pero držalja.*

► *Ako se stalno vrtimo u krugu, mi smo u obruču.*

Dujizmi

► *Želimo red a ne redove.*

► *Svakodnevno otkrivamo nepokrivene investicije.*

odgovornosti za ovlast davanja suglasnosti za otvaranje ovog razreda između republičke i vojvođanske prosvjetne vlasti, a evo, na koncu je rečeno da je za otvaranje sedmog razreda na hrvatskom jeziku suviše kasno. To je za nas neprihvatljivo, a razočaran sam ignoriranjem Hrvatskog nacionalnog vijeća i roditelja, jer je činjenica da adekvatnog odgovora od prosvjetnih vlasti nije bilo«, rekao je dopredsjednik DSHV-a i pokrajinski zastupnik Dujo Runje i naglasio kako se neće odustati od inicijative za otvaranje sedmog razreda na hrvatskom jeziku za što je zainteresirano 16 učenika i njihovih roditelja i da će se tražiti od Ministarstva prosvjete Republike Srbije konačan odgovor.

Roditelji učenika su iznijeli kako neće odustati od inicijative za formiranje sedmog razreda, jer su potrebni uvjeti ispunjeni, a iznijeli su i svoje nezadovoljstvo postupcima prosvjetnih vlasti. Jedan od roditelja, *Franjo Dulić*, postavio je pitanje – stoji li možda u pozadini ovoga problema politička trgovina?

KRŠENJE ZAKONSKIH ODREDBA: Ispred DSHV-a *Slaven Bačić* je rekao kako je uskraćivanjem suglasnosti prosvjetnih vlasti za formiranje sedmog razreda na hrvatskom jeziku stvorena incidentna situacija od koje nitko neće imati koristi, dok je šteta višestruka.

»Ovakva situacija ima za rezultat da se krše konkretne zakonske odredbe o ostvarivanju zagarantiranog prava hrvatske nacionalne manjine na obrazovanje na materinjem jeziku. Postoji i međudržavni sporazum između Republike Hrvatske i Republike Srbije o zaštiti nacionalnih manjina, a uobičajeno je da se prema nacionalnim manjinama primjenjuje načelo pozitivne diskriminacije, što znači da u slučaju kada je država otvorena prema nacionalnim manjinama, dopušta im prema tom načelu da pod blažim uvjetima ostvaruju određena prava. U ovome slučaju krši se i načelo pozitivne diskriminacije. Činjenica je i da se sa evidentiranjem zainteresiranih učenika za izučavanje predmeta bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture počelo duboko u rujnu i to nikome nije smetalo, jer će izučavanje tog predmeta uskoro početi u nekim subotičkim osnovnim školama, a nama se predbacuje da smo zakasnili«, rekao je *Slaven Bačić* i istaknuo kako Hrvatsko nacionalno vijeće, kao

tijelo manjinske samouprave, prema zakonu skrbi i o oblasti obrazovanja na materinjem jeziku, a o pokretanju sedmog razreda na hrvatskom jeziku nije niti konzultirano.

IGNORIRANJE HNV-a: »Od strane prosvjetnih vlasti glede formiranja ovog sedmog razreda Hrvatsko nacionalno vijeće nije uopće konzultirano, niti su dužnosnici Vijeća pozvani na sastanak koji su prije dva tjedna održali pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Jeges* i *Gradimir Marković*, načelnik Školske uprave u Somboru, koja pripada Ministarstvu prosvjete Srbije, a na tom se sastanku razgovaralo o mogućnosti formiranja sedmog razreda na hrvatskom jeziku.«

Slaven Bačić je naglasio kako formiranje sedmog razreda na hrvatskom jeziku nije isključivo samo želja roditelja, nego i učenika koji žele pohađati nastavu na hrvatskom jeziku svojom voljom.

Predsjednik HNV-a *Branko Horvat* iznio je uvjerenje da pokretanje sedmog hrvatskog razreda za prosvjetne vlasti nije bio nerješiv problem.

»Roditelji se ne trebaju obeshrabrili i odustati, a ni predstavnici naše hrvatske zajednice neće odustati od zahtjeva za otvaranjem ovog razreda i ako bude potrebno, HNV će se obratiti i mještarskim institucijama Europske unije.«

Branko Horvat je kao pozitivan primjer naveo rješavanje ovakvih problema u Republici Hrvatskoj, jer je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske izdavalo suglasnost za izvođenje nastave za potrebe određene nacionalne manjine bez obzira što je školska godina počela.

Na koncu konferencije za novinare, *Dujo Runje* je rekao kako prema važećem Pravilniku o nastavnom planu i programu za osnovne škole, Ministarstvo prosvjete Republike Srbije neće financirati izvođenje nastave za predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, ukoliko za taj predmet nema najmanje petnaest prijavljenih učenika iz jednog razreda, što ranije nije bila praksa. *Dujo Runje* je ovaj postupak prosvjetnih vlasti ocijenio kao ugrožavanje prava nacionalne manjine na obrazovanje na materinjem jeziku.

Z. Sarić

UKRATKO

Situacija u BiH se komplicira

Bosnu i Hercegovinu je u posljednjih 15-ak dana zahvatila najozbiljnija politička kriza od završetka rata. Predstavnici srpskog naroda kuvertirali su ostavke u državnim institucijama zbog nametnutih odluka visokog predstavnika *Miroslava Lajčaka* o Vijeću ministara BiH, kojima se slabi utjecaj entiteta i omogućava preglasavanje jednog naroda. Cijela Republika Srpska podigla se na prosvjede zbog nezadovoljstva nametnutim odlukama. Sudionici prosvjeda usvojili su zaključke u kojima se zahtijeva da Vijeće za implementaciju mira stavi izvan snage bonske ovlasti visokog predstavnika i da Narodna skupština Republike Srpske pozove Srbiju, Crnu Goru i Hrvatsku kao potpisnice Dejtonskog sporazuma da osiguraju njegovu dosljednu primjenu. Premijer RS-a i predsjednik SNSD-a *Milorad Dodik* je kazao kako *Lajčaku* jedino preostaje da povuče ili izmijeni nametnute odluke, jer će u protivnom SNSD postati oporba. Narodna skupština RS-a razmatrala je aktualnu situaciju u državi te su usvojili Deklaraciju koju su uputili Vijeću za implementaciju mira, koje treba razmotriti odluke visokog predstavnika i zahtjeve Narodne skupštine RS-a. U Deklaraciji se navodi kako nametnuti zakon o Vijeću ministara BiH nije u skladu s Dejtonskim sporazumom. Predstavnici hrvatskog i bošnjačkog naroda dali su podršku visokom predstavniku i njegovim odlukama. Na političku krizu u državi reagirali su gotovo svi veleposlanici, pa i glavni tajnik UN-a izrazivši zabrinutost situacijom i dajući podršku visokom predstavniku.

A.B.

Vjeronauk će ostati u školama

Predsjednici Vlade i države, dr. Ivo Sanader i *Stjepan Mesić*, kao i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije (HBK) mons. *Marin Srakić*, odbacili su 29. listopada bilo kakvu ideju o ukidanju vjeronauka u školama. Predsjednik Vlade i HDZ-a dr. Ivo Sanader u izjavi za HTV odlučno je odbacio ideju koju je iznijela saborska zastupnica SDP-a *Marija Lugarić* o »izbicanju« vjeronauka iz škole.

»Hrvatski narod jest narod koji ima svoje korijene, a to su naša nacionalna baština, naš kulturni identitet i vrijednosti kršćanske civilizacije«, naglasio je Sanader. I hrvatski predsjednik *Stjepan Mesić* također je izjavio kako »nema ni rasprave o tome hoće li vjeronauk ostati u školi ili ne, zbog toga što nas veže ugovor sa Svetom stolicom. Drugo, ili treće, radi se o izbornom predmetu. Svatko odlučuje sam«, rekao je *Mesić* za HTV.

N. S.

Susret u Domu DSHV-a

Prošloga tjedna u Domu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u Subotici upriličen je susret čelnika stranke *Petra Kuntića*, *Martina Bačića*, *Antonije Čota*, *Mate Matarića*, *Josipa Gabrića*, *Duje Runje* i *Antuna Lulića* s predstavnicima Generalnog konzulata Republike Hrvatske konzulice gerant *Ljerke Alajbeg* i konzula savjetnika *Ante Franjića*. Tijekom prvog službenog posjeta stranci novopostavljeni dužnosnici konzulata upoznali su se s dosadašnjim i budućim aktivnostima stranke.

Biskupi će pozvati narod na izbore

Radom i nadom

Biskupi će idućih dana, početkom studenoga, i službeno objaviti zajedničku poruku svim vjernicima, koja će polaziti od činjenice da je zvanje političara izuzetno odgovorno, ali i časno, a biskupima i Crkvi svakako je stalo da narod izađe na izbore, a ne da birači apstiniraju i prepuštaju drugima da odlučuju umjesto njih, poručio je predsjednik HBK biskup Marin Srakić

ĐAKOVO – Mons. dr. *Marin Srakić*, biskup đakovački i srijemski, novi je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije – tako je odlučeno na 35. plenarnom zasjedanju HBK u Gospiću od 16. do 18. listopada o.g., a tim povodom je u Đakovu, u Biskupskom domu, u prošloga tjedna, održana konferencija za medije uz nazočnost predstavnika svih glasila iz Slavonije, Baranje i Srijema.

»Mnogi se pitaju što se to dogodilo posljednjih dana, a dogodila se sjednica HBK u Gospiću, na kojoj su biskupi izabrali novoga predsjednika, i, evo, ta čast pripala je meni – da predsjedam idućih 5 godina, ako me Gospodin održi u životu i zdravlju«, tako je počeo biskup Marin Srakić. »Ovih dana vi ste dosta pisali o tome, a netko od vaših kolega dobro je ustvrdio da ja nisam nikakav šef ostalim biskupima, već samo prvi među jednakima. Ima nas 14 i tu je još Vojni ordinarij, tu su i pomoćni biskupi. Ja sam prije 17-18 godina, kada sam zaređen za biskupa, uzeo geslo – radom i nadom. Morate priznati kako je to i dandanas aktualno, pa ću tako i nastaviti i zalagat ću se za unapređivanje kolegijalnosti među nama biskupima, ali i među cjelokupnim svećenstvom, jer u Hrvatskoj je više od 4 milijuna vjernika, a nas biskupa je 20-tak, ali tu je i 1.800 dijecezanskih svećenika i više od 800 redovnika i naše je poslanje da, zajedno s našim vjernicima, izgrađujemo živu Crkvu«.

LOGIČAN SLIJED: »Istina, do sada je gotovo bilo pravilo da na čelu HBK bude zagrebački nadbiskup i tako je bilo od 1918. godine, kada je ustanovljena Biskupska konferencija Jugoslavije, a prvi je predsjednik bio zagrebački nadbiskup *Bauer* te poslije njega dolazi nadbiskup i kardinal *Stepinac*. Kada je on 1946. uhićen biskupi su za predsjednika izabrali beogradskog nadbiskupa *Josipa Ujčića*,

koji je tu dužnost obnašao sve do 1960., kada na čelo ponovno dolazi zagrebački nadbiskup *Šeper*, poslije njega kardinal *Kuharić*, a poslije njega, nadbiskup, pa poslije i kardinal *Bozanić*. Dakle, osim Ujčića, svi su bili zagrebački nadbiskupi. Ovo posljednje glasovanje sukladno je našem Statutu, jer nitko više od dva puta ne može biti na čelu HBK. E sad, neki se pitaju – je li to čin dekapitolizacije i decentralizacije? Naravno da nije, jer mi smo se za takav čin odlučili usvajanjem Statuta, a ovo je samo nekakav logičan slijed« pojasnio je biskup Srakić.

časno, a biskupima i Crkvi svakako je stalo da narod izađe na izbore, a ne da birači apstiniraju i prepuštaju drugima da odlučuju umjesto njih.

»Naravno, mi ne želimo izravno reći za koga će tko glasovati, ali želimo da naši vjernici pokažu svoju zrelost i izađu na izbore«, naglasio je predsjednik HBK.

SRIJEM I BAČKA: Vaš je izjavitelj pitao o sudbini srijemskoga dijela biskupije, budući da je Srijem danas prepolovljen, polovica u jednoj a polovica u drugoj državi. Obnovom Srijemske biskupije i ujedinjenjem u personalnu uniju još davne 1773. godine ovo

Taj je prijedlog upućen Svetoj stolici, a o tim pitanjima odlučuje sveti otac.

Na upit o odnosima sa Subotičkom biskupijom, biskup Srakić je rekao kako te veze traju još od vremena Kaločke biskupije. U posljednje vrijeme, mnogi su svećenici pohađali đakovački Teološki fakultet, s onim starijima sam kolega, a mlađima sam bio odgojitelj. Također, vrlo tijesno surađujemo s biskupom *Ivanom Penzešom* i on je gotovo redoviti sudionik svih naših zasjedanja HBK, a posljednjih godina bogoslovi iz Bačke ponovno dolaze k

Novoizabrani predsjednik HBK biskup Marin Srakić

Na upit o ponašanju Crkve pred parlamentarne izbore, biskup Srakić je upravo naglasio to temeljno načelo kolegijalnosti i biskupi će idućih dana, početkom studenoga, i službeno objaviti zajedničku poruku svim vjernicima, koja će polaziti od činjenice da je zvanje političara izuzetno odgovorno, ali i

je jedinstvena biskupija, ali još je biskup *Strossmayer* govorio da je šteta što i srijemski dio biskupije nema svojega biskupa. Naš je prijedlog da se srijemski dio biskupije osamostali, budući da je u novoj državi, da ima svojega biskupa koji će ga predstavljati pred narodom i vlastima i da konačno oživi.

nama na teologiju, tako da je ta suradnja vrlo plodna. Uostalom, i moj pomoćnik mons. *Duro Hranić* bio je nedavno na njihovoj svečanosti zvanj Dužijanca, a ako i mene pozovu, rado bih se odazvao«.

Slavko Žebić

Predsjedatelj Predsjedništva BiH Željko Komšić ratificirao Osnovni ugovor između BiH i Vatikana

Povijesni iskorak za Hrvate-katolike u BiH

*Kardinal Puljić izjavio da ratifikacijom ugovora između BiH i Vatikana Katolička crkva stječe pravni status u BiH i uporište za rješavanje svih pitanja * Predsjedavajući Predsjedništva BiH Željko Komšić u izjavi za Hrvatsku riječ potpisivanje ugovora ocijenio kao povijesni iskorak i pojasnio da se ne radi o favoriziranju jedne vjerske zajednice u odnosu na druge, jer BiH radi na sklapanju sličnih ugovora i s drugim vjerskim zajednicama*

Piše: Arijana Beus

VATIKAN/SARAJEVO – Predsjedatelj Predsjedništva BiH Željko Komšić i državni tajnik Svete Stolicе Tarcisio Bertone ratificirali su prošli tjedan Osnovni ugovor između Vatikana i BiH, kao i dodatni protokol na taj ugovor.

Značajno je naglasiti da je Osnovni ugovor potpisan 25. listopada

u izjavi za Hrvatsku riječ potpisivanje ugovora ocijenio kao povijesni iskorak.

DEFINIRANE OBVEZE DRŽAVE PREMA CRKVI: »Ugovor je od iznimne važnosti za BiH kao državu ravnopravnih naroda i građana, multinacionalnu i multireligijsku. Potpisanim dokumentom se formalno

se ne radi o favoriziranju jedne vjerske zajednice u odnosu na druge, jer BiH radi na sklapanju sličnih ugovora i s drugim vjerskim zajednicama.

I kardinal Bertone je nakon potpisivanja ugovora istaknuo da je ovo povijesni dan u odnosima Svete Stolicе i BiH. Prema njegovim riječima, ugovor stvara pozitivniju sliku o BiH na međunarodnoj razini te će pomoći u prevladavanju problema iz prošlosti, kao i izgradnji bolje budućnosti. Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić je istaknuo da je cijelu ceremoniju doživio vrlo lijepo.

DETALJI UGOVORA: Ratificiranjem Ugovora BiH sa Svetom Stolicom Katolička crkva u BiH je konačno dobila potpuno ravnopravan položaj u društvu. Što je najvažnije, povratak crkvene imovine je sada neupitan. Ugovorom su napravljena dva kompromisa, kako bi se poštovala multireligioznost i sekularnost na području BiH.

Prvi kompromis je taj da je izbjegnut članak koji govori da su crkveni i društveni brak jednakopravni. Zajamčeno je da društveni brak ima pravovaljanost pred sudom, dok je vjerski brak

Susret: Željko Komšić i papa Benedikt XVI.

Susret Komšića i Pape

Željko Komšić se tijekom posjeta Vatikanu susreo i s papom Benediktom XVI. Tijekom razgovora razmijenjena su mišljenja o primjeni ratificiranog Ugovora, posebice glede sudjelovanja Crkve u odgoju, socijalnom i karitativnom djelovanju. U razgovoru Pape i Komšića posebno je naglašen prilog katoličke zajednice u korist mira i suživota između raznih etničkih i religijskih skupina u BiH. Komšić je pozvao papu Benedikta XVI. u posjet BiH te mu je predao poklon Predsjedništva BiH - likovno djelo fra Petra Perice Vidića pod nazivom »Fantastični pejzaž«.

da, na dan obljetnice smrti posljednje bosanske kraljice Katarine Kosače koja je u svojoj oporuci imovinu, odnosno državu, ostavila upravo Svetoj Stolicі. Predsjedavajući Predsjedništva BiH Željko Komšić

priznaju dva međunarodna subjekta, država BiH i Sveta Stolica«, kazao nam je Komšić i dodao da je upravo temeljem ovog ugovora stvoren pravni okvir za djelovanje Katoličke crkve u BiH. Komšić je pojasnio da

Ugovor je ratificiran: Željko Komšić i Tarcisio Bertone

»Raduje me da je u govorima kardinala Bertonea i predsjednika Komšića naglašeno kako BiH u procesu izgradnje mira ide prema europskim načelima. Ovaj ugovor je doprinos tome. Posebno me raduje da su razmijenjeni ratifikacijski instrumenti upravo na obljetnicu smrti bosanske kraljice Katarine Kotromanić Kosačak«, kazao je kardinal Puljić.

čin opredijeljenosti za duhovnost. Drugi kompromis je pitanje vjeronauka u školama, gdje je dogovoreno da se vjeronauk okarakterizira kao predmet izbora.

Potpisanim ugovorom su također regulirana prava i status svećenika u državi te im sada pripada sve ono što pripada i drugim radnicima, kao što su plaće, mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Osnovan Hrvatski forum žena Vojvodine »Cro-Femina«

Za veću zastupljenost žena u politici

Osnivačka skupština, na kojoj je za prvu predsjednicu izabrana Lozika Jaramazović, izazvala je veliki interes žena iz Subotice, Sombora, te svih okolnih mjesta

Piše: Marijana Tucakov

Nakon punih sedamnaest godina rada i postojanja Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini žene su uz potporu i pod okriljem ove stranke osnovale i svoju organizaciju – Hrvatski forum žena »Cro-Femina«. Osnivačka skupština, na kojoj je za prvu predsjednicu izabrana *Lozika Jaramazović*, izazvala je veliki interes žena iz Subotice, Sombora, te svih okolnih mjesta, što je dokazalo opravdanost ove inicijative. U petak, 26. listopada, neposredno prije početka osnivačke Skupštine održane u Novoj općini u Subotici, blizu sto žena je popunilo pristupnicu, čime su postale članice Hrvatskog foruma žena. Tijekom skupštine usvojen je Statut udruge kojeg je predložio Inicijativni odbor a osim predsjednice za dopredsjednice su izabrane: *Antonija Čota*, *Suzana Marijanović* i *Davorka Nimčević-Kuktin*. Također jednoglasno izabrane su članice Upravnog i Nadzornog odbora. Prva predsjednica Hrvatskog foruma žena »Cro-Femina« ukazala je na potrebu organiziranja žena na svim razinama, te je zahvalila svima koji su glasovali za nju.

Među gostima osnivačke skupštine bili su predsjednik i dopredsjednici DSHV-a *Petar Kuntić*, *Joso Gabrić* i *Mata Matarić*, konzulica gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* sa suradnicima, predsjednica i dopredsjednica Pokrajinskog foruma žena DS-a *Đenđi Seleši* i *Anita Beretić*, i ispred stranke G17 Plus *Marica Stankić*.

UKLJUČIVANJE ŽENE: Ocijenivši da je žena često marginalizirana i ostavljena po strani važnijih zbivanja i donošenja odluka te da u području posla i karijere mora često uložiti više truda i dokazivanja od muškarca, Kuntić je kazao kako niti jedno društvo ne može uistinu postati demokratsko ukoliko se žene u potpunosti ne uključe u sve oblasti društva. »Pred izazovom uključivanja žena u

Konzulica gerant: Ljerka Alajbeg

politiku, gospodarstvo, kulturu i znanost nalazi i hrvatska zajednica« kazao je Kuntić te je zaključio kako, imajući u vidu izuzetno važnu ulogu žene u obitelji, treba donositi zakone koji bi u većoj mjeri štitili položaj i prava žena. U tom smislu Kuntić je izrazio uvjerenje da će Hrvatski forum žena na najbolji način moći artikulirati postojeće potrebe i težnje i učiniti pomak na putu promicanja uloge žene u našem društvu.

Moderatorica osnivačke skupštine *Antonija Čota* izrazila je zadovoljstvo time što je sada na mjestu generalne konzulice, u svojstvu konzulice gerant – žena. »Žena koja je za kratko vrijeme svoga boravka u našoj sredini našla vremena upoznati se s gotovo svim segmentima i područjima života i djelovanja Hrvata u Vojvodini i koja je za kratko vrijeme pokazala spremnost i energičnost i uključila se u rješavanje naših potreba«, istaknula je Čota.

Ljerka Alajbeg je istaknula kako se žensko pitanje ne smije niti precjenjivati, niti podcjenjivati, ali isto tako ni sposobnost žena ne smije se precjenjivati, niti podcjenjivati. Rekla je kako žene imaju veliku snagu, da žene mogu napraviti puno toga, čak i ono što u društvu zajednica ne može učiniti. Stoga se žene trebaju organizirati, kako bi se prava žena ispunila, te kako bi se, djelujući u sinergiji sa svim ostalim organizacijama, ta prava i ostvarila.

»Kako bi se ostvarila deviza pod kojom je Demokratska stranka osnovana, pod kojom radi i od koje ne odustaje, a to je učiniti Suboticu, Sombor, Vojvodinu i Srbiju mjestom gdje je dobro živjeti, moramo dnevno rješavati teme na koje možemo utjecati, moramo činiti život boljim, korak po korak. Da bismo to uspjeli svi zajedno, i muškarci i žene u političkim strankama,

ci i javnom životu

Predsjednica Foruma žena »Cro-Femina«:
Lozika Jaramazović

i sa savezničkim organizacijama u civilnom sektoru, moramo utjecati i na promjenu prioriteta bavljenja politikom. Prema mišljenju Foruma žena Demokratske stranke to su pitanja položaja žene u Srbiji, sudjelovanje žene i njezina sigurnost u javnom i političkom životu, ali to je i njena sigurnost i sigurnost njezine djece u kući. To su teme koje svakidašnje moramo rješavati i koje iziskuju izuzetan dnevni aktivizam«, istaknula je Anita Beretić iz Sombora, dopredsjednica Foruma žena Demokratske stranke.

ZAŠTO FORUM ŽENA?: »Ženom se ne radi, ženom se postaje. Žena Hrvatica u dvostrukoj je podređenoj ulozi. Prvo kao žena, a zatim i kao pripadnica nacionalne manjine. Gotovo jedna milijarda ljudi u svijetu danas živi u neprihvatljivim uvjetima i bijedi, a 70 posto od tog broja su žene.

Feminizacija siromaštva postala je značajan problem i u zemljama tranzicije, kao kratkoročna posljedica političke, ekonomske i društvene transformacije. I pokraj toga što siromaštvo pogađa obitelj u cjelini, zbog raspodjele rada i odgovornosti, više pogađa ženu. Siromaštvo je napose prisutno kod starijih i žena koje žive u seoskim sredinama. Do siromaštva dovodi nesigurnost posla, rigidni ekonomski faktori, smanjena davanja za socijalnu zaštitu i socijalne usluge, ograničen pristup žena vlasti, bolje plaćenim poslovima, obrazovanju, kvalifikacijama, proizvodnim resursima, novim tehnologijama, financijskim kreditima, te strogo društveno propisane uloge. Povećava se i nasilje u obitelji, čije su najčešće žrtve žene, kao i diskriminacijski odnos prema ženama u svim oblicima javnog života i na tržištu rada. Usprkos

Veliki odaziv žena

»Zadovoljna sam velikim odazivom i zainteresiranošću naših žena i još jednom im se zahvaljujem. Isto tako zahvaljujem se našim gostima kao i čelništvu DSHV-a koji su nas podržali u osnivanju i najavili i dalju potporu u našim aktivnostima. Jedna od prvih zadaća udruge »Cro-Femina« se sigurno biti veće sudjelovanje i zastupljenost žena u tijelima naše stranke. Kako ste upoznati, izbori na svim razinama stranke su raspisani i do sada nismo imali ženu dopredsjednicu stranke a sada ćemo sigurno imati prijedloge. Isto tako i više prijedloga na razinama podružnica i mjesnih organizacija. Sljedeći zadatak je povezivanje sa ženskom mrežom drugih stranaka to jest našim koalicijskim partnerima. Kako se približavaju blagdani planiramo i organiziranje humanitarnih akcija« rekla je predsjednica »Cro-Femine« Lozika Jaramazović

visokoj razini obrazovanja i profesionalnim kvalifikacijama, žene ulaze na tržište rada pod nejednakim uvjetima i u prosjeku dulje čekaju na posao od muškaraca u svim stupnjevima stručne spreme. Ocjena je da val novog otpuštanja ženske radne snage tek treba stići. Daljnje smanjenje zaposlenih u javnom sektoru, kao i privatizacija tekstilne industrije i manjih poduzeća, više će pogoditi žene, te će daljnja privatizacija bez specifično usmjerenih preventivnih programa negativno utjecati na žene. U osobito nepovoljnoj situaciji su majke s djecom. Žene se više nego muškarci suočavaju i sa starosnom diskriminacijom. Poslodavci izbjegavaju zapošljavati žene koje imaju više od četrdeset godina, te one, nakon gubitka prethodnog radnog mjesta, gotovo nemaju šansu naći novo zaposlenje. S druge strane, žene koje rade zarađuju u prosjeku 15 posto manju plaću od muškaraca za isti posao. Razlike u plaći su se posljednjih godina proširile u svim kategorijama zaposlenosti«, rekla je Antonija Čota, govoreći o razlozima zbog kojih su se

Dopredsjednica pokrajinskog
Foruma žena DS: Anita Beretić

Hrvatice – žene odlučile organizirati.

Novoizabrana predsjednica Lozika Jaramazović zahvalila je članicama Foruma na povjerenju kao i čelnicima DSHV-a na potpori te je poručila da se same žene moraju izboriti za veću zastupljenost u javnome životu i politici. ■

Marija Crnković, ravnateljica Osnovne škole »Matko Vuković« u Subotici

Nastava na hrvatskom dobro funkcionira

Kako se nastava na hrvatskom izvodi već šestu godinu, mislim da ona sasvim dobro funkcionira, posebice u odjelima nižih razreda

Raygovor vodio: Davor Bašić Palković

»**M**atko Vuković« je jedina osnovna škola u Vojvodini u kojoj se nastava izvodi na tri nastavna jezika – srpskom, mađarskom i hrvatskom. Od ukupno 729 učenika, nastavu na hrvatskom jeziku u ovoj školi trenutačno pohađa 96 učenika u šest odjela i razreda, a kao neriješeno pitanje, još uvijek otvoreno stoji formiranje odjela sedmog razreda na hrvatskom jeziku. O problemima s kojima se susreće nastava na hrvatskom u ovoj školi, ali i o uspjesima u provođenju ovakve nastave, za naš list govori ravnateljica Marija Crnković.

HR: Kao najaktualnije, nameće se pitanje formiranja odjela sedmog razreda na hrvatskom jeziku u ovoj školi. Kako vidite ovaj, sada već skoro dvomjesečni proces koji je, kako saznajemo, izgleda okončan time što prosvjetne vlasti nisu dale suglasnost za formiranje odjela?

Ono što mi se posebno ne sviđa u ovom procesu je da službeno nisam dobila nikakav konačan odgovor. Dakle, dobila sam odgovor na sastanku Aktiva škola od članice Općinskog vijeća zadužene za obrazovanje Edit Molnár Pintér, koji je glasio da je inicijativa za formiranje spomenutog odjela krenula kasno i da bi time – s obzirom da su ta djeca već uključena u nastavu u drugim školama – došlo do poremećaja tih odjela koji su već u funkciji i proračunu. To je bilo usmeno obrazloženje, a pismeno nisam dobila. Svakako ću zatražiti i pismeno obrazloženje, ne samo zbog ovogodišnje situacije, već i zbog sljedeće godine, kako bismo znali trebamo li tražiti odobrenje za osmi razred ili trebamo sačekati da to ide jednim kontinuitetom po kojem ove godine imamo šesti razred na hrvatskom jeziku u našoj školi.

HR: S kojim se problemima – poput nabave udžbenika ili lektire, nastava na hrvatskom jeziku u ovoj školi susretala?

U početku je bilo problema s kašnjenjem udžbenika. Ove godine toga nije bilo, udžbenici koji su nedostajali nabavljeni su, a ako još koji priručnik za nastavu nedostaje, to je svakako na spisku i treba stići. Što se tiče lektire, znamo da je ona naručena. Dogovorili smo se da to bude dvadeset primjeraka od jednog naslova za svaki razred, što je sasvim dovoljan broj da se ona može obrađivati.

HR: Imate li kadrovskih problema i koliko ste zadovoljni nastavnim rezultatima osoblja koje nastavu izvodi na hrvatskom jeziku?

Nastavnici koji rade u nastavi na hrvatskom su dvojezični, odnosno većina njih je školovanje završila na srpsko-hrvatskom jeziku. Ministar prosvjete smatra da su oni dovoljno stručni za predavanje, time što se usavršavaju odlazeći na jezične seminare ovdje i u Hrvatskoj. Dakle,

ova prva generacija će možda biti malo uskraćena s nastavom koja je potpuno na standardnom hrvatskom, ali kako se nastava na hrvatskom izvodi već šestu godinu, mislim da ona sasvim dobro funkcionira, posebice u odjelima nižih razreda. S te strane nemamo više primjedaba, očekujemo samo rješavanje pitanja lektorata, odnosno da učiteljice dobiju certifikat koji će im dati i službeno pravo za izvođenje nastave na hrvatskom jeziku.

Glede viših razreda, veći broj angažiranih profesora je stručan, osim jednim manjim dijelom s područja predmeta koji spadaju u tzv. vještine – likovni, glazbeni i tjelesni odgoj. Svakako je nastavni plan i program i za ovu skupinu predmeta napravljen tako da se koriste hrvatski jezik. Moram istaknuti veoma pozitivan stav profesora koji tu nastavu izvode, oni su spremni učiti i obučavati se kroz jezične seminare, te u skorijoj budućnosti očekujemo rješavanje pitanja lektorata i za njih.

HR: Hoće li svršetak ciklusa osnovnoškolskog obrazovanja na hrvatskom u ovoj školi, usmjeriti ovu ustanovu na neke posebne organizacijske pothvate?

Škola će i dalje biti trojezična, jedino što možemo proširiti ponudu za program nastave na hrvatskom jeziku i u našoj drugoj zgradi, u isturenom odjelu u Malom Bajmoku u kojem se odvija nastava nižih razreda, i gdje odjel na hrvatskom nismo mogli formirati jer bismo onda imali dva mini odjela po razredu. Za sada je nastava na hrvatskom locirana u objektu u MZ Gat, a kad završimo osmogodišnji ciklus onda ćemo svakako pokušati djeci s područja MZ Mali Bajmok i iz okruženja, osigurati da i tamo pohađaju nastavu kompletnu na hrvatskom jeziku.

HR: Kakva je situacija glede izučavanja izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture? Koliki broj djece pohađa ovaj predmet?

Njegovanje materinjeg jezika i nacionalne kulture u nižem ciklusu jednostavno nije pokazalo veliku zainteresiranost, budući da mi imamo nastavu na hrvatskom. Oni koji to žele praktički i upisuju kompletan program na hrvatskom jeziku.

U drugom ciklusu, od petog do osmog razreda, predmeti materi-

njeg jezika s elementima nacionalne kulture – od hrvatskog, mađarskog, romskog – svrstani su u skupinu izbornih predmeta, gdje se između ostalog nalaze i predmeti kao što je informatika. U kolektivu smo zaključili i smatramo da je to jedna vrsta nepravde prema nacionalnim manjinama, jer izborni predmeti idu s jednim satom izučavanja tjedno, a materinski jezik s dva sata tjedno. Znači, kada se djeca opredijele za „njegovanje“, oni imaju i jedan sat više i još su prinuđeni birati između možda atraktivnijih predmeta. To bi trebalo statusno izmijeniti i takve predmete izdvojiti iz ove skupine. A dok se to ne uradi imat ćemo situaciju kao i ove godine, da se nitko od učenika petog i šestog razreda

du imamo sedmero prijavljenih, a u osmom četvero učenika. Kako skupine nisu mogle biti formirane na način na koji se to proračunski financira, mi te sate realiziramo praktički fakultativno kao dopunsku nastavu ili sekciju, jer imamo tu mogućnost, s obzirom da su u školi angažirane dvije profesorice iz Hrvatske, koje su stvarno velika pomoć za nastavu na hrvatskom u našoj školi.

HR: Kakva je situacija glede školovanja pripadnika drugih nacionalnih manjina u školi?

Osim na hrvatskom imamo i nastavu na mađarskom kao materinskom jeziku. Također, u školi je 20 posto učenika pripadnika romske nacionalne manjine, i u tom

granica« u koje uključujemo sve učenike.

Moram napomenuti kako su prije dvije godine zbog velikog broja prijavljene romske djece, pojedini roditelji upisivali svoju djecu u drugu školu. Mislim da su oni na taj način svoju djecu uskratili za jedan bitan segment upoznavanja s djecom koja su njihovi susjedi, s kojima se druže i žive skupa, te čiju kulturu trebaju upoznavati. No, to je u krajnjoj liniji odluka samih roditelja.

HR: Dan škole obilježavate 31. listopada. Kažite nam nešto više o programu kojeg ste tim povodom ove godine spremili?

Dan škole obilježavamo na datum kada je čovjek, revolucionar

nije opredijelio za to, što se može objasniti time da imamo nastavu na hrvatskom u ovim razredima. S sedmim i osmim razredima situacija je drukčija. Tu je već predmetna nastava i nema mogućnosti formiranja kombiniranog odjela kao u nižim razredima. Sukladno pravilniku, skupina se formira na razini jednog razreda i poželjno je da se za to opredijeli najmanje 15-ero učenika. Načelnik Školske uprave je bio vrlo tolerantan prema nacionalnim manjinama i snizio taj broj na najmanje desetero učenika. Međutim, nama se desilo to da su djeca odabrala druge predmete, tako da u sedmom razre-

du imamo sedmero prijavljenih, a u osmom četvero učenika. Kako skupine nisu mogle biti formirane na način na koji se to proračunski financira, mi te sate realiziramo praktički fakultativno kao dopunsku nastavu ili sekciju, jer imamo tu mogućnost, s obzirom da su u školi angažirane dvije profesorice iz Hrvatske, koje su stvarno velika pomoć za nastavu na hrvatskom u našoj školi.

U drugom ciklusu, od petog do osmog razreda, predmeti materi-

žajnijih, a oni najuspješniji učenici u kvizu nagrađeni su slatkišima. Također, u okviru proslave Dana škole, jedan je školski sat u svakom odjelu posvećen liku i djelu Matka Vukovića, uz što ide zadaća da literarno ili likovno obrade ono što su saznali. Također, organizirali smo i polaganje cvijeća na spomen bistu Matka Vukovića koja se nalazi u središnjoj školi. Kao novinu u programu obilježavanja, imat ćemo i prezentaciju onoga što je u školi učinjeno u proteklih pet godina.

HR: U smislu poboljšanja nastave, koji su prioriteti u daljnjem razdoblju Vašeg mandata?

Još od prvog dana od kada sam stupila na ovu dužnost, jedan od prioriteta mi je postavljenje ograde u objektu u MZ Mali Bajmok. Međutim, kad god stavim na papir zamolbu za investiranje u ogradu,

dina stari crijeplje je porozan, skuplja vlagu osobito kada su tzv. tihe kiše, te imamo problema s prokišnjavanjem prostorija na katu. Pokušali smo to riješiti podmetanjem podloga, što se nije pokazalo adekvatnim. Dakle, ono što je obvezno jest zamjena crijepla.

Ono za što smo već dobili financijska sredstva od Pokrajine u iznosu od 1,2 milijuna dinara jest za sanaciju sanitarnog čvora pri dvorani za tjelesni odgoj, uređenje kupaonica i svlačionica gdje su vodovodne i kanalizacijske cijevi malo popustile, pa dolazi do vlaženja zida. S tim ćemo sredstvima djeci urediti ovaj prostor za adekvatan rad i bolje održavanje higijene prostorija.

HR: Kakvu suradnju imate s Hrvatskim nacionalnim vijećem, budući da je ova škola u lokalnoj hrvatskoj

izvode nastavu na hrvatskom sami preuzeli posao raspodjele. U potpunosti razumijemo HNV, oni se ne bave samo obrazovanjem, a samim time i nisu toliko upoznati s udžbenicima koji se izravno koriste u nastavi. Mi to znamo i nama je mnogo lakše da se u tomu snalazimo. S druge strane, mislim da smo i mi kao škole njima naturili previše poslova.

HR: U kontekstu obrazovanja nacionalnih manjina, nerijetko se spominje neadekvatna provedba upoznavanja i anketiranja roditelja pripadnika nacionalnih manjina pri upisu u školu s njihovim pravom da im se djeca školuju na materinjem jeziku. Kako vaša škola provodi ovu obvezu?

Prije nekoliko godina našoj su školi zamjerili da je administrativni djelatnik pri upisu na roditelje

HR: Kakvu suradnju imate sa školama u Republici Hrvatskoj?

S Osnovnom školom »Ernestinovo« u Ernestinovu, u kojoj se nastava osim na hrvatskom izvodi i na srpskom jeziku, imamo potpisan sporazum o suradnji da ćemo im biti europski partner u jednom njihovom projektu, a kada nam se osigura da i mi budemo ti koji možemo konkurirati na europske natječaje, oni će biti svakako naši partneri. Oni su nam inače i dobar primjer za rad, mi smo tu školu i posjećivali. Imaju odlučnu likovnu koloniju. Osim toga naši učenici odlaze i na druge manifestacije u Hrvatskoj – Dane kruha, sudjeluju na kvizu u organizaciji udruge »Lijepa naša« i slično.

HR: S obzirom da je ova škola pokazala uspjehe u uspostavi i izvođenju nastave na hrvatskom jeziku, što biste savetovali drugim ravnateljicama i ravnateljima?

Prije svega, moraju otvoreno roditeljima ukazivati na njihova prava koje država po tom pitanju osigurava. To je prioritetno, a kao drugo, moj je savjet da se dobro odradi marketinški dio posla upoznavanja svih roditelja, bez obzira na njihovu nacionalnost, što škola pruža. To može biti od značaja svakoj školi, jer je važno da za svaku školsku godinu ima dovoljan broj učenika. Mi smo primjerice ove školske godine napravili prezentaciju škole iz kuta učenika. Riječ je o video materijalu u trajanju od desetak minuta, u kojem nastojimo roditeljima i djeci dočarati što im nudi ova škola, a po principu »djeca zovu djecu«. Ovaj film je prikazan u svim okolnim predškolskim ustanovama kako bi odgojitelji sa svojom skupinom predškolaca mogli to pogledati. Mogli su ga vidjeti i roditelji na skupnim sastancima na kojima je nazočna bila kompletna stručna služba naše škole. Tu smo odgovarali na pitanja roditelja i tako već prije upisa sve njihove eventualne dvojbe – od prostornih i drugih pitanja – raščistili.

Važno je napomenuti i kako na proljeće prije upisa redovito organiziramo tzv. Dan otvorenih vrata, kada odgojitelji u školu dovode predškolsku djecu.

U tom smislu, a s obzirom na općenito sve manji broj djece u školama, veoma sam zadovoljna rezultatima upisa, i nadam se da će tako biti i idućih godina.

mjerodavni mi uvijek kažu kako to nije prioritet. Ali, lokalna samouprava ili Pokrajina će morati shvatiti da ograda može biti prioritet, s obzirom da su djeca ovako na ulici, što može ugroziti njihovu sigurnost. Inače, procjena investicije je oko 1,5 milijuna dinara, što su 364 dužna metra nekakve ograde.

Također, ono što se mora uraditi jest zamjena crijepla na zgradi u kojoj nastavu pohađaju niži razredi na hrvatskom jeziku. Dvadeset go-

zajednici prepoznata kao škola u kojoj se najbolje odvija nastava na hrvatskom kao materinjem jeziku?

Ako kažem da je suradnja perfektna, to sigurno nije. Razdoblje uhođavanja za svaku instituciju postoji, ali je interesantno da se mi svaki put uhođavamo iznova. Primjerice, proces nabave udžbenika je prošle godine išao dobro, a ove godine je nešto »zaškripilo«, te su na kraju naši nastavnici koji

lje utjecao negativno, odnosno da njegove sugestije po ovom pitanju nisu bile baš »na mjestu«. Kada sam o tomu obaviještena, čak je to došlo i do ministra Rasima Ljajića, poduzela sam odgovarajuće mjere i od tada više nemamo takvih problema. S obzirom da nije svatko dovoljno obaviješten, naša škola pri upisu pruža pomoć oko toga da se roditelji informiraju o pravima koja imaju glede manjinskog obrazovanja.

Antonija Čota, članica IO HNV-a zadužena za kulturu

Oblasno udruživanje i organiziranje višestruko je korisno

Mnoge udruge traže pomoć i ovakvim se zahtjevima izlazi u susret.

Problem je što mnoge udruge nisu tehnički opismenjene. Većina nema računalo, pristup Internetu, što u mnogome otežava njihov rad, a i međusobnu komunikaciju, kaže Antonija Čota

Podunavske i srijemske kulturno-umjetničke udruge pokrenule su inicijativu međusobnog povezivanja i ovoga se mjeseca očekuje potpisivanje Povelje o suradnji. Na dva radna sastanka koje su inicirale udruge izneseno je više problema s kojima se suočavaju u svome radu te niz zamjerki na rad Hrvatskog nacionalnog vijeća. Među ostalim ističe se kako sustav informiranja i financiranja ne funkcionira, kao i da kalendar manifestacija nije izrađen do danas. S članicom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženom za područje kulture *Antonijom Čota* razgovarali smo o ovoj temi.

► **Podunavska i srijemska kulturna društva su na dva radna sastanka iznijeli niz kritika na račun HNV-a, među ostalim izraženo je nezadovoljstvo komunikacijom između udruge i HNV-a...**

O sastancima podunavskih i srijemskih kulturnih udruge saznala sam iz »Hrvatske riječi«. Ovakvo oblasno udruživanje i organiziranje kulturnih udruge višestruko je korisno i stoga smatram ovu akciju, koja se organizira za područje Podunavlja i Srijema, vrlo korisnom. Naime, osim toga što će omogućiti bolju suradnju udruge između sebe, a samim tim i olakšati komunikaciju s HNV-om, očekujem da će olakšati i raspodjelu financijskih sredstava jer će udruge same izdvojiti programe koji su od lokalnog ili regionalnog značaja, što će umnogome olakšati rad IO HNV-a. Ne treba zaboraviti da su udruge autonomne, odnosno da njihov osnivač nije HNV, te samim tim nema obvezu uzdržavanja udruge, kao što nema niti utjecaja na način funkcioniranja, način njegovanja kulturne tradicije, vrstu, količinu i kakvoću programskih sadržaja. HNV procjenjuje koja se djelatnost može smatrati značajnom za očuvanje ili širenje hrvatske kulturne tradicije ovih prostora i onda nastoji tu djelatnost materijalno podržati ili preporučiti za podršku ovakve vrste.

Komunikacija je dvostrani proces. IO HNV-a redovito obavještava udruge o raspisanim natječajima, traži određenu vrstu informacija radi bolje sagledavanja situacije i uočavanja problema. S druge strane, udruge samostalno odlučuju hoće li ili ne, aplicirati za sredstva po raspisanim natječajima, hoće li odgovoriti zamolbama (na posljednji upitnik odgovorilo je svega 12 udruge). Mnoge udruge traže pomoć kod sastavljanja upitnika, pisanja izvješća o radu, slanja izvješća o utrošenim sredstvima. Ovakvim zahtjevima se

uvijek izlazilo u susret. Udruga koja to ne traži, sasvim je prirodno smatrati da nema tih problema. Započeli smo s održavanjem mjesečnih sastanaka. Pojavio se problem prostora. Ovakvim sastancima nazoči oko 40-ak ljudi. HNV nema prostore. Bila sam zahvalna kada su nas prihvatili u DSHV-u. Nekima je to bila glavna zamjer-

ka, drugima je problem predstavljalo putovanje, trećima vrijeme sastanka, četvrtima... Kalendar manifestacija je urađen. Za prosinac i za siječanj.

► **Zamjera se dužnosnicima HNV-a i odsustvo s kulturnih manifestacija koje organiziraju udruge...**

Odgovor na ovo pitanje trebate tražiti od najviših dužnosnika HNV-a. No, mogu reći da nitko ne može očekivati od jedne osobe da bude nazočna ama baš na svakom događaju. Dakako, kao što se mora selektirati, i kao što dužnosnici trebaju kroz ovaj oblik pratiti rad udruge i »davati im na značaju« u sredinama u kojima djeluju, tako i udruge trebaju prihvatiti da se to katkada mora raditi putem delegata, dopredsjednika, vijećnika, člana IO. Ja osobno sam vrlo malo pozivana

na manifestacije, pa čak i tamo gdje jesam događalo se da nisam mogla biti nazočna, tu sam se najviše ogriješila o »Hrvatsku čitaonicu«.

► **Iznescena je i sumnja da u financijskom pogledu bolje prolazi »onaj tko je bliže vatri«.**

Što se tiče raspodjele financijskih sredstava, koja nisu dostatna i često zahtjevi udruge i utroškuju iznos raspoloživih sredstava, konstatacija da više dobiva »onaj tko je bliži vatri« definitivno ne stoji, a bolje od svega to potvrđuju brojke. Vrlo je bitno naglasiti da su naše udruge redovito, putem stručnih djelatnica obavještavane o raspisanim natječajima te da je u odnosu na prošlu godinu ostvarena i veća materijalna kvota. Naime, prošle se godine na natječaj koji raspisuje Ministarstvo za kulturu RS javila samo jedna udruga (HKC »Bunjevačko kolo«), dok su ove godine sve udruge obavještene i na natječaj se prijavilo 9 udruge koje su dobile ukupno 650.000 dinara. Slična je situacija i s fondom Tajništva za kulturu AP Vojvodine na čiji se natječaj ove godine, uz posredstvo IO HNV-a javilo desetak udruge koje su dobile sredstva. Ono što bih istaknula kao problem jest činjenica da udruge nemaju planirane aktivnosti u vrijeme kada su natječaj, te se ne prijavljuju, a onda za ad hoc aktivnosti traže materijalnu potporu od HNV-a. HNV može intervenirati u slučajevima koji su od općeg interesa ili koji se nisu mogli predvidjeti, ali u okvirima redovitih djelatnosti svaka pojedinačna intervencija značila bi dovođenje ostalih udruge u neravnotežan položaj. Jedini ispravan način je raspisivanje natječaja, a za tako što HNV nema sredstava.

► **Jesu li udruge u dovoljnoj mjeri osposobljene za pisanje projekata u svim fazama, od planiranja, preko prikupljanja novca, do pisanja izvješća?**

Mnoge udruge traže pomoć i ovakvim se zahtjevima izlazi u susret. Problem je što mnoge udruge nisu tehnički opismenjene. Većina nema računalo, pristup Internetu, što u mnogome otežava njihov rad, a i međusobnu komunikaciju. Ovo je područje na kome treba mnogo raditi. I vaš list može pridonijeti boljoj komunikaciji. Ovim putem obavještavam da je Ministarstvo kulture RS, sektor za medije, raspisalo natječaj za sufinanciranje projekata i programa u oblasti javnog informiranja na jezicima manjine, a dostupan je svima putem sajta.

J. D.

U ponedjeljak, 29. listopada, nezadovoljni zemljoradnici izašli sa svojom mehanizacijom na petlju Novi Žednik – Čantavir – Senta, u neposrednoj blizini autoceste Subotica – Beograd

Spriječena blokada autoceste

Nakon nekoliko neuspješnih pokušaja komunikacije s Ministarstvom poljoprivrede poljodjelci sa sjevera Vojvodine odlučili se na otvoreni prosvjed

Piše: Julijana Kujundžić

Posljedice odavno nezabilježene suše na prostorima sjeverne Bačke, koja je u velikoj mjeri nanijela i ogromnu štetu na brojnim usjevima od kojih živi i prehranjuje svoje obitelji većina ovdašnjih poljodjelaca do današnjih dana nisu sanirane. Ujedinjene udruge poljoprivrednika s prostora sjeverne Bačke pokušale su nekoliko puta, slanjem više dopisa putem e-maila i faksa, stupiti u izravni kontakt s mjerodavnim osobama u Ministarstvu poljoprivrede, ali prema navodima samih poljodjelaca, nisu dobili nikakve preciznije i konkretne odgovore na svoje zahtjeve.

NAJAVA BLOKADE: »Nakon nekoliko pokušaja, nismo uspjeli stupiti u kontakt s Ministarstvom poljoprivrede po pitanju naknade za pretrpljenu štetu od suše«, rekao je u petak,

se okupili kod žedničke petlje u ponedjeljak, 29. listopada, u pokušaja realiziranja svog najavljenog nauma. Do 14 sati očekivali su pojavljivanje resornog ministra ili neke druge mjerodavne osobe iz Ministarstva poljoprivrede. U međuvremenu, predsjednik Udruge poljodjelaca Subotica *Miroslav Ivković* pokušao je mobitelom dobiti neku konkretnu informaciju od *Danila Golubovića*, državnog tajnika Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije. Nakon nekoliko minuta konverzacije, tijekom koje se nije vidjela spremnost Ministarstva iz Beograda da izađu na lice mjesta, razgovor je prekinut, jer su u Ministarstvu s predstavnicima poljodjelaca bili spremni razgovarati isključivo u Beogradu. Nezadovoljni još jednim ignoriranjem njihovih

zahtjeva, poljodjelci su, nekoliko minuta nakon 14 sati, preko njiva pokušali odvesti svoju mehanizaciju na autocestu, s obzirom da su angažirane policijske postrojbe prepriječile prolaz prema autocesti. Promet na autocesti nesmetano se odvijao i nije bilo nikakvih zastoja. Onemogućeni u pokušaju izravne blokade ceste, brojni traktori skupa sa svojim revoltiranim vozačima ostali su uz rub autoceste, a policijski kordon sprečavao je njihov izlazak na glavnu prometnicu. U pripravnosti su bile i jedinice žandarmerije.

PAT POZICIJA: U sljedećih nekoliko sati dogodila se svojevrsna pat pozicija u kojoj su se našli nezadovoljni poljodjelci s jedne, i pripadnici MUP-a s druge strane. Budući da je bio u pitanju miran prosvjed razočaranih, mar-

26. listopada, *Danijel Kovačić*, član UO udruge poljoprivrednika Subotica, najavljujući blokadu autoceste za ponedjeljak, s obzirom da nisu dobili nikakav formalan odgovor niti od strane Vlade, niti od strane komisije za utvrđivanje elementarnih nepogoda, niti od strane Ministarstva poljoprivrede. »Kako do sada nismo imali pozitivnih odgovora prinuđeni smo blokirati autocestu. Ministra smo pozvali da dođe u ponedjeljak u 12 sati na žedničku petlju, da se pokušamo dogovoriti u svezi zajedničkog rješavanja ovoga problema. Ukoliko on ne dođe, ili bilo tko mjerodavan iz Ministarstva, bit ćemo prinuđeni započeti blokadu ceste do ispunjenja naših zahtjeva.«

Kako je i najavljeno, poljoprivrednici su

Odgovora do danas nema

»**P**rošla su skoro dva mjeseca od kako su elaborati o procjeni suše, koja je iznimno velika bila na području sjeverne Bačke, dostavljeni mjerodavnim tijelima, dakle i Ministarstvu i Pokrajinskom tajništvu Izvršnog vijeća Vojvodine, te samoj Vladi«, rekao je za naš list *Mirko Ostrogonac*, predsjednik Općinske komisije za procjenu štete od suše.

»Jedino što uspijevamo jest održati kontakt s komisijom za procjenu elementarnih nepogoda pri Vladi. Oni su nam za sada dali samo šturu informaciju kako još nisu razmatrali na komisiji dimenziju štete, koja je kod nas bila ovog ljeta. Također su nam rekli kako je oko 70 općina na području naše republike prijavilo elaborate o šteti od suše i također traže određeni stupanj pomoći. Mi smo, dakle, u svim našim istupanjima i samom elaboratu tražili da se točno rangiraju stupnjevi štete koja je pričinjena, kako bi se eventualna pomoć distribuirala razmjerno stupnju štete, koja je pričinjena na određenom području.«

ljivih i vrijednih ljudi, koji samo žele zaštititi svoja prava u odnosu na državu čiji su regularni poreski obveznici, policijske snage nisu imale potrebe za ikakvom intervencijom na licu mjesta. Tijekom iščekivanja dolaska neke od mjerodavnih osoba, evo što su za Hrvatsku riječ izjavili neki od sudionika ovoga prosvjeda.

Pero Kujundžić,
poljodjelac iz Subotice

»Nadam se da će netko reagirati iz Ministarstva na naše zahtjeve koji su minimalni, jer ukoliko ne budu posijane kulture, neće biti dobro, a nećemo moći posijati ukoliko ne budemo imali od čega.«

Pajo Dulić,
poljodjelac iz Đurđina

»Okupili smo se ovdje s namjerom da iskažemo naše nezadovoljstvo zbog nereagirana mjerodavnih na problem suše i posljedica koje je ona izazvala.«

Zvonko Kulić,
poljodjelac iz Subotice

»Poljodjelac s ovim problemom koji ga je zatekao, s posljedicama suše i svim propratnim problemima, ne može sam izaći na kraj. Trebalo bi

Otvoreno pismo ministru Slobodanu Milosavljeviću

Poštovani ministre,

Suša je na našim njivama bila u srpnju i kolovozu, kada je upućen zahtjev Ministarstvu poljoprivrede da poduzme mjere za ublažavanje posljedica suše, ne kao mjere socijalne pomoći nego da bismo mogli zasijati naše njive sljedeće godine i time osigurati egzistenciju za naše obitelji. U međuvremenu, Vi ste imali vremena i za gospodina Miškovića i za ostale prerađivače, otići na odmor, posjetiti Maroko, Englesku, Češku, Austriju i Sloveniju, i donijeti uredbu kojom ste nam uzeli prihod od pšenice. Jedino niste našli vremena saslušati nas poljoprivrednike. Zato smo poslije tri mjeseca čekanja odlučili zvati Vas da obidete i nas. Nažalost, blokada cesta je bio jedini način da shvatite kako ste Vi ministar i poljoprivrednika. Upravo zato nećemo odustati dok Vi, a ne netko drugi, ne dođete kod nas vidjeti i nekog seljaka, jer njih nema u Beogradu. Vrijeme je da saznate kakva je situacija u selima pogođenim sušom.

Zahtijevamo također:

- da se u područjima koja su pogođena sušom isplati jednokratna subvencija u iznosu od 10.000 dinara po hektaru svakom registriranom gazdinstvu do konca 2007. godine
- da se poljodjelci pogođeni sušom u potpunosti oslobode plaćanja nadoknade za odvodnjavanje za 2007. i 2008. godinu
- da se poljodjelicima koji su korisnici kredita Ministarstva poljoprivrede reprogramiraju krediti na 12 mjeseci
- ukoliko se naši zahtjevi ne ispune bit ćemo primorani nastaviti blokadu cesta, izaći na autocestu i našim zahtjevima dodati još jedan – smjenu ministra poljoprivrede

Do ispunjenja zahtjeva, srdačan pozdrav

Poljodjelci sjevera Bačke, Subotica, 30. listopada 2007.

ulagati više u novu proizvodnju, ne samo za ovu jesen nego i na proljeće. Skladišta su prazna, čardaci također, vidi se lijepo da

kukuruzu nema. Smatram da Vlada i Ministarstvo poljoprivrede ne pokazuju dovoljno sluha za selo. Deklarativno se izjašnjavaju da je selo na prvom mjestu, međutim, u praksi očigledno vidimo kako to nije slučaj.«

Andrija Ivanković,

član UO Udruge poljoprivrednika Subotica

»Nezadovoljni smo što nam Ministarstvo ne izlazi u susret i mislimo da je tih 10.000 dinara po hektaru registrirane površine, koje tražimo u

obliku pomoći, mizerno i da to nije puno za jedno ministarstvo poljoprivrede kad pogledamo koliko koštaju brojne druge stvari na koje se troše ogromna državna sredstva.«

NA KONCU RAZGOVOR: Navečer je na lice mjesta stigao Milan Petrović, državni tajnik za poljoprivredu Republike Srbije, koji se kratko obratio okupljenim prosvjednicima, a potom se s predstavnicima poljodjelaca zaputio u Suboticu, gdje je u Gradskoj kući održao radni sastanak. O čemu je bilo riječi na ovom izvanrednom sastanku poljodjelaca i predstavnika mjerodavnog

ministarstva nešto smo više saznali sljedećeg dana od Danijela Kovačića, člana UO Udruge poljoprivrednika Subotica »Gospodin Milan Petrović je predložio da treba ukinuti katastarski prihod za sljedeće 3 godine, također ukinuti takse za odvodnjavanje i natapanje te prolongirati i reprogramirati kratkoročne kredite u tom ministarstvu i da se mjera od 100 eura po hektaru isplati u prvom kvartalu sljedeće godine. To za nas nije dovoljno, nismo zadovoljni time. Sada idemo u Beograd na sastanak s mjerodavnima u Ministarstvu poljoprivrede vidjeti što možemo uraditi kako bi se promijenilo stanje. Vjerujem da će nakon današnjeg sastanka sve biti puno jasnije«, rekao je Danijel Kovačić uoči zaključenja našeg lista.

Stupanje na snagu Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju u Republici Hrvatskoj

Diplomirani ekonomist = magistar

I prije njegova stupanja na snagu, u hrvatskom su se akademskom krugu javili određeni prijedori, no, unatoč pokušaju, Zakon nije uspjelo osporiti ni Vijeće veleučilišta i privatnih škola kao ni Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja

Piše: Željka Zelić

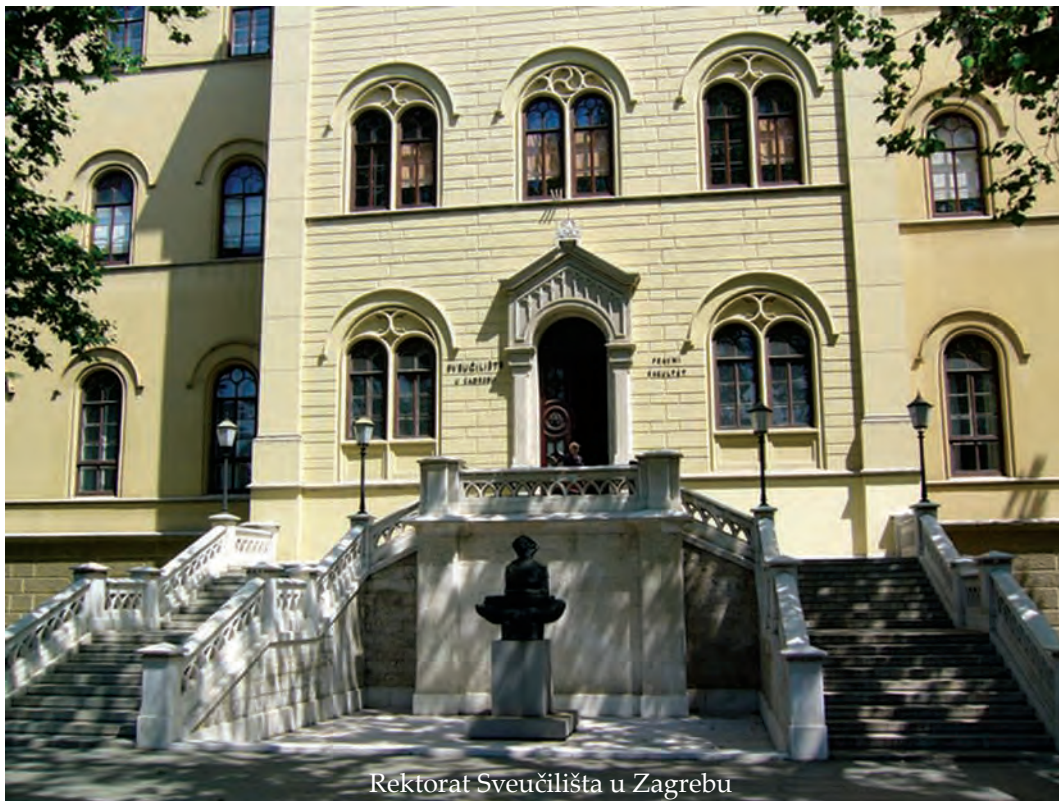
Stupanje na snagu Zakona o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju u Republici Hrvatskoj od 24. listopada ove godine, a o čemu smo kratko pisali u prošlom broju »Hrvatske riječi«, podijelilo je hrvatski znanstveni i sveučilišni

njima stjecanja akademskih i stručnih naziva, tj. usklađivanje prava osoba koje su prema ranije važećim propisima stekle stručne nazive i akademske stupnjeve s onima koje će steći akademske i stručne nazive i akademske stupnjeve završetkom studija prema

novim nastavnim planovima i programima, koji se izvode od akademske godine 2005./2006. sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Cilj je izjednačiti akademske i stručne nazive u Hrvatskoj s onima koji već postoje u većini država

Krunoslav Pisk istaknuo je kako se poštujući zakon cjeloživotnog obrazovanja, Bolonjska skupina zalaže za otvaranje širokih mogućnosti nastavka obrazovanja, ali obrazovnim procesom postignutih, a ne administrativnim putem priznatih kvalifikacija. Bolonjska skupina smatra da se jedino na taj način može očuvati ujednačenost kvalitete stručnog visokog obrazovanja u Hrvatskoj, ne dovodeći pri tom u pitanje pravnu jednakost ni sadašnjih ni bivših studenata stručnih studija. Stoga se uzročno-posljedično nameće pitanje što je zapravo prijedorno u ovom Zakonu? Usklađivanjem starih i novih naziva svima koji su završili prijašnji četverogodišnji sveučilišni dodiplomski studij i čijim se završetkom stječe stručna sprema (VSS) priznat će se naziv magistar uz naznaku struke (npr. N.N., mag. iur.), a oni koji su završili stručni dodiplomski studij u trajanju kraćem od tri godine, čijim završetkom se stječe viša stručna sprema (VŠŠ) dobit će naziv stručni prvostupnik – *baccalaureus* (npr. N. N., univ. bacc. iur.), s tim da se u oba slučaja nazivi stavljaju iza imena i prezimena. Osobe koje su završile sveučilišni poslijediplomski znanstveni studij kojim se stječe akademski stupanj magistra znanosti te osobe koje su završile sveučilišni poslijediplomski umjetnički studij kojim se stječe akademski stupanj magistra umjetnosti, prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 123/03), zadržavaju akademski stupanj magistar znanosti odnosno magistar umjetnosti, i pišu ga i dalje ispred imena. Novim Zakonom ukidaju se pojmovi više i visoke stručne spreme, a obrazovni sustav dijeli se na srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje.

BOLONJSKI SUSTAV OBRAZOVANJA: S druge strane, po

Rektorat Sveučilišta u Zagrebu

krug glede njegove opravdanosti i implementacije. Podsjetimo, prijedlog spomenutoga zakona u Vladinu proceduru uputilo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH još početkom ove godine, da bi 26. rujna bila prihvaćena primjena hitnog postupka, a već na sjednici 3. listopada Zakon je jednoglasno donesen, čime je prestao važiti Zakon o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima (»Narodne novine«, br. 128/99., 35/00 i 120/03.).

Cilj donošenja ovoga Zakona bilo je otklanjanje kolizije u pita-

Kazne

Prijedlog zakona predviđa i kazne za protuzakonito korištenje akademskih ili stručnih naziva, pa i kratica. Osoba koja ispred imena stavi npr. dr. art., a nema završeni trogodišnji poslijediplomski sveučilišni studij, mogla bi prekršajno odgovarati i platiti do 50.000 kuna (odnosno cca. 530.000 dinara).

Europske unije – Austriji, Češkoj, Nizozemskoj, Velikoj Britaniji i dr.

ŠTO DONOSI NOVI ZAKON?: I prije njegova stupanja na snagu, u hrvatskom su se akademskom krugu javili određeni prijedori, no, unatoč pokušaju, Zakon nije uspjelo osporiti ni Vijeće veleučilišta i privatnih škola kao ni Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja. Prijedlogu ovoga zakona u samom početku usprotivila se Radna skupina za praćenje Bolonjskoga procesa Sindikata znanosti, a njen predsjedatelj

Hrvatskoj

Star ekonomije?

već važećem Bolonjskom procesu, a kako predviđa i novi Zakon, završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija i stjecanjem od 180 do 240 ETCS bodova (3 god.) dobiva se akademski naziv sveučilišni prvostupnik – *baccalaureus* (uz naziv struke). Iznimno, završetkom preddiplomskoga sveučilišnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe akademski stupanj sveučilišni prvostupnik (*baccalaureus*) inženjer uz naznaku struke, a kratica naziva je univ. bacc. ing. uz naznaku struke, i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Završetkom preddiplomskog i diplomskog studija uz 300 ECTS bodova (3+2 god.) osoba stječe akademski naziv magistar, odnosno magistra uz naznaku struke (mag. iur.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Završetkom preddiplomskoga sveučilišnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv magistar inženjer uz naznaku struke i stavlja se iza imena i prezimena osobe, dok se završetkom integriranog preddiplomskog i diplomskog studija medicine, stomatologije i veterine stječe naziv doktora struke (npr. dr. med) i stavlja se iza imena. Akademski stupanj doktora znanosti/umjetnosti stječe se završetkom poslijediplomskog sveučilišnog studija u trajanju od tri godine i stavlja se ispred imena (npr. dr. art. N. N.). Poslijediplomski spe-

cijalistički studij traje od jedne do dvije godine, a stručni studiji traju od dvije do tri godine, s tim što se završetkom trogodišnjeg studija stječe naziv stručnog prvostupnika, a dvogodišnjim stručnog pristupnika. Završetkom specijalističkog diplomskog stručnog studija stječe se, uz stručni ili akademski naziv i naziv specijalist struke.

I SRBIJA PRED ISTIM PROBLEMOM: S istim ovim pitanjem suočava se osim Hrvatske i Republika Srbija. Srbijanski

pisati papir na kojemu je pisalo: »Izjavljujem da neću tražiti povrat sredstava bez obzira na to što Skupština odluči«. Naime, zastupnici Skupštine Srbije podržali su prije otprilike dva tjedna prijedlog da zvanja diplomirani (po prijašnjem četverogodišnjem studiju) i master (po novom programu 3+2 godine) budu izjednačena, ali takav zakon tek bi trebao biti izglasovan. Većina zastupnika prihvatila je autentično tumačenje članka 127. Zakona o visokom obrazovanju kojega je dalo Zakonodavno Vijeće Skupštine još u srpnju ove godine. Po njemu su masteri i diplomirani izjednačeni i fakulteti svakom već diplomiranom koji dođe i zatraži izdavanje master diplome moraju izaći u susret. Znanstvena

ti, ali uz plaćanje administrativnih pristojba koje će na pojedinim fakultetima iznositi više od tisuću eura. Sveučilište u Novom Sadu odnosno Beogradu bez obzira na sve to, nisu htjeli čekati odluku Skupštine pa su požurili raspisati natječaje za upis studenata na diplomatske akademske studije – master, za školsku 2007/2008. godinu, koje nimalo nisu jeftini, piše Blic. Primjerice, na beogradskom Arhitektonskom fakultetu, master studij košta 240.000 dinara, dok na Matematičkom košta 80.000 dinara.

EPILOG?: Na samom kraju, općenito se postavlja pitanje o spremnosti Republike Hrvatske, ali i Srbije, na provedbu Bolonjskoga procesa u visokoškolskom obra-

Rektorat Univerziteta u Beogradu

dnevnik »Blic« od 24. listopada ove godine donosi tekst posvećen ovoj problematici u kojemu ističe da su studenti na novosadskom Filozofskom fakultetu prilikom upisa master studija koji košta 96.000 dinara morali pot-

pak zajednica nagovještava da će uvjet da diplomirani dobiju diplomu mastera, bez obzira na odluku Skupštine, biti da im se podudara osamdeset posto gradiva. Tek onda svi diplomirani koji budu htjeli diplomu mastera, moći će ju dobi-

zivanju. Naime, o ovom je pitanju možda trebalo razmišljati prije uvođenja Bolonjskoga procesa u sustav visokoškolskoga obrazovanja. Poznato je naime da je većina fakulteta početak rada na ovom principu dočekala nespremna, budući da nastavno osoblje nije bilo dovoljno educirano o samoj provedbi. »Kuća se gradi od temelja«, isticali su pojedinci u raspravama na ovu temu, dodajući da se na tom principu trebalo razmišljati o provedbi *bolonje*. Provedba *bolonje* je na kraju vođena vlastitim entuzijazmom profesora i studenata, što u svakom slučaju nije dovoljno. Ipak, za nadati se da će rješavanje ove problematike na kraju uroditi pozitivnim rješenjem kako za one koji su studij završili po starom programu tako i za one koji se na »novom putu« tek nalaze.

Mijenja se naziv a ne kvalifikacija

Jedan od najvećih prigovora ovom Zakonu leži u činjenici da bi se njime priznao prvi stupanj visokog obrazovanja za 150.000 osoba koje su završili dvogodišnji studij (tj. Više škole), uz naziv statusa – stručni prvostupnik, što je identično statusu prvostupnika odnosno osobe koja je po bolonji završila trogodišnji studij. Time bi se broj visokoobrazovanih u Republici Hrvatskoj s dosadašnjih 7,5 posto naglo povećao na 12 posto. Pojedini se pitaju što bi se dogodilo kad bi Europska unija shvatila da se u Hrvatskoj broj visokoobrazovanih povećano »preko noći«. Vijeće veleučilišta i privatnih škola smatra kako će oni koji su završili višu stručnu spremu ili peti stupanj Europskog kvalifikacijskog okvira automatski novim zakonom prijeći na šestu razinu tog okvira, a da pritom nisu prošli odgovarajući nastavni sadržaj za stjecanje više razine kompetencija. Državni tajnik za visoko obrazovanje Slobodan Uzelac tvrdi da se Zakonom neće mijenjati kvalifikacije već samo nazivi jer se napuštaju termini više i visoke stručne sprede, a zamjenjuju ih novi. Diplomanti stručnih studija postaju stručni prvostupnici, ali unutar njihovih kompetencija ništa se ne mijenja. »Riječ je o tome da se prava vezana uz raniju višu stručnu spremu izjednačuju s današnjim pravima stručnog prvostupnika«, izjavio je još u ožujku ove godine državni tajnik.

Učenici iz Vojvodine na »Danima kruha« u Vukovaru

Dani zahvalnosti za plodove zemlje

Ovogodišnja Državna svehrvatska smotra održana je od 12. do 14. listopada u Vukovaru, a Vojvodinu su predstavljali učenici Osnovnih škola »Matija Gubec« iz Tavankuta i »Ivan Milutinović« iz Subotice

Tradicionalno, po šesnaesti put, okupile su se škole iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Vojvodine kako bi zajedno proslavile »Dane kruha« – dane zahvalnosti za plodove zemlje. Svaku županiju predstavljala je po jedna škola, a ovogodišnja Državna svehrvatska smotra održana je od 12. do 14. listopada u Vukovaru. Vojvodinu su predstavljali učenici Osnovnih škola »Matija Gubec« iz Tavankuta i »Ivan Milutinović« iz Subotice.

Prije odlaska u Vukovar valjalo se dobro pripremiti. Učenici su htjeli na smotri što vjerodostojnije predstaviti tradiciju i običaje bačkih Hrvata – Bunjevaca. Tako su učenici odlučili pozvati u Vukovaru goste na »salaš« da probaju tradicionalne kolače i plodove Bačke ravnice.

su, uz pomoć mama i baka, na salašu obitelji Ivković iz Male Bosne sve kolače ispekli na tradicionalan način u krušnoj peći. Iako je u Vukovar išlo samo četiri učenika, želja da se naša tradicija prikaže u što boljem svjetlu, ujedinila je cijeli razred, pa su učenici zajedno s puno ljubavi i pažnje pripremili kolače i voće za tu prigodu, te ispekli kruh koji su odlučili prinijeti na oltar kao dar. Bila je to dobra prilika za upoznavanje s pripremanjem kruha i kolača, onako, kako su to radili »naši stari«. Dok se salašom širio miris iz krušne peći, s nastavnikom Jozefom Skenderović učenici su razgovarali o radu slamarki i Dužijanci.

Kako bi salaš bio što bolje opremljen, prikupljena su stara glačala, fenjeri, stupica u kojoj je usitnjen šećer za posipanje kolača, košarice

Prije odlaska u Vukovar: priprema delicija

PRIPREME ZA SMOTRU: Tavankutska škola se pobrinula za pravljenje štanda. Njihovi nastavnici su od drveta napravili salaš, krov prekrili trskom, oslikali prozore i vrata, napravili ogradu i deram, a mame i bake ispekile su kolače i pripremile voće.

Učenici VI. d razreda OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice zajedno

za kolače, ukrasne tikvice i kukuruz, kloppe, stare pregače, radovi slamarki, posude u kojoj se mijesio kruh, šlingovani stolnjaci i tronošci.

U Vukovar se stiglo u kasnim satima. Na grad se spustila noć, pa su se učenici koji su se prvi put našli u Gradu heroju mogli postupno prilagoditi još uvijek vidljivim

Kolači su pečeni na tradicionalni način u krušnoj peći

tragovima rata. Ovaj barokni grad spominjao se već u 13. st. kao Volko, Walk, Wolkow, odnosno hrvatski Vukovo, a tek od 14. stoljeća spominje se pomađareno ime Vukovar. Trenutno se radi na obnovi spomenika kulture, starih trgova i ulica razorenih ili oštećenih tijekom rata, kako bi se gradu vratio prijašnji sjaj. Učenici su smješteni u hotel »Dunav«, uz samo ušće rijeke Vuke u Dunav s pogledom na središnji Trg Republike Hrvatske, gdje se održala glavna smotra Dani kruha.

OBILAZAK OKOLICE VUKOVARA: U subotu su se učenici iz Vojvodine zajedno s ostalim sudionicima uputili ulicama Vukovara na glavni autobusni kolodvor. Organizatori su učenike poveli u obilazak okolice Vukovara. Posjetili su Vukovarsko groblje, a ispred spomenika Žrtvama Domovinskog rata zapaljena je svijeća za sve poginule. Uslijedio je odlazak na spomen lokalitet Ovčara. Nekoć obična farma smještena desetak kilometara od Vukovara pretvorila se u kasnu jesen 1991., u mjesto strašnog zločina, gdje su ubijeni ranjenici i medicinsko osoblje iz vukovarske bolnice. Spomen dom otvoren je 20. studenoga 2006., u kobnom hangaru u spomen nevinnim žrtvama.

Učenici su nastavili put u Ilok, grad smješten na obroncima Fruške gore uz Dunav. Posjetili su župnu crkvu Sv. Ivana Kapistrana uz koju se nalazi franjevački samostan u kojem se čuvaju vrijedne knjige i umjetnička djela. Imali su priliku i

spustiti se u nadaleko poznate ilocke podrumne i pogledati gdje se u vino prerađuje sve ono grožđe koje je opasalo grad. Na periferiji grada očuvane su i još uvijek u uporabi špiljske ostave.

Obilazak se završio u vukovarskoj crkvi sv. Filipa i Jakova gdje su učenici sudjelovali u zajedničkoj molitvi, pogledali projekciju filma o Vukovaru, te kroz razgovor zaokružili priču o Gradu.

»SALAŠ« U VUKOVARU: U nedjelju, rano ujutro, učenici iz Vojvodine postavili su svoje izložbeno mjesto. »Sastavili« su i ukrasili »salaš«, odjenuli narodne nošnje, izložili kolače i voće, te s nestrpljenjem iščekivali prve posjetitelje. Vukovarci i njihovi gosti na smotri lijepo su primili učenike iz Vojvodine, a stekla su se i nova prijateljstva. Svi sudionici smotre proslavili su svečanu misu zahvalnicu, a učenici iz Vojvodine prinijeli su darove, božićnjak i samun, na oltar. Blago sunce, šarenilo nošnji i miris delicija iz svih krajeva Hrvatske izmamilo je veliki broj Vukovaraca na trg. Mnoštvo dobro raspoloženih ljudi u tili čas preplavilo je trg i oživilo cijeli grad. Izložbena mjesta posjetila je i gradonačelnica Vukovara Zdenka Buljan sa svojim suradnicima i pozdravila sve sudionike ponaosob.

Vukovar je ostao čvrsto stajati uz Dunav do nekog novog susreta, a učenici iz Vojvodine ponijeli su priču o ljudima velikog srca i o Gradu heroju, kojem će se rado vraćati.

Biljana Horvat

Održan Interregionalni gospodarski sajam

Svečanim otvorenjem Interregionalnog gospodarskog sajma, u četvrtak 25. listopada, Subotica je ponovno postala sajamski grad i domaćin manifestacije na kojoj su svoju ponudu izložili izlagači iz zemlje i inozemstva. Uz redovitu postavku, koja je posjetiteljima bila otvorena sve do nedjelje 28. listopada, tijekom svih dana su organizirane brojne konferencije za tisak, prezentacije, stručna predavanja i marketinško-propagandne aktivnosti sudionika ove sajamske manifestacije koja ima za cilj jačanje sveza između gospodarstvenika u susjednim

regijama. Za sve posjetitelje bila je organizirana i prigodna nagradna igra i tombola, a program sajma je obogaćen i glazbeno-plesnim nastupima subotičkih skupina, te koncertom *Dušana Svilara* i prijatelja.

Dražen Prčić

Squash turnir u Subotici

Squash klub Subotica i Squash federacija Srbije organiziraju turnir u Squashu, koji će se održati u prostorijama Squash centra »Votuzo« u ulici Lajosa Joóa broj 42. Početak turnira je 3. studenoga u 11 sati i trajat će do 4. studenoga. Cijena za natjecatelje je 30 eura u dinarskoj protuvrijednosti u koju je uključeno pravo sudjelovanja na turniru i hotelski smještaj. Za sudjelovanje bez smještaja cijena je 12 i pol eura, također u dinarskoj protuvrijednosti.

Prijave se mogu poslati putem telefona broj 024/524-744 ili putem elektroničke pošte na adresu info@votuzo.co.yu najkasnije od 1. studenoga.

Sustav grijanja »Subotičke toplane« uskoro po visokim europskim standardima

Zahvaljujući novim investicijama koje se očekuju od Europske agencije za razvoj u idućoj i sljedećim godinama, kao i republičkim i pokrajinskim sredstvima, »Subotička toplana« će za dvije do tri godine uspostaviti sustav grijanja po visokim europskim standardima – rečeno je na konferenciji za novinare, 26. listopada u petak, prilikom posjeta predsjednika Skupštine općine *Saše Vučinića* ovom javnom

komunalnom poduzeću. Rekonstrukcija magistralnog toplinskog voda, koja se radi sredstvima Europske agencije za razvoj, značajan je korak subotičke »Toplane« prema Europi, rečeno je danas, i 80 posto radova je obavljeno već do početka ove sezone grijanja, dok je rok za njihovo kompletno okončanje rujan 2008. godine.

Govoreći o planovima poduzeća za iduće razdoblje, direktor »Toplane« *Petar Rikić* je rekao da će za dvije do tri godine svi potrošači imati mogućnost grijati stanove po želji i, zahvaljujući pojedinačnom mjerenju, plaćati onoliko koliko potroše, što će donijeti uštede energenta od 15 do 25 posto: »Uz neke planirane investicije, značajno ćemo modernizirati i podići tehničku razinu sustava, te u dogledno vrijeme dovesti ga u rang s onima koji se primjenjuju u zapadnoeuropskim gradovima. Dakle, potpuno automatiziran sustav gdje će potrošač diktirati i razinu potrošnje i početak sezone grijanja i tako sebi određivati razinu komfora«, istaknuo je Rikić.

Predsjednik Skupštine općine *Saša Vučinić* rekao je da »Toplana« ima ambiciozne planove u pravcu podizanja sustava grijanja na visoku razinu, a što se tiče pitanja oko plinifikacije, dobro je da će Subotičani moći birati koji će energent koristiti:

»Na ovaj način ćemo imati dvije moderne tvrtke, dva moderna i sigurna načina isporuke toplotne energije, i svaki građanin će, osim što će moći sam određivati temperaturu i količinu potrošene energije, imati i kvalitetniji izbor između toplotne energije i plina«, rekao je Vučinić.

Poteškoće glede početka grijanja, koje su do današnjeg dana najvećim dijelom prevladane, nisu bile u moći »Toplane«, već izvođača radova koje je angažirala Europska agencija, njihovog nešto kasnijeg početka i uvjeta na terenu, jer se prilikom iskopavanja neočekivano nailazilo na razne instalacije pod zemljom, rečeno je na konferenciji za novinare u »Subotičkoj toplani«.

M.R. / I. P. S.

Uređivanje platoa

Ispred Otvorenog sveučilišta u tijeku su završni radovi uređivanja Novoga platoa koji će zamijeniti dotrajalu asfaltnu stazu. Uz već

novo postavljenu uličnu rasvjetu i zanimljivo idejno rješenje, na taj način će se dodatno uljepšati ovaj dio u neposrednoj blizini strogoga centra grada.

D. P.

Sвета misa za pokojne članove DSHV-a

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini obavještava sve članove stranke da će se 8. studenog u 17. i 30 sati u Franjevačkoj crkvi u Subotici održati Sveta misa za sve pokojne članove DSHV-a.

Koncertom Zvonka Bogdana u Baču

Otvorena Plava dvorana Doma kulture

Mjesec listopada 2007. bit će zapamćen po otvaranju nekoliko značajnih objekata u više mjesta Općine Bača. Pokrajinska tajnica za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci *Novka Mojić* i predsjednik Općine Bača *Tomislav Bogunović* otvorili su 17. listopada u Selenči dječji vrtić, koji pripada Predškolskoj ustanovi »Kolibri« u Baču. Oko 250.000 eura za izgradnju vrtića zajednički su osigurali Općina Bača i Izvršno vijeće Vojvodine preko pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja i spomenutoga Tajništva.

U četvrtak, 25. listopada, pokrajinski tajnik za sport i omladinu *Modest Dulić* otvorio je u Bačkom Novom Selu, u sklopu osnovne škole, sportsku dvoranu koja će nositi ime najuspješnijeg sportaša Općine Bača svih vremena. Riječ

je o svjetskom prvaku i olimpijskom vicešampionu u hrvanju grčko-rimskim stilom *Refiku Memiševiću*, koji se rodio u ovom mjestu. I za ovaj objekt, koji je izgrađen na površini od 750 četvornih metara, novac za izgradnju osiguran je iz navedenog fonda i proračuna Općine Bača.

PLAVA DVORANA: Krunu svih ovih događanja zasigurno je predstavljao koncert *Zvonka Bogdana*, organiziran 26. listopada u povodu otvaranja renovirane Plave dvorane Doma kulture u Baču. Za rekonstrukciju ove dvorane, koja je do sada služila za prikazivanje filmova, održavanje kazališnih predstava, koncerata, javnih skupova i predavanja, utrošeno je oko 10 milijuna dinara. Nova dvorana dobila je proširenu binu, garderobu, novih 405 tapacira-

nih sjedala, centralno grijanje, modernu aparaturu i platno za projekciju filmova. Pokraj ove dvorane u sastavu Doma kulture su još Narodna knjižnica i lokalna Radio-postaja Bačka.

ZVIJEZDA VEČERI: U prvom dijelu svečanosti i koncerta predstavila su nam se djeca osnovnoškolskog uzrasta iz Bača i Selenče pod umjetničkim vodstvom mr. *Juraja Sudija*, izvođeci klasične skladbe i evergrin. Njihova zajednička izvedba pjesme »Fijaker stari« raspjevala je i mnoge nazočne u dvorani, a to je bio pravi trenutak da se na sceni pojave Novosadski tamburaški orkestar i zvijezda večeri *Zvonko Bogdan*. Najveći bard panonske etno-baštine bunjevačkih Hrvata, Mađara i vojvođanskih Srba, poslije 20 godina ponovno je u Baču. U svom pozdravnom govoru rekao je da će »večeras pivati, pjevati i pevati.« Izrazivši zadovoljstvo što su na koncertu nazočni bili pripadnici različitih naroda, sve ih je pozdravio, a uputio je i »poseban pozdrav Šokcima.«

Svojom interpretacijom romanci i starogradskih pjesama Zvonko Bogdan je animirao publiku, tako da je kulminacija, čini se, postignuta pjesmom »Tko te ima, taj te nema« i pri samom završetku koncerta »Svirci moji«. »Najbolji pjevač među jahačima i najbolji jahač među pjevačima« izveo je i nekoliko pjesama na mađarskom i slovačkom, a njegovi tamburaši pokazali su da su pravi virtuosi i glazbenici za istančana uha.

Zvonimir Pelajić

Uoči svetkovine Svih svetih i Dušnog dana završena izgradnja kapele u Plavni

Blagoslov kapele na mjesnom groblju u Plavni

Na mjesnom groblju u Plavni 29. listopada su se okupili brojni žitelji, ponajviše katolici i pravoslavci. Toga dana, u 11 sati, vlč. *Josip Štefković* i jerej *Jovan Kisin* blagoslovili su novu kapelu. Ideja o izgradnji kapele stara je već nekoliko desetljeća. Kao i za sve novootvorene objekte i za ovu su kapelu novac osigurali Općina, Izvršno vijeće AP Vojvodine, ali i Mjesna zajednica iz samodoprinosu. Treba istaknuti da je realizaciju ovog projekta pomogla i dobra suradnja s gradom Vukovarom i poduzećem »Građevinar«, koje je darovalo crijep za krov ove doista lijepe i funkcionalne kapele.

Oba svećenika nakon obreda blagoslova pojasnila su nazočnima smisao, značaj i funkciju sagrađene kapele. »Ovo je od sada molitveno mjesto u kome molimo za duše pokojnika, pa se u skladu s time moramo dolično i ponašati«, rekao je među

Nova kapela na mjesnom groblju

ostalim jerej *Jovan Kisin*. On je zahvalio svima koji su zaslužni što je ova kapela izgrađena, te je poželio da ih Gospodin blagoslovi za sve što su uradili i što čine u ovoj sredini. U istom je duhu govorio i vlč. *Josip Štefković*, koji je pojašnjavao smisao života, smrti i našeg vjerovanja, ne samo u besmrtnost duše, nego i u uskrsnuće tijela. »U ovoj kapeli obavljat ćemo sprovodne obrede i iz nje ćemo pokapati naše pokojnike, a naša pobožnost pri tome treba biti ista kao i u crkvi.«

Na ovom je događaju nazočan bio i predsjednik Općine Bača *Tomislav Bogunović*, a obred blagoslova kapele uvećao je Pučki župni zbor crkve sv. Jakova.

Z. Pelajić

Misa zahvalnica u crkvi sv. Lovre u Sonti

Godina kušnje za zemljodjelce

Godina kušnje za sve zemljodjelce * Darove prinosili župljani obučeni u živopisno šokačko narodno ruho

U crkvi sv. Lovre u Sonti održana je 28. listopada misa zahvalnica za ovogodišnje plodove. Po tradiciji, darove su pred oltar prinosili vjernici obučeni u starinsko šokačko ruho. Ova godina bila je godina kušnje za sve zemljodjelce, kako je u propovijedi istaknuo sončanski župnik vlč. Dominik Ralbovsky. Nepovoljni

na duše vjernika pružajući im utjehu, pružajući im nadu. Propovijed je bila posvećena zahvalnosti. Zahvalnosti čovjeka Bogu, zahvalnosti čovjeka čovjeku. »Bogu trebamo biti zahvalni za sve što nam daje, bez obzira koliko nam daje. Bog nam uvijek daje onoliko koliko nam je potrebno, daje nam onoliko koliko smo zaslužili«, rekao

Euharistijsko slavlje: vlč. Dominik Ralbovsky

vremenski uvjeti, najviše duga ljetna suša i za ovo podneblje neuobičajeno visoke temperature, znatno su umanjile ovogodišnji rod svih kultura. Pa ipak, ni to nije spriječilo mnoge Sončane da dođu u svoju prekrasno urešenu crkvu, da dođu Bogu zahvaliti za ono što im je tijekom godine dao.

Župnikova propovijed bila je nadahnuta, njegove riječi padale su

je, između ostaloga, vlč. Ralbovsky. Nakon propovijedi uslijedilo je prinošenje darova. Križ, svijeća, kruh, vino, zemlja i mnogobrojni plodovi zemlje, prinošeni su i stavljeni pred oltar. Darove Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija«, prekrasnu ikebanu za crkvu i zlatovezom urađenu sliku Krista Spasitelja za župnika, prini-jele su članice ove udruge *Ljiljana*

Zlatar i Ana Miličić, koja je sliku i uradila. Nakon mise, za sav doprinos ovoj lijepoj manifestaciji vjere u Boga i vjere u vrijedne ruke čovjeka, župnik se zahvalio svima sudionicima prinošenja darova koji su došli u pučkom ruhu, crkvenom

zboru i donatorima toliko potrebnih sredstava za rad župe Sonta, a mali domjenak uz tortu, kolače i sokove priređen je u vjeronaučnoj dvorani župnoga doma.

I. A.

Prinos darova KPZH »Šokadija«

Priopćenje predsjednika DSHV-a

Poziv na suradnju

Ponukan tekstom koji je objavljen u »Hrvatskoj riječi« od 26. listopada na 21. stranici, a koji je za cilj imao izvijestiti o drugom radnom sastanku podunavskih hrvatskih kulturnih i umjetničkih društava održanom u Bačkom Monoštoru, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i republički zastupnik Petar Kuntić uputio je priopćenje u kojemu poziva sve udruge iz Podunavlja i Srijema na uspostavu što bolje suradnje u budućnosti. Pozivajući se na izjavu predsjednika HKUD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brijega Stipana Katačića »o problemima za koje vjeruje da su svima zajednički«, gdje Katačić kaže

kako »Imamo i naše političke stranke i zastupnike u parlamentima Srbije i Vojvodine, tako da bi svi trebali biti mobilniji u rješavanju nagomilanih problema«, Kuntić je poručio: »U tom smislu, kao kulturno-umjetnička društva pozivam vas na suradnju u budućnosti, budući da je DSHV i dosad, onoliko koliko su mu to dopuštale mogućnosti, bio spreman na suradnju s onima koji su mu se obratili za pomoć i podršku. Naime, i osobno kao zastupnik, ali i stranka DSHV, stojimo vam uvijek na raspolaganju, budući da su nam ciljevi jednaki, pa u tom smislu možemo uraditi puno toga na zajedničkom boljitku. Uvjeren sam kako je potrebno zaboraviti ono negativno što se možda događalo u prošlosti, te se treba okrenuti zajedništvu u budućnosti, na dobrobit svih Hrvata koji žive na području Podunavlja i Srijemu«.

Franjo Šram (1904.-1947.)

Zaboravljeni opus

Franjo Šram nije bio samo vrsni skladatelj, orguljaš, zborovođa i srednjoškolski profesor, već je bio i plodan znanstveni i prosvjetni djelatnik, a o čemu govori činjenica da su mu u rukopisu ostale knjige »Crkvena glazba u XVII. i XVIII. stoljeću«, »Pregled povijesti glazbe« i »Strani uplivi na hrvatsku glazbenu kulturu« (pisano na njemačkom jeziku)

prof. Franjo Šram

Hrvatima je u Srijemskoj Mitrovici ovog mjeseca nakon šezdeset godina vraćen Hrvatski dom kojeg su izgradili njihovi preci i prethodnici prije osamdeset godina. Tako je Hrvatski kulturni centar »Srijem« mogao ne samo proslaviti svoju desetu obljetnicu već i povratak Hrvatskog doma. U svojem govoru na ovoj proslavi župnik i dekan srijemskomitrovačkog dekanata vlč. *Eduard Španović* naglasio je kako je Hrvatski dom bio središte i stjecište hrvatskog kulturnog života u Srijemu sve do Drugog svjetskog rata, kada je 1946. godine nasilno i nezakonito oduzet od hrvatskih društava. Hrvatski je dom zapravo podijelio sudbinu svog naroda kad su mnogi završili u progonstvu ili su ubijeni.

Jedan od hrvatskih intelektualaca i kulturnih djelatnika u ono doba u Srijemskoj Mitrovici, a koji je ostavio neizbrisiv trag u hrvatskom kulturnom životu i doživio tragičnu sudbinu, je svakako profesor *Franjo Šram*. Kao njegov unuk imam posebnu čast ovom prigodom nešto reći iz, nažalost kratkog, života moga djeda.

O HRVATSKOJ GLAZBENOJ KULTURI: U 36. godini života objavljuje knjigu »Crtice iz hrvatske glazbene kulture« (Zagreb, 1940.) a u 39. godini života raspravu pod nazivom

»Razmišljanja o glazbenoj umjetnosti u današnja vremena« (Zagreb, 1943.). U predgovoru svoje knjige »Crtice iz hrvatske glazbene kulture« Franjo Šram, među ostalim, piše: »Hrvatski narod već posjeduje svoju kulturu, koja se još uvijek izgrađuje. Posebno pak mjesto u povijesti hrvatskog naroda zauzima njegova glazbena umjetnost, koja se još uvijek nalazi u svojem razvitku. Našem je narodu potrebno da se upozna sa svrhom, kako bi se i širi slojevi našega naroda upoznali sa svojom glazbenom povijesti. To neka ujedno bude zahvalnost i priznanje našim glazbenim velikanima, koji su iz velike ljubavi prema hrvatskom narodu i hrvatskoj domovini stradavali, ali ipak podigli glazbenu kulturu do toga stupnja, da se ne mora stiditi pred ostalim kulturnim narodima. Neka poglavljja ovog djela održao sam kao javna predavanja, a u dodatku sam pisao o talijanskim glazbenim velikanima kao i o Lisztu, koji se donekle spominju i u našoj glazbenoj povijesti. Sa velikom ljubavi sam to djelo napisao, pa želim da zađe zbilja u narod i da na taj način postigne svoju svrhu«, kaže Franjo Šram.«

U samoj knjizi prof. Šram piše o glazbenim prilikama do ilirskog preporoda, o ilirskom

preporodu, o razvitku hrvatske crkvene glazbe, o hrvatskoj narodnoj glazbi, o hrvatskim pjevačkim društvima i hrvatskom pjevačkom savezu, o hrvatskoj operi, o Hrvatskom glazbenom zavodu i Glazbenoj akademiji, i o zaslužnim hrvatskim glazbenicima (*Vatroslav Lisinski, Franjo Ž. Kuhač, Ivan pl. Zajc*). U drugom dijelu knjige autor piše o *Franz Lisztu*, o razvitku talijanske opere do 19. stoljeća, te o talijanskim opernim velikanima *Giuseppe Verdi* i *Giacomo Puccini*. Govoreći o hrvatskoj narodnoj glazbi autor ukazuje kako najvažnije mjesto među hrvatskim glazbalima zauzima tamburica, napominjući kako se prvi tamburaški zborovi javljaju među Bunjevcima u Bačkoj, a kasnije po Srijemu i Slavoniji i po cijeloj banskoj Hrvatskoj.

PROFESOR, DIRIGENT I ZBOROVOĐA: Franjo Šram je rođen 4. listopada 1904. godine u Zemunu, od oca *Franje* i majke *Paule* rođ. *Kunst*. Studij na Glazbenoj akademiji u Zagrebu završio je u klasi prof. *Franje Dugana* st., a također je, prema izvoru koji ima prof. *Julije Njikoš* iz Osijeka, diplomirao i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Već kao student vodi više crkvenih pjevačkih zborova, a uz to je do 1931. godine dirigent Hrvatskog katoličkog društva »Branimir« s kojim održava brojne koncerte u zagrebačkim crkvama. Njegovim zalaganjem izgrađene su i nove orgulje u župskoj crkvi svete Marije u Zagrebu (uz zelenu tržnicu na Trgu bana Jelačića). Godine 1931. dobiva namještenje kao profesor glazbe u Državnoj realnoj gimnaziji u Srijemskoj Mitrovici. Za kratko je vrijeme stvorio i uvježbao Društveni zbor svete Cecilije. Osim toga, prof. Šram je bio dirigent i zborovođa u hrvatskim pjevačkim društvima »Nada«, »Tomislav« i »Njemačkom pjevačkom društvu« te u hrvatskom pjevačkom društvu »Hrvatska omladina« u Srijemskoj Mitrovici. »Nada« je 23. travnja 1936. godine sudjelovala u Golubincima na proslavi stogodišnjice Hrvatske himne u skupu koje je prije podne mješoviti zbor pjevao svečanu svetu misu, a poslije podne je nastupio mješoviti i muški zbor sa nekoliko domoljubnih pjesama. »Nada« je također 30. svibnja 1936. sudjelovala na proslavi Hrvatske himne s istim programom i u Slankamenu.¹

Dragica Šram u ulozi Carmen

¹ Anonimni autor: Hrvatska kulturna društva u Srijemskoj Mitrovici tokom druge polovine XIX i prve polovine XX veka. U: »Sunčani sat«, Časopis za nauku, umetnost i kulturu, br. 11, str. 172., Sremska Mitrovica.

Pjevačko društvo sv. Cecilije

DAROVITI ORGULJAŠ: Postoji sačuvan novinski članak iz 1931. godine u kojem se bilježi kako je Franjo Šram sa Cecilijinim društvom u Srijemskoj Mitrovici priredio crkveni koncert na dan Svete Cecilije a na kojem je nastupio ženski zbor s alt solom gospođom *Dragicom Šram*, suprugom prof. Šrama koji je bio za orguljama. Pokraj ostalih, na ovom je koncertu izvedena Šramova skladba »Svetoj Ceciliji« za ženski zbor i orgulje te skladba »O sliko sveta« (Kainerstarfer – Šram). »Mitrovački Hrvati, kaže pisac ovog novinskog teksta, mogu biti zahvalni maestru g. *Nikoli Falleru*, koji nam je ovog mladog profesora glazbe i darovitog orguljaša g. Šrama preporučio, kad je ljetos bio raspisan natječaj za mjesto crkvenog organista«.

SKLADBE IZNANSTVENADJELA: Godine 1937. prof. Šram odlazi u Novu Gradišku gdje obavlja službu orguljaša i crkvenog zborovođe. Godine 1940. biva premješten u Petrinju gdje dobiva mjesto profesora glazbe na Učiteljskoj školi. Ondje vodi i pjevačko društvo hrvatske mladeži »Junak« te postaje orguljaš i zborovođa crkvenog pjevačkog zbora u crkvi svetog Lovre (koju su do temelja srušile i župni dvor opljačkale srpske vojne postrojbe 1991. godine). Kao skladatelj Franjo Šram je napisao »Pastoral za gudački kvartet«, »Elegiju i fugu za mješoviti zbor«, »Hrvatsku misu u e-molu« (1930. godine) te brojne crkvene pjesme od kojih su mu najpoznatije i mnogo se danas izvode

koncert

PROF. FRANJO ŠRAM

MITROVICA, 4. XII. Po prvi put u našem gradu priređen je na dan Sv. Cecilije, a prošle nedjelje, crkveni koncert. Priredio ga je mladi orguljaš i alt solist, a za orguljama g. prof. Šram. Koncert je bio vrlo obilan i bitan, a izveden je s odličnim uspjehom. Kako je ova priredba bila prva te vrste u našem gradu, to je interes u građanstvu bio vrlo velik, tako da je crkva bila prepuna svijeta.

Nastupio je ženski zbor sa alt solo gđicom Šram i sopran solo gđicom Manz, te violine (gg. Karlo Halbich i Zdenko Matković) i orgulje (g. Franjo Šram).

Izvedene su ove točke: 1. Izn. Hladnik: »Fantazija za orgulje« 1. op. 33. solo svijetlo na orguljama g. prof. Šram. 2. Čas. njuga — F. Dugan: »Spaval. snava«, izveo ženski zbor uz pratnju orgulja i dvije violine. 3. J. Klementić: »Dilete laus«, izveo ženski zbor uz pratnju orgulja. 4. Izn. pl. Zajc: »Offertorium pastoral«, dvopjevljalt gđica Šram i sopran gđica Manz, dvije violine i orgulje. 5. V. Zdenec: »Pieśma sru leusova« ženski zbor sa solo gđica Šram uz orgulje. 6. J. Mayer: »Ave Maria«, alt solo gđica Šram, dvije violine (gg. Halbich i Matković) i trombon (g. Engelhardt) i orgulje (gosp. Šram). 7. Franjo Šram: »Sv. Ceciliji« izveo ženski zbor uz pratnju orgulja. 8. O. K. Kulb: »Kad je Isus u mom srcu«, izveo ženski zbor sa alt solo gđicom Šram i sopran solo gđicom Manz i orgulje. 9. J. S. Bach: »Fuga c. moll.« op. 36. svirao diskrvno na orguljama g. prof. Šram. 10. Kainerstarfer-Šram: »O sliko sveta«, izveo ženski zbor sa alt solo gđicom Šram, dvije violine (Halbich i Matković) i orgulje.

Cijeli raspored je pripremio i uvjetovao novi organist i dirigent mladog društva g. prof. Franjo Šram, koji je specijalno za ovu svrhu uglasio »Sv. Ceciliji«, te ostale komade instrumntara.

Najveći uspjeh postigle su »Ave Maria« i »O sliko sveta«. Cijela priredba bila je na dočini umjetničkoj vrhuni, te predstavila pravi muzički događaj za ovaj grad.

Mitrovački Hrvati mogu biti zahvalni maestru g. Nikoli Falleru, koji nam je ovog mladog profesora glazbe i darovitog orguljaša g. Šrama preporučio, kad je ljetos bio raspisan natječaj za mjesto crkvenog organista. G. Šram ne samo, što je za kratko vrijeme stvorio i ovaj liteno uvjetovao Cecilijino društvo, nego on još djeluje u domu hrvatskih pjevačkih društvima »Nadi« i »Tomislav« kao dirigent, te u njemačkom pjevačkom društvu, a k tomu sada radi i na održavanju realnoj gimnaziji kao profesor glazbe i pjevanja. Uspjehu ovog blagoga

telj, orguljaš, zborovođa i srednjoškolski profesor, već je bio i plodan znanstveni i prosvjetni djelatnik, a o čemu govori činjenica da su mu u rukopisu ostale knjige »Crkvena glazba u XVII. i XVIII. stoljeću«, »Pregled povijesti glazbe« i »Strani uplivi na hrvatsku glazbenu kulturu« (pisano na njemačkom jeziku).

PRERANA SMRT: Premješten je na Učiteljsku školu u Osijeku 1947. godine. U 43. godini života pronađen je mrtav u Zagrebačkoj ulici nedaleko od Đačkog doma u kojem je stanovao. Pretpostavlja se da nije umro prirodnom smrću već da je stradao kao žrtva tadašnjeg režima. Prof. Šram je iza sebe ostavio petero malodobne djece: *Ljerka* (15 god.), *Branimir* (13 god.), *Zlata* (12 god.), *Mirjana* (10 god.) i *Vladimir* (2 god.).

Iz ovog kratkog životopisa vidi se kako je Franjo Šram služio Bogu, Katoličkoj crkvi, svojoj obitelji i hrvatskom narodu. Njegov duh međutim nije u potpunosti nestao i bio zatamljen. Jednim je dijelom Franjin rad nastavio njegov sin *Vladimir Šram*, profesor hrvatskog jezika i književnosti i nastavnik glazbenog odgoja. U crkvi svetog Lovre u Petrinji bio je još kao gimnazijalac i student orguljaš i zborovođa, a danas je prof. Vladimir Šram orguljaš i zborovođa u župi Blaženog Alojzije Stepinca u Velikoj Gorici, nedaleko Zagreba. A Franjo Šram dobiva svoju ulicu u Petrinji 1997. godine.

dr. sc. Zlatko Šram

u katoličkim crkvama, a to su: Svi kliknimo Kristu, Bezgrešnoj, Tužnoj majci, Ronite suze, Svetomu križu i Nadošao je svibanj. Pjevački zborovi su često izvodili i njegovu »Nadgrobnicu« skladanu na stihove dr. *Vinka Dorčića*. U rukopisu su ostale njegove »Petrinjske božićne pjesme« za mješoviti zbor i orgulje. Partitura poznate skladbe za tamburaški orkestar »Škripi deram« bila je zagubljena sve do 1998. godine, kad je poznati hrvatski skladatelj, dirigent i sveučilišni profesor *Adalbert Marković* otkrio u jednom inozemnom arhivu i utvrdio da je ovu skladbu napisao Franjo Šram. Dobrotom dirigenta *Dražena Varge* skladba je kaligrafirana, pripremljena za tisak i objavljena kao glazbeni prilog obnovljenog časopisa »Hrvatska tamburica«.

Franjo Šram nije bio samo vrsni sklada-

Vladimir Šram

Obilježena 529. godišnjica smrti posljednje bosanske kraljice Katarine Kosače Kotromanić

Jače veze između Hrvata u BiH i Hrvatskoj

Održavanjem Dana kraljice Katarine na poseban se način skreće pozornost na to područje u koje se, nakon posljednjeg rata, još uvijek nije vratio veliki broj iseljenih Hrvata

Piše: Arijana Beus

Već osmu godinu zaredom Kraljeva Sutjeska, malo mjesto u središtu Bosne, na prigodan način prisjetilo se 529. godišnjice smrti posljednje bosanske kraljice *Katarine Kosače Kotromanić*. Katolička crkva u BiH od davina godišnjice njezine smrti obilježava prigodnim kulturnim programom svake godine, u nedjelju, koja je najbliža 25. listopada, danu kraljičina preminuća. U Kraljevoj Sutjesci i ove je godine u nazočnosti brojnih vjernika koji su odali počast posljednjoj kraljici, održana kulturna manifestacija »Dani kraljice Katarine«. Održavanjem Dana kraljice Katarine na poseban se način skreće pozornost na to područje u koje se, nakon posljednjeg rata, još uvijek nije vratio veliki broj iseljenih Hrvata, rasutih diljem Hercegovine, Hrvatske, ali i svijeta.

Iako Kraljeva Sutjeska čuva neprocjenjivo blago i Hrvata i države BiH uopće, u proteklom je razdoblju ona, kao i cijeli kraj, bila nepravедно zanemarena. Stoga je ovo ujedno i prigoda za susret sa starim zavičajem, kao i oživljavanje ovog kraja.

U manifestaciju, koju je organizirala Hrvatska folklorna skupina Bobovac iz

Kraljeva Sutjeska: Obilježena obljetnica smrti posljednje bosanske kraljice

Čatića/Kakanj, zajedno sa sutješkim franjevačkim samostanom i Fondacijom »Curia bani – Naše stolno mjesto«, uključena su brojna kulturno-umjetnička društva iz Bosne i Hercegovine, ali i susjedne Hrvatske. Ovoj manifestaciji, već četvrtu godinu zaredom, prethodilo je služenje mise za Domovinu, koja se redovito održava na crkvištu uz Mauzolej Kotromanića na kraljevskom gradu Bobovcu. Na ovogodišnjoj proslavi sudjelovalo je 14 kulturno-umjetničkih društava.

Svetu misu u župnoj i samostanskoj crkvi sv. Ive Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci predvodio je biskup đakovački i srijemski msgr. *Marin Srakić*, koji je ujedno i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, te su na taj način obnovljene stare veze Đakovačke biskupije s Bosnom.

Biskup Srakić je poručio iz Kraljeve Sutjeske da niti jedna politika neće raskinuti veze između Hrvata u BiH i Hrvatskoj. Istaknuo je i to da je on zapravo biskup đakovačko-bosanski, pojašnjavajući da je legitimni nasljednik nekadašnjih biskupa iz Bosne, koji su na đakovačkom području dobili svog predvodnika. ■

Iz Crne Gore vraćene oltarne pale otuđene u Domovinskom ratu

Tri oltarne pale iz franjevačkog samostana u Slanom i s dubrovačkog područja, koje su tijekom Domovinskog rata bile otuđene u Crnu Goru, u ponedjeljak su u Podgorici vraćene Hrvatskoj, priopćilo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, prenosi Hina.

Stručna skupina Ministarstva kulture i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske transportira umjetnine na restauriranje u Restauratorski odjel Dubrovnik, stoji u priopćenju.

Umjetnine su pronađene zahvaljujući surad-

nji kriminalističkih službenika Hrvatske i Crne Gore, a Ministarstvo kulture i dalje potražuje preostala otuđena kulturna dobra za koja je u suradnji s crnogorskim Ministarstvom kulture utvrđeno da se ne nalaze u ustanovama kulture, već na ilegalnom tržištu. ■

Iz kuta mladih: Miroslav Zelić

Život s humorom

Tijekom dežurstva vidam brojne ovisnike ili ljude koji pokušavaju samoubojstvo, oni su nesretni, nedostaje im razgovor, to su ljudi mirne naravi i samo uviđam kako je kompletno društvo zaboravilo komunicirati

Razgovor vodila: Olga Perušić

njava Miroslav Zelić. On sada radi kao zamjenik glavnog tehničara, a nostrificirao je svoju diplomu u Hrvatskoj, još treba tamo i položiti stručni ispit, za slučaj da se odluči tamo raditi. U poslu, uviđa kako stvari ne idu po pravilima, politika miješa svoje prste, pa je mnogo kvalitetnog kadra već otišlo iz službe. Po njegovim riječima, na žalost, ako imaš malo klikera i znanja, vještine, dobar si djelatnik, onda nisi najpodobniji. Ne želi se nervirati, kaže kako će mu možda život drugdje biti bolji, a da ne bi žalio cijeli život, razmišlja otići i probati.

OPUŠTANJE: Protiv stresa Miroslav se bori putovanjima, ranije je vodio skupine na hodočašća, dok sada putuje turistički i bavi se biciklizmom.

»Biciklizam me je odveo u potpuno druge vode, tom sportu mogu zahvaliti na svom izgledu, zdravije živim, jer u 24. godini života imao sam krvni tlak 150 sa 100, nikad se ne vratilo. Kupio sam kvalitetan bicikl koji vozim do Horgoša, Kanjiže, Sente, a jednom sam išao i u smjeru Bačke Topole. Više sam puta pao s bicikla, što mojom što tuđom krivicom.

U crkvu sam išao, ranije više iz moranja, a kasnije me je promijenio ekumenizam, koji sam doživio po povratku iz Taizea. Svakodnevna meditacija pomaže mi i smatram da, ako čovjek nije uporan u pronalaženju sebe, neće niti uspjeti. Treba znati kontrolirati stres, čovjek mora probati puno metoda kako bi znao što će mu pomoći. U politici se nisam pronašao, zato sam se i povukao iz toga. Jako volim čitati. Kada mi u poklon donesu dobru knjigu ili kemijske olovke, veoma se obradujem. Volim čitati mnogo toga, sve osim znanstvene fantastike koja me ne zanima toliko, više me zanima povijest. Ukoliko me knjiga u prvih 50 stranica ne

dojmi, ostavljam je po strani i ne dovršavam je«, kaže Miroslav Zelić. Hrvatsko izdanje National Geographica kupuje od prvoga broja, a premda je u međuvremenu izašlo i srbijansko izdanje, nije želio čitati tekstove koji se ponavljaju, pa je odlučio ostati vjeran hrvatskome izdanju.

HODOČAŠĆA: U Taizeu je prvi put bio 1996. godine, kao hodočasnik, dok je za hodočašće u Stuttgart pomagao časnoj sestri Eleonori, kada je i učio kako se hodočašća organiziraju, da bi 1998. godine prvi put samostalno organizirao put za Taize.

»Vodio sam hodočašće 2000. godine u Rim na susret s Papom, vodio sam dokumentaciju kada je Papa dolazio u Osijek, potom u Banja Luku, hodočašće u Barcelonu, Pariz i Hamburg«, prisjeća se Miroslav Zelić. U životu od ljudi traži korektan odnos, pa tako ima i dosta prijatelja, poznanika i kolega. Izabran je za predsjednika sindikata, te sa svojim suradnicima, medicinskim sestrama i tehničarima u Domu zdravlja, povremeno organizira putovanja.

RAZMIŠLJANJA: »Nakon svega, vidim kako u ovoj državi ima promjena, krenulo je k boljem, samo nekako sve to sporo ide i ne vidim kod mladih volju za promijeniti nešto. Puno je mladih uvidjelo kako, ako nisu politički podobni, moraju raditi bilo što, ili otići u inozemstvo. Ovo je bogata sredina i ljudi su uvijek znali raditi, ali se u posljednje vrijeme sve više navikavaju na nerad za koji se prima plaća. To je i moja zamjerka hrvatskoj zajednici u Vojvodini, jer treba raditi svatko tko je sposoban, ali ima ljudi koji prihvaćaju na sebe puno obveza i nisu u stanju to uraditi, i onda tako mnoge bitne stvari izostaju. Treba predati i drugima posao i motivirati ih za to. Ne treba se bojati odgovornosti!«, zaključuje Miroslav Zelić. ■

Miroslav Zelić zasigurno spada u mlade koji na svijet gledaju realno i optimistično, a stres i nelagodne situacije iskazuju, ni manje ni više, nego kroz humor. Nikad nije mislio da će se baviti medicinom, već je sebe zamišljao kao profesora, čak su mu roditelji nabavili i »pravi« dnevnik.

Želje su se vremenom mijenjale, mamila su ga putovanja, osobito zrakoplovom, i želio je letjeti. Kada je došlo vrijeme ozbiljnijih odluka, upisao je srednju medicinsku školu koju je i završio s odličnim uspjehom. Kako sam kaže, nitko ga nije tjerao na učenje, a nerado je učio samo predmet ginekologiju.

POSAR: Polagao je prijamni ispit za studij, ali se nije mogao upisati u prvom krugu, bio je deseti ispod crte. U tom je razočarenju izradio dokumente, pa kada se poslije crta pomjerala, on više nije bio u mogućnosti upisati se. Nakon odsluženog vojnog roka nanovo se pripremao za prijamni ispit, no

pokazalo se kako je izašao iz takta i odlučio je odustati od daljnjih pokušaja. Vjerovao je kako će biti bolji srednji kadar, što se tijekom dolazećih godina trudio i pokazati. Svoj je pripravnički staž radio tri mjeseca u Hitnoj pomoći, upoznaajući urgentne situacije, a nakon toga je sljedeća tri mjeseca proveo u Domu zdravlja na psihijatriji, gdje se nije snašao.

»Moj prvi posao bio je u Medicinskoj školi, radio sam kao nastavnik praktične nastave, mjesec i pol, nakon čega sam položio stručni ispit i sljedeći dan sam dobio posao u Hitnoj pomoći. Jedno vrijeme sam radio i u operacijskoj dvorani, ali budući da nisam statičan tip, volim gužvu i kretanje, vratio sam se u stanicu Hitne pomoći. Pokraj posla upisao sam višu školu, koju sam u posljednje vrijeme malo zanemario. Izdržati ovaj posao nije lako, treba ga iznimno voljeti, ili biti malo »šenut«. Jednog momenta piješ kavu, a u drugoj minuti – ideš u izuzetno stresnu situaciju«, pojaš-

Pod visokim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske u Zagrebu održan

Tjedan Hrvata iz BiH

Javnosti je na više lokacija u gradu predstavljeno 11 raznorodnih priredaba iz područja tradicijske kulture i svih grana suvremenog kulturnog stvaralaštva od književnosti, glazbe, likovne umjetnosti, filma, do kazališne umjetnosti, kao i religijske kulture uz multimedijску prezentaciju rada najznačajnijih institucija u kulturi i obrazovanju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini

U Zagrebu je od 22. do 26. listopada, pod visokim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske, održana kulturna manifestacija Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Riječ je o tradicionalnoj manifestaciji Hrvatske matice iseljenika kojoj je temeljni cilj hrvatskoj javnosti pokazati reprezentativne uzorke kulturnih ostvarenja Hrvata izvan granica Republike Hrvatske, koji žive u europskim zemljama kao pripadnici hrvatskih autohtonih

povijest preživio mnoge nepravde, ratove i stradanja, ostavio je svoj pečat na svim područjima ljudskog stvaralaštva. Te vrijednosti otisnute su u jeziku, literaturi, umjetnosti i znanosti od najstarijih pisanih spomenika, od Humačke ploče koja je po starosti sestra Bašćanskoj ploči u Hrvatskoj, sve do današnjih dana, kada smo suvremenici obnove i svojevrsnog procvata hrvatskih kulturnih i znanstvenih institucija u BiH-a«, rekla je tom prigodom *Jadranka Kosor*.

nog centra »Karmel sv. Ilije« iz Zidina pokraj Buškog jezera, općina Tomislavgrad. Reviju su nosile poznate osobe kulturnog i javnog života Hrvatske: glumac *Ivo Gregurević*, pjevačica *Sandra Bagarić*, dizajnerica *Matija Vujica*, skladatelj *Zrinko Tutić*, pjevač *Ivo Mikulić*, hrvatski rukometni reprezentativac *Slavko Goluža* i mnogi drugi.

naraštaja hrvatskog naroda u BiH, te se u pet dana održavanja ove priredbe, u živopisnom mozaiku izmjenjivalo profesionalno i rubno stvaralaštvo, umjetnički i pučki izrazi te autohtona gastronomska ponuda. Javnosti je na više lokacija u gradu predstavljeno 11 raznorodnih priredaba iz područja tradicijske kulture i svih grana suvremenog kulturnog stvaralaštva.

Prof. Katarina Fuček i mons. dr. Pero Sudar na predstavljanju Katoličkih škola za Europu iz BiH

Predstavljanje crkvenog nakladništva u Bosni i Hercegovini

manjina te pripadnike hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini.

U ime Vlade i premijera *Ive Sanadera* Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine otvorila je 22. listopada u Muzeju Mimara potpredsjednica Vlade *Jadranka Kosor* i podsjetila na veliku važnost te priredbe koja pokazuje koliko su Hrvati u BiH očuvali svoj kulturni identitet i tradicijsku kulturu u različitim vremenima i okolnostima te duboku povezanost hrvatstva sa matičnom domovinom.

NEPROCJENJIVA ULOGA KULTURE: »U hrvatskom društvu prisutna je svijest o neprocjenjivoj ulozi kulture kao jednom od presudnih čimbenika opstanka Hrvata na ovim prostorima, a žilav i neuništiv duh hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, koji je kroz

U okviru otvorenja održana je i atraktivna revija tradicijske odjeće i nakita iz BiH koja pripada zbirci samostana i duhov-

PANORAMA KULturnog PREGALAŠTVA: Program Tjedna strukturiran je kao panorama kulturnog pregalaštva svih

tva, od književnosti, glazbe, likovne umjetnosti, filma, do kazališne umjetnosti, kao i religijske kulture, uz multimedijску prezentaciju rada najznačajnijih institucija u kulturi i obrazovanju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Tako je u Hrvatskoj matici iseljenika održana izložba mladih hrvatskih akademskih slikara iz BiH, izložba fotografija *Marije Braut* »Moja Rama«, održana su predstavljanja crkvenog stvaralaštva i Katoličkih škola za Europu iz BiH te predstavljanje suvremenih hrvatskih književnika iz BiH. U Kulturno-informacijskom centru (KIC) održane su četiri projekcije dokumentarnih filmova iz produkcije HRT-a pod nazivom »Hrvatski pisci iz BiH« na kojima su predstavljani *Nikola Šop*, *Stojan Vučićević*,

Živopisne narodne nošnje iz Bosne i Hercegovine

Tamburaški orkestar Katoličke škole za Europu iz BiH

Antun Branko Šimić i Ivo Andrić. U kazalištu »Komedija« igrana je kazališna predstava Hrvatskog narodnog kazališta iz Mostara »Bljesak zlatnog zuba«, u crkvi sv. Katarine na Gornjem gradu trio »Magis« iz Sarajeva održao je koncert, a u hotelu Porin predstavljena je gastronomija Hrvata iz BiH-a.

Drugog dana Tjedna Hrvata iz BiH predstavljeno je i Hrvatsko kulturno društvo »Napredak«, utemeljeno 1907. godine kao društvo za potporu đacima i studentima, koje je vremenom preraslo u kulturnu instituciju čije je značenje nadraslo granice BiH i postalo općom vrijednošću cjelokupnog hrvatskog naroda. Svakako je zanimljiv podatak da je »Napredak« pomogao školovanju dvojice nobelovaca Ivo Andrića i Vladimira Preloga, te da je od obnove 1990. godine objavio 440 knjiga, priredio 658 koncerata i 410 izložaba, organizirao 107 humanitarnih akcija i oko 3000 različitih kulturnih projekata, a u tom je razdoblju podijelio oko 2500 stipendija i potpora, od čega 165 u protekloj akademskoj godini.

Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine završen je 26. listopada sv. misom u zagrebačkoj katedrali koju je predvodio pomoćni

biskup vrhbosanski mons. dr. Pero Sudar.

DOJMOVI: Po završetku »Tjedna« mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski rekao je za naš tjednik »Zahvalni smo Hrvatskoj matici iseljenika što je organizirala Tjedan Hrvata iz Bosne i Hercegovine i omogućila nam slanje poruke da smo do sada uspjeli izdržati sve kušnje, kušnju krvi, kada se umiralo u

Prof. Katarina Fuček, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika

Svjesni činjenice kako je kultura vrlo značajna u očuvanju mira i izgradnji demokratskih društava na temelju povezivanja, razmjene ideja i dijaloga kulturnih stvaratelja kako na lokalnom, tako i na međudržavnom planu, unatoč ožiljcima nedavnih sukoba, mislim da smo organiziranjem Tjedna Hrvata iz Bosne i Hercegovine, u kojoj je sudjelovalo gotovo 300 izvođača, postigli cilj te dali svoj doprinos u drukčijem vrednovanju Hrvata iz BiH, jer je on neosporiv i nedjeljiv dio zajedničkog hrvatskog nacionalnog identiteta.

Cijela kultura Hrvata iz BiH zasnovana je na posebnim ljudima koji su znali, imali hrabrosti i strpljenja čuvati svoj identitet i koji su tu svijest pronosili na druge djelujući u svim segmentima života. Hvala svima koji su prepoznali ova kulturna događanja, koji su nas podržali i svojim sudjelovanjem obogatili kulturni život Zagreba.

ratu i kušnju kruha, kada se gladovalo. Međutim, predstoji nam još jedna kušnja, kušnja nade, a nju nećemo moći izdržati sami. Nažalost, danas se mnogi osjećaju prevarenima, ostavljenima iz raznoraznih razloga i zato nam je ponajprije potrebna potpora Hrvata iz Republike Hrvatske, ali i svih drugih dijelova kako bismo mogli

Pjevanje uz tradicionalna glazbala Bosne i Hercegovine

izvršiti naše poslanje u očuvanju onoga što je civilizacijska tekovina Bosne i Hercegovine, mogućnost zajedničkog života unatoč različitostima, te spoznaja da je moguće vjerom u Boga i ljubavlju prema čovjeku te različitosti pretvoriti u obogaćenje. Kako je naše najvažnije poslanje opstanak hrvatskog naroda u BiH, najgore što nam se može dogoditi jest mogućnost da smo svu tegobnu, dugu noć Bosne

ca hrvatskog jezika u sarajevskoj Katoličkoj školi za Europu iz BiH-a, časa sestra Terezija Antunović, poručila je »mi ovim projektom želimo ohrabriti Hrvate iz naše zemlje, naše učenike i sve koji dolaze u ove naše centre u kojima djeluje 14 škola s 4500 učenika, da vole sebe i svoju zemlju i budu ponosni na svoj hrvatski katolički identitet te da nauče tu svoju ljubav živjeti s drugima, uz njihovo

2. studenoga 2007.

Crkveni vjerodostojnici iz BiH

Časne sestre iz Sarajeva

U Subotici predstavljena knjiga pjesama Mirka Kopunovića »U iskrama nade«

Elegičnost kao univerzalno stanje duha

Pjesme Mirka Kopunovića nisu tužaljke na mjesto i vrijeme, već bi se prije moglo reći da je njihova elegičnost izabrana kao univerzalno stanje duha, rekao je novinar Zlatko Romić

U organizaciji Hrvatske čitaonice, prošloga je petka, 26. listopada, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici predstavljena knjiga pjesama »U iskrama nade« Mirka Kopunovića. Riječ je o književnom prvimu spomenutoga autora, objavljenom u vlastitoj nakladi.

Govoreći o knjizi, novinar Zlatko Romić je ocijenio kako se radi »o zreloj poeziji iz glave zrelog čovjeka.«

»Prividna deskriptivnost, koja dominira u zbirci, čini se samo kao paravan za opis mnogo dubljih duhovnih stanja kojima je Mirko Kopunović ophrvan sve ovo zagasito vrijeme, vrijeme koje traje evo već 20 ili više godina. Sukladno rečenom, autorove su pjesme opore, sive i pesimistične, bez obzira govori li o samooči u kolovoškim večerima, sudbinama vrba ili usahlom tijelu. Kroz njih, zapravo, kao da na jedan plemenitiji način progovaraju misli svih nas, kojima je sreća namijenila baš ovaj prostor i upravo ovo vrijeme za proživljavanje sretnog života. Pa ipak, pjesme Mirka Kopunovića nisu tužaljke na mjesto i vrijeme, već bi se prije moglo reći da je njihova elegičnost izabrana kao univerzalno stanje duha, prisutno u svakoj

S predstavljaju knjige:

Vojislav Sekelj, Zlatko Romić, Mirko Kopunović i Tomislav Žigmanov

Poeziji nema kraja...

»Deset godina sam ga molio, još iz vremena 'Žiga', da piše. Vjerovao sam da u njemu ima nečega, ali mislim da se on više bojao poezije nego mene. Na moju sreću, a na njegovu žalost – poslušao je. Dovršio je knjigu i rekao 'ovo je kraj'. A poeziji nema kraja, kad jednom zagrižeš, onda si tek na početku«, rekao je na promociji književnik Vojislav Sekelj.

eri i na svakom meridijanu«, rekao je Romić, izrazivši nadu da je ova zbirka poezije samo Kopunovićev početni korak na njegovu putu k zrelijem književnom izražavanju, a to je, prema Romićevom uvjerenju, proza.

Književnik i recenzent knjige Tomislav Žigmanov je istaknuo smjelost i snagu autora što je svoj talent na planu pisane riječi uzmogao ostvariti, s obzirom na poodmaklu muzevu dob. »Želim da Mirko Kopunović ima puno

čitatelja koji će podijeliti iskustvo njegovih pjesama, a s druge strane se zapitati – na koji način i kako vidjeti, jesmo li uvijek svjesni nekog od detalja, jesmo li uvijek spretni vidjeti ljepotu onog običnog, jesmo li spremni pokazati radost za ono naizgled neprimjetno, jesmo li spremni dublje, svestranije iskušavati svijet i naš život u njemu. To je ta linija komunikacije koja postoji, ili bi trebala postojati, između onoga tko pjesmu stvara i onoga tko pjesmu prima«, rekao je Žigmanov.

Okupljenima se obratio i autor knjige, izrazivši zahvalnost svima onima koji su ga poticali i podržavali u pisanju i objavljivanju ove zbirke.

Pjesme iz knjige »U iskrama nade« ovom su prigodom kazivali recitatori Hrvatske čitaonice, a u glazbenim točkama nastupile su Nela Skenderović (gitara) i Antonija Piuković (vokal).

D. B. P.

O autoru

Mirko Kopunović je rođen 1952. u Subotici. Osnovnu i srednju školu završio je u rodnom gradu. Pjesme je objavljivao u »Žigu« i »Klasju naših ravni«. Živi i radi u Subotici.

»Ivanova klapljenja« u Subotici

Projekcija kratkih filmova i multimedijalna izložba pod nazivom »Ivanova klapljenja«, autora *Ivana Ivkovića Ivandekića* iz Subotice, održat će se u iduću petak 9. studenoga u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 19 sati. Osim izložbe publika će imati prigodu pogledati dokumentarne filmove »Zlatne papuče«, »Pera id svirke«, »Meke sare«, »Zvečke u srcu«, kao i ostvarenje »Zbogom bili salaši«, za koje je autor nagrađen na ovogodišnjem festivalu »Žisel« u Omoljici.

Organizator večeri je Udruga mladeži »KroV« iz Subotice.

Predragu Matvejeviću uručena Danasova povelja »Prijatelj lista«

U okviru ovogodišnjeg Sajma knjiga u Beogradu, piscu *Predragu Matvejeviću* je na štandu Italije, države počasnog gosta, uručena Povelja »Prijatelj lista« koju redakcija Danasa dodjeljuje jednom godišnje na svoj rođendan, piše ovaj list. Matvejeviću, koji već 13 godina živi u

Italiji, Povelju koju je dobio prošle godine uručio *Milovan Jauković*, urednik vanjske rubrike Danasa. Matvejević se zahvalio Redakciji ne samo na priznanju za iskreno prijateljstvo, nego i zato što mu je poslije svega što se dogodilo na prostoru bivše Jugoslavije »omogućila da objavljuje tekstove u Beogradu«. On je naglasio da je ovaj list »u vrijeme kada se kritička riječ nalazi u procjepu između izdaje i uvrede, koji je sve manji, sagledao tu istinu«.

Peta obljetnica »Glasnika Pučke kasine 1878«

Utorak, 30. listopada, u VIP caffeu Lady Bukowski u Subotici, održana je proslava u povodu pet godina izlaska i 50. broja »Glasnika Pučke kasine 1878«. Obraćajući se nazočnima glavni i odgovorni urednik lista *Josip Ivanković* je istaknuo kako se profil Glasnika kretao u rasponu od objavljivanja vijesti i članaka koji su imali jasan cilj da se »neke stvari ne smiju zaboraviti«, a među kojima je bilo i takvih koji su dotakli tabu teme. »Naš list je do sada objavio oko 400 člana-

ka, napisa, pjesama i slično. U njemu su surađivale 63 osobe veoma raznolikog profila, iz zemlje i inozemstva. To su ipak rezultati koji se ne mogu zaobići, niti osporiti. Nastavit ćemo u ovom pravcu s nadom da ćemo uspjeti list još poboljšati«, rekao je Ivanković.

On je dodao i da je velika potpora u smislu tehničkog uređenja lista stigla od NIU »Hrvatska riječ«, a boljem izgledu pridonijelo je i to što se Glasnik tiska u subotičkoj »Rotografici«.

Izložba Igora Hofbauera u Novom Sadu

Do kraja tjedna u kafe-galeriji »Izba« u Novom Sadu mogu se pogledati radovi *Igora Hofbauera*, hrvatskog ilustratora, dizajnera i strip crtača. Osim njegovih, izloženi su i radovi *Ane Erlemarh*, 26-godišnje studentice slavistike rodom iz Švedske, koja živi na relaciji Ljubljana–Zagreb.

Goran Grofelnik izlaže u Novom Sadu

Izložba slika »MMVII« *Gorana Grofelnika* iz Pule otvorena je u Iponedjeljak 29. listopada, u Galeriji Saveza udruženja likovnih umjetnika Vojvodine (Bulevar Mihajla Pupina 9) u Novom Sadu. Izložbom, koja traje do 24. studenoga, počinje pregled suvremene istarske likovne umjetnosti.

Goran Grofelnik je rođen 1962. godine u Puli. Diplomirao je 1990. godine u Beogradu, na Fakultetu za likovne umjetnosti u klasi profesora *Momčila Antonovića*, odjel slikarstvo. Uz slikarstvo bavi se pedagoškim radom. Član je HDLU Istre od 1991. godine. Samostalno izlaže od 1980. u Puli, Beogradu, Zagrebu i Labinu. Skupno je izlagao s HDLU Istre, u Puli, Rijeci, Zagrebu, Splitu, Padovi, Njemačkoj. Za svoj umjetnički rad dobio je dvije nagrade.

Gostovanje osječkog HNK u Subotici

Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka gostovat će 13. studenoga u Subotici s predstavom »Kurve« *Fede Šehovića* u režiji *Ivana Lea Leme*. Riječ je o komediji – antiopereti u 7 slika čija se radnja odigrava na jednom malenom otoku – vojnoj utvrdi. »Na otoku nakon što pobjegne čitava pukovnija ostaju sedam prostitutki koje se izdaju za članice baletne skupine i jedan leutnant. Kasnije vraća se zapovjednik pod izlikom da se oslobodio neprijatelja i traži od skupine da osnuju četvu koja

bi obranila strateški važan otok. Kasnije im se pridružuje jedan Škot. Komedija je ovo koja tematizira ratno profiterstvo, izdaju, odanost i međuljudske odnose, a samo naoko govori o odnosima Habsburške monarhije prema svojim saveznicima i svojim neprijateljima, a u biti kritizira pojam (jugo)slavenstva kao takvog te nemogućnost stvarnog suživota njegovih naroda (narodnosti) u suvisloj zajednici. I što preostaje nego prodati se onome koji nudi više. A tko se sve spreman prodati, za koliko i pod kojim uvjetima pokazati će nam »Kurve«, navodi se najavi predstave.

Predstava će biti igrana na sceni Jadran Narodnog kazališta, s početkom u 19 i 30 sati.

U produkciji Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice

Snimljena radio drama »Č'a Bonina razgala«

Petnaestak glumaca – amatera, dva su se poslijepodneva tiskali u malom studiju Radio Subotice kako bi snimili dramski komad Matije Poljakovića

Bono, Luka, Reba, Doma, neki su od živopisnih likova radio drame rađene po djelu »Č'a Bonina razgala« Matije Poljakovića snimljene ovih dana u organizaciji uredništva hrvatskog programa Radio Subotice. Petnaestak glumaca – amatera, dva su se poslijepodneva tiskali u malom u studiju Radio Subotice kako bi snimili prvi Poljakovićev dramski komad, praižveden prije gotovo točno 57 godina. Radio dramu »Č'a Bonina razgala« pripremio je i snimanjem rukovodio redatelj Rajko Ljubič.

REDATELJSKI POTPIS: »Imao sam dvije želje kod ovoga projekta. Prva je bila da se bavim onim žanrovskim oblikom koji najviše volim, a to je drama. A druga je želja bila da takve drame postavim u Subotici, odnosno u hrvatskoj zajednici u Bačkoj kakve su posljednji put bile pravljene 1971. godine kada je Petar Šarčević režirao također komad Matije Poljakovića 'Vašange'. Znači 36 godina se nije ništa dešavalo na području radio drame«, kaže Ljubič.

Rajko Ljubič, čiji će redateljski potpis stajati ispod cijele serije radio drama programa na hrvatskom Radio Subotice, ističe da ovaj oblik medijskog izričaja smatra posebno značajnim, napose za očuvanje staroga dijalekta bačkih Hrvata.

»Na taj se živi način može ljudima najbolje pružiti osjećaj što znači i kako zvuči dijalektalna ikavica. Pored toga, na ovaj način pružamo i jako vrijedna dramska ili literarna djela koja smo dramatizirali i na taj način tu jednu baznu

Sa snimanja drame u studiju Radio Subotice

Redatelj Rajko Ljubič

kulturu pokušavamo širiti među običnim slušateljima«.

Ovu, kao i sve druge radio drame, iznijet će glumci – amateri, jer profesionalnih, sa znanjem hrvatskog jezika, u Subotici gotovo i nema.

»Jedno što smo mogli učiniti jest da se obratimo amaterima koji su željni ovakve vrste rada. Moram priznati da sam se strašno iznenadio kada se na našu audiciju javio, za naše prilike veliki broj ljudi«.

GLUMCI – AMATERI: Zadovoljstvo radom na ovome projektu dijele i sami glumci – amateri. O svojim dojmovima Ana Ivković kaže: »Oduševljena sam i uopće mi nije teško glumiti na bunjevačkoj ikavici jer mi je to materinji jezik. Na poslu govorim srpski, ili kako traže od mene, a kod kuće divanim«.

Njihovi su motivi da se angažiraju na snimanju radio drame različiti. Koji je bio njegov objašnjava Ivica Mamužić: »Ovaj sam poziv shvatio kao izazov jer se kao pjevač na sceni još nisam iskušao u interpretaciji govora, riči«.

Rajko Ljubič na kraju ističe kako će ovako ostati trajan zapis jednog književnog djela, koji će uz to biti na dijalektalnoj ikavici. »Ostavit ćemo i trajan zapis glasova ljudi koji su sudjevali u tome. A možda ćemo ovime uspjeti nekoga ponukati da se ovim poslom nastavi baviti. Jer nama trebaju glumci, jednog dana kada dobijemo teatar, a trebat će nam možda i za radijski ili televizijski program«.

Projekt snimanja radio drama na bunjevačkoj ikavici ima daleko širi značaj, smatra urednica programa na hrvatskom Radio Subotice Ljiljana Dulić, ističući kako jedan od razloga pokretanja projekta leži u neizvjesnosti oko budućnosti Radio Subotice. »Ne znamo što će se dogoditi, hoćemo li dobiti frekvenciju ili nećemo, kako će proći privatizacija ... I smatrala sam da su radio drame takav projekt koji će bez obzira na sve ostati u trajnoj baštini. To je jedan proizvod koji će se moći koristiti bez obzira na sudbinu Radio Subotice«.

J. Stantić

Redatelj Branko Ištvančić počeo sa snimanjem filma »Od zrna do slike«

Proslavljena prva klapa

Prva klapa dokumentarnog filma o slamarkama svečano proslavljena u prostorijama Generalnog konzulata RH u Subotici

U subotu, 27. listopada, konzulica gerant Republike Hrvatske *Ljerka Alajbeg* sa svojim suradnicima bila je domaćin proslavi »prve klape« dokumentarnog filma o slamarkama kojeg redatelj *Branko Ištvančić*, podrijetlom iz Tavankuta, snima na području Općine Subotica. Uz domaćina Generalni konzulat, organizatori ove proslave bili su i *Antonija Čota*, članica IO HNV zadužena za kulturu te *Petar Kuntić*, predsjednik DSHV. U svom obraćanju *Ljerka Alajbeg* je istaknula značaj snimanja filma o životu i radu Hrvata iz Vojvodine o kojima se još uvijek nedovoljno zna u Zagrebu. *Petar Kuntić* je istaknuo pozitivan primjer koji, iako živi i radi u Hrvatskoj ne zaboravlja svoj kraj i nastoji se odužiti, svojim stručnim i umjetničkim radom mjestu odakle je potekao. *Antonija Čota* je naglasila da su ovakvi projekti jako bitni jer, često predstavljaju jedinu profesionalnu afirmaciju Hrvata iz Vojvodine. »Domicilna država nije zainteresirana za dokumentarne bilješke prošlosti našeg puka te to mora, češće i više činiti matična država«, rekla je *Čota* podsjetivši da je rad slamarki zabilježio prije više od trideset godina, točnije 1970. godine i redatelj *Ivo Škrabalo*, a ovaj je film premijerno prikazan na Festivalu kratkih filmova u Beogradu 1971. godine.

Branko Ištvančić je predstavio članove svoje snimateljske ekipe te ukratko predočio zamisao i koncepciju filma koji će se snimati u četiri godišnja doba. Istaknuo je također i probleme oko osiguravanja sredstava te izrazio nadu da će se oni, zajedničkim trudom oko filma, nadvladati.

Foto: I. I. Ivandekić

Ekipa filma s gostima i domaćinima

Filmsku ekipu na čijem čelu je redatelj Branko Ištvančić činili su i *Mario Vukadin*, producent, *Branko Cahun* snimatelj i *Michel Baković*. U ekipi su još i *Anto Jurić*, *Antun Trnka* i *Ivan Kobeščak*, koji nisu nazočili proslavi. Skupu su uz također nazočili i *Jozefina Skenderović*, voditeljica slamarske sekcije HKPD »Matija

Gubec« iz Tavankuta, *Spartak Dulić*, ravnatelj Zavičajne galerije »dr. Vinko Perčić«, *Sifilis Zoltán*, redatelj i član IO Mađarskog nacionalnog savjeta zadužen za kulturu i *Tomislav Žigmanov*, književnik i publicist iz Subotice.

L. N.

Novi broj »Klasja naših ravni«

Unajnovijem svesku »Klasja naših ravni« 9-10, 2007. prof. *Đuro Rajković* piše o glazbenim djelima *Ilije Okrugića Srijemca*, *Slavko Žebić* o *Isi Velikanoviću – Šidaninu*, *Srijemcu* i *Šokcu*. U rubrici proza objavljen je tekst *Ise Velikanovića* »O jednom glasovitom šarovu«, zatim tekst *Mladena Šimića* »Gospodin Adalbert«, a također i prijevodi s ruskog tekstova *Tatjane Ščerbine* »Hipo-realizam« i »Secret of skunks«. Tragom prisjećanja *Marka Horvatskog* objavljeno je svjedočenje o uvođenju hrvatskog jezika 50-tih godina XX. stoljeća. Slijedi četrnaesto poglavlje romana »Plašt« *Željke Zelić*, kao i ogled *Zvonka Sarića* pod naslovom »Provincijalizam – zdravi regionalizam«. *Alojzije Stantić* opisao je ulogu tzv. lendupa i njihov značaj u tradicijskoj bunjevačko hrvatskoj kulturi. *Oskar Pandi* prikazao je knjigu *Đure Rajkovića* o *Stanislavu Prepreku*, njegovu životu i djelu. *Đuro Vidmarović* prikazao je knjige *Tomislava Jelića* i *Željka Holjevca* o mađarskom i slovačkom odvijetku gradišćanskih Hrvata, *Marije Novak* o hrvatskoj mitologiji, kao i knjigu pjesnikinje iz Makedonije *Ljerke Toch-Naumove*. *Milovan Miković* objavljuje pojedine navode o kazalištu u Subotici od 1918. do 1955., a možete pročitati i ulomak iz »Kulturne povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata« *Matije Evetovića*. *Olga Šram* predstavlja novu umjetničku snagu – *Leu Vidaković*.

J. B.

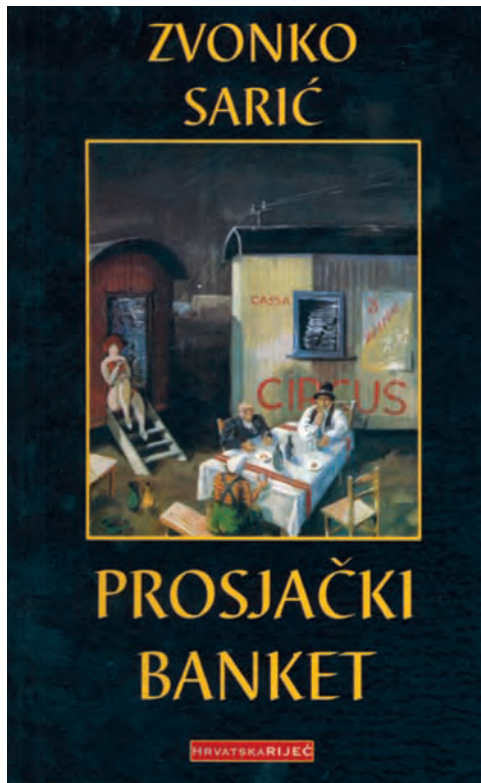
O romanu »Prosjački banket« Zvonka Sarića

Potruga za ukopanim identitetom i integritetom

Postavljanjem događanja u daleku ali izvjesnu budućnost (zapravo stapanjem prošlosti sadašnjosti i budućnosti), Zvonko Sarić je u stvari ispričao priču o našem vremenu i o nama samima

Roman »Prosjački banket« Zvonka Sarića (Subotica, 8. ožujka 1963.) pripadnika srednje generacije podunavskih hrvatskih književnika, objavljen 2007., u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, sadrži u sebi elemente utopijskog i antiutopijskog romana, znanstvene fantastike, a u pojedinim segmentima i elemente realističkog pripovijedanja. Može se reći da je u priličnoj mjeri inspiriran romanima »1984.« Georgea Orwella i »Besnilo« Borislava Pekića. Radnja je smještena u daleku budućnost (2412. godina), u grad koji bi se mogao nazvati Forum-Subotica, koji se sastoji iz dva dijela. Prvog, koji predstavlja sadašnji grad Suboticu, predstavljenu iz perspektive budućnosti, znatno jadniju i devastiraniju. I drugog dijela, koji predstavlja viziju gradova u budućnosti, zapravo jedan podzemni bunker, gdje su ljudi pretvoreni u zombije, koji, kako to saznajemo iz romana, žive »zdravim« životom i hrane se »zdravom« hranom, u stvari žive životom koji je svoja vlastita suprotnost.

VIZIJA TOTALITARNE DRŽAVE: Slično Orwellovom romanu, koji predstavlja viziju totalitarne države u kojoj je čovjek kao ličnost, kao pojednac posve degradiran, i u Sarićevom romanu, stanovnici grada koji bi se Forum-Subotice su posve degradirani. No, za razliku od »1984.«, gdje Partija opstaje na vlasti držeći stanovništvo u strahu ratovima i policijskim terorom, u »Prosjačkom banketu« gradska vlast opstaje pružajući stanovništvu mogućnost uživanja u svim »blagodatima« potrošačkog društva. Toj razlici dosta doprinosi i vrijeme u kome su ovi romani nastali. Naime, dok je Orwellov roman nastajao u vrijeme kada su totalitarizmi, kako onaj fašistički, tako i onaj komunistički bili u punom zamahu, Sarićev roman je nastao u vremenu kada su i fašizam i komunizam, bar što se ovih krajeva tiče, prošlost, odnosno kada su neoliberalizam i potrošačko društvo, sa svim svojim negativnostima i, u punom zamahu.

I gradska vlast Forum-Subotice uopće nema potrebe za falsificiranjem ili zatiranjem povijesti i kulture (u prvom redu književnosti) i potiskivanjem religije (što glavnom junaku »Prosjačkog banketa« omogućuje da neometano istražuje povijest, naslijeđe i kulturu svog naroda, odnosno ogranka koji živi na ovim prostorima i kojem sam glavni junak pripada, kao što mu i ne onemogućava da bude vjernik), jer su to stvari koje su u ovom gradu suvišne i nepotrebne. Naprosto, stanovnici su spremni sve ono što ih čini pojedincima i posebnima

podrediti i prepustiti ništavilu zarad bijedne robe široke potrošnje i jeftine zabave.

POSLEDICE KATASTROFA: I sam glavni junak »Prosjačkog banketa«, Lazar Balažević ima znatno prizemnije pobude i ciljeve u odnosu na Vincenta Smitha, glavnog junaka »1984.«. Naime, dok Vincent Smith ima za cilj srušiti vladajuću garnituru i vladajući politički i ideologijski sustav, Balažević, kroz stvaranje umjetne epidemije (za razliku od Pekićevog »Besnila«, u kojem je epidemija bjesnila stvarna, ali slučajno dopijeva u londonsku zračnu luku Heathrow, u »Prosjačkom banketu« epidemija je lažna, ali planski tempirana) nema za glavni cilj srušiti gradsku vlast, nego upropastiti lidera oporbe Velimira Velju Markovića, svoga direktnog suparnika koji mu je preoteo ljubavnicu. Taj cilj glavnog junaka će se i ostvariti, premda ne onako kako je on sam zamišljao i bez njegovog izravnog sudjelovanja u tomu, a gradska vlast i politički i društveni sustav ostaju tamo gdje su i bili, kao što bi ostali i da je glavni junak imao uzvišenije ciljeve.

Postavljanjem događanja u daleku ali izvjesnu budućnost (zapravo stapanjem prošlosti sadašnjosti i budućnosti), Zvonko Sarić je, u priličnoj mjeri razradivši posljedice katastrofa koje su u vremenu u kojem živimo i koje poznajemo tek nagoviještene ili su se tek počele događati (primjerice, u našim danima aktualna, u medijima često naglašavana, no, nažalost, ipak nedovoljno ozbiljno shvaćena opasnost od globalnog zagrijevanja) i dajući nam nam opise tog unakaženog i uništenog svijeta, koji predstavlja ostatake našeg današnjeg svijeta, u stvari ispričao priču o našem vremenu i o nama samima. Pokraj toga, ovaj roman predstavlja još jednu Sarićevu potragu za identitetom i integritetom pojedinca, ukopanim pod naslagama svakodnevice koja čovjeka nastoji torzirati i uprosječiti.

Iván Sztán

Završen 52. međunarodni Sajam knjiga u Beogradu

Uspješan nastup hrvatskih nakladnika

U Beogradu je u subotu popodne službeno zatvoren 52. međunarodni Sajam knjiga, na kojem se od 22. listopada predstavilo oko 800 izdavača iz 21 zemlje, uključujući i hrvatske. Prema ocjeni beogradskog dnevnika »Blic« od nedjelje, hrvatski nakladnici su od svih zemalja nastalih iz bivše Jugoslavije najozbiljnije shvatili beogradski Međunarodni sajam knjiga, a list ističe njihov zajednički štand pod nazivom »Croatia«, kreiran u suradnji Hrvatske gospodarske komore i Zajednice izdavača i knjižara kao »kvalitetan spoj vrijednosti i poslovnosti«.

»Time su naši susjedi još jednom pokazali kako se promovira nacionalna kultura na međunarodnoj sceni«, ocjena je tog lista, koji dodaje da bi od hrvatskih izdavača

– koji i na najvećem sajmu knjiga, u Frankfurtu, ostavljaju najbolji dojam – mogla puno naučiti domaće strukovne udruge.

U tekstu se ističe i obiman štand »Školske knjige« iz Zagreba, »koja je i u novim vremenima zadržala autoritet uglednog nakladnika sveučilišnih udžbenika«, a zapažen je, prema pisanju lista, bio i štand zagrebačkog »Globusa«.

Kako se u tekstu dalje navodi, iz Hrvatske je predstavljeno i Srpsko kulturno društvo »Prosvjeta«, nakladnik koji se prvenstveno bavi afirmacijom kulture Srba u Hrvatskoj. Na Beogradskom sajmu »Prosvjeta« je kao glavne adute predstavila monografije o Milanu Budisavljeviću i Adamu Pribičeviću, te knjigu Karla Kasera »Popis Like i Krbave 1712.« i dvotomno izdanje knjige Vladana Desnice »Hotimično iskustvo«, navodi se u listu.

D. B. P.

»Zlo dolazi«; režija: David Cunningham

Tamna strana Hollywooda

Dobra tehnička realizacija filma našla se u jakom kontrastu s lošim scenarijem i glumom, kao i nekim već izlizanim redateljskim postupcima

Piše: Miroslav Šokčić

Svijet je mali, ali je vrijeme beskonačno. U tom beskonačnom protoku i trajanju egzistira borba svjetla i tame – dobra i zla. Svatko tko je u životu čitao laku literaturu ili gledao slične filmove prepoznat će banalni, toliko puta viđeni obrazac na kojem se zasniva film »Zlo dolazi« (The Seeker: Dark Is Rising). Film je snimljen po istoimenoj knjizi *Susan Cooper*, druge u pentalogiji.

Posljednji put na filmu ova je tematika izložena u ruskom pokušaju Hollywooda, trilogiji »dana i noći« (»Noćna straža«, »Dnevna straža«, treći dio još uvijek nije izašao), koja se pokazala potpunim promašajem, pa se postavlja pitanje – što je producente filma »Zlo dolazi« natjeralo da snime sličan film. Vjerojatno je ideja da se film reklamira kao nešto između »Harryja Pottera« i »Gospodara Prstenova« bila sasvim dovoljan razlog. Ipak, ne dajte se prevariti marketinškim trikovima, »Tama dolazi« nema nikakve veze niti s jednim od spomenutih filmova. Zato iskoristite svoj novac za nešto pametnije.

DOBRO I ZLO: Will Stanton (*Alexander Ludwig*) sedmi je sin sedmog sina koga su regrutirale sile svjetla koje sebe nazivaju »starima« kako bi im pomogao u borbi protiv sila tame čija će snaga biti na vrhuncu ponovno nakon 5000 godina. Kako bi ojačali svoje snage potrebno je da sile tame ili sile svjetla sakupe 6 znakova koji su razbacani u vremenu (tj. u njegovoj gore spomenutoj beskonačnosti). Svaki od znakova – koji su izrađeni od bronce, kame-

na, drveta, stakla, gline i suštine ljudske duše – ojačava moći strani koja ga pronade. Trka za znacima kroz prostor i vrijeme počinje vrlo dinamično s puno specijalnih efekata i montažom atrakcije, a tako se i nastavlja. Međutim, u svoj toj jurnjavi osim efekata i solidne montaže nema ničega drugog. Niti je nama jasno, zašto se i tko protiv koga bori, niti što je krajnji cilj te borbe. Također, manifestacije zla u vidu raznih životinja (poput vrana, pasa i konja) djeluju pomalo mizozoono. Naravno, možda odgovori na ova pitanja nisu ni važni ako se ima u vidu da je u pitanju film koji cilja na mladu publiku kao i spomenuti Harry Potter i Gospodari Prstenova, ali ipak, neke osnove filmske naracije treba poštovati upravo kako bi film bio pristupačan široj publici, što Hollywood pomalo zaboravlja ili naprotiv, svu publiku tretira kao dvanaestogodišnjake. Da je to loše pokazali su rezultati na blagajnama (istina, trka još nije završena), a izgovor za razočaravajuće stanje i lošu zaradu producenti filma su potražili u generalno slaboj posjećenosti kina u odnosu na ranije godine i jaku konkurenciju u istom žanru (tu prvenstveno mislimo na »Zlatni kompas« s *Nicole Kidman* i *Evom Green*).

SLABE ROLE: Kritike treba staviti i na rad redatelja koji je izgleda loše radio s glumcima, jer ne možete djeci zamjeriti na lošoj glumi. U prilog toj činjenici govori i podatak da su i veterani poput *Jima Piddocka*, *Iana McShanea*, *Jamesa Cosmoa*, ostvarili izuzetno slabe role. Tako je dobra tehnička realizacija filma u jakom kontrastu s lošim scenarijem i glumom, kao i nekim već izlizanim redateljskim postupcima (nemoguće da postoji samo jedan način za držanje publike u neizvjesnosti). Je li Hollywood ovim ostvarenjem podcijenio svoju publiku ili je ovo samo loš primjer (svakako ne usamljen), pokazat će se u prosincu kada trebaju izaći novi takozvani »praznični hitovi« koji su također pretežno namijenjeni mladoj publici.

Završen 5. Zagreb film festival

»Zlatna kolica« za »Izgnanstvo« Andreja Zvjaginceva

Dodjelom nagrada u Kinu SC-a, prošle subote završio je 5. Zagreb film festival (ZFF), na kojem je u proteklih sedam dana bilo prikazano 90 filmova iz tridesetak zemalja, od čega 40-ak u konkurenciji, piše Hina.

Nagradu »Zlatna kolica« za najbolji dugometražni igrani film dobio je film »Izgnanstvo« ruskog redatelja *Andreja Zvjaginceva*, a za najbolji kratkometražni igrani film »Šta ja znam« *Šejle Kamerić* i *Timura Makarevića* iz Bosne i Hercegovine.

U kategoriji dokumentarnog filma pobijedio je izraelski »Vojnički dnevnik« *Yaniva Bermana*, a u programu hrvatskih filmova »Kockice« film »Pusti me da spavam« *Sare Hribar*.

Prema izboru publike, najbolje ostvarenje Zagreb film festivala je »Kontrola« nizozemskog autora *Antona Corbijna*, dok je dječja publika najboljim filmom programa »Vip Bibijada« proglasila danski »Izgubljeno blago vitezova Templara« *Kaspera Barfoeda*.

Direktor ZFF-a Boris T. Matić rekao je da je Festival ove godine imao oko 31 tisuću posjetitelja, što smatra velikim uspjehom, te 140 gostiju, od kojih je većina došla iz inozemstva.

Posljednje večeri ZFF-a izvan konkurencije je prikazan američki film »Nema me« *Todda Haynesa*, fiktivna rekonstrukcija života *Boba Dylana* u kojem glavni lik tumači šest glumaca, među kojima je i *Cate Blanchett*.

Proslava svetkovine Svetog Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici

Biskupskom svetom misom obilježen blagdan

Ovogodišnja proslava svetkovine Svetog Dimitrija, mučenika u Srijemu, obilježena je biskupskom svetom misom u petak 26. listopada u Srijemskoj Mitrovici. Euharistijsko slavlje u konkatedralno-bazilici sv. Dimitrija predvodio je biskup đakovački i srijemski mons. *Marin Srakić*, uz koncelebraciju pomoćnih biskupa mons. *Đure Hranića* i mons. *Đure Gašparovića*, župnika i srijemskomitrovačkog dekana vlč. *Eduarda Španovića* i ostalih srijemskih svećenika, te u nazočnosti velikog broja vjernika koji su te večeri napunili prelijepo zdanje srijemskomitrovačke crkve.

Svoju je nadahnutu propovijed mons. Marin Srakić posvetio obitelji, kao temeljnom osloncu u vjeri i kao jedinom mogućem okruženju u kojem se djeca mogu rađati, rasti i normalno se razvijati, posebice naglašavajući kako ljubav među roditeljima, ozračje topline u obitelji i vjera u Boga iznimno pozitivno djeluju na dječje odrastanje.

Na hodočašće svetom Dimitriju uputili su se mnogi vjernici Đakovačke i srijemske biskupije, kao i iz drugih biskupija, a na svetoj su misi nazočni bili i predstavnici Republike Hrvatske – veleposlanik RH u Beogradu *Tonči Staničić* i njegov zamjenik *Branimir Lončar*, kao i predstavnici općinskih vlasti.

Nakon svečane svete mise za nazočne je priređen koktel u Hrvatskom domu, koji je srijemskomitrovačkim Hrvatima nedavno ponovno vraćen na korištenje.

Inače, povijest uglednog panonskog grada Sirmiuma, današnje Srijemske Mitrovice, počinje 34. godine prije Krista. Do pod kraj III. stoljeća jako se malo znalo o kršćanima u Panoniji, a tek su užasni progoni cara Dioklecijana (284.-305.) otkrili u gradovima Panonije, a osobito u Sirmiumu, ne samo kršćane, nego i velike i žive kršćanske zajednice. Životnu snagu panonsko-sirmijske Crkve pokazuju njezini mučenici. Mučeničkom je smrću stradao prvi poznati sirmijski biskup sveti *Irenej*, a zatim i đakon sveti *Dimitrije*, koji je bio vrlo štovan. Potvrda toga je da je ime grada izraslog iz ruševina starog Sirmija – Dimitrov Grad, Mitrovica. Spaljena je sveta *Anastazija*, mučeničkom je smrću umro sveti *Sinerot*, u rijeci su zbog vjere u Krista utopljeni svećenik *Montan* i žena *Maksima*, a imena brojnih drugih mučenika nisu poznata.

Rimski je Sirmij kroz šest stoljeća bio pozornica velikih zbivanja, svjedok procvata i agonije najmoćnijeg carstva svijeta. Svjedoci svega toga su bogati arheološki nalazi. Na temelju povijesnih vrela prvo spominjanje kršćanskog imena u Panoniji pojavljuje se za cara *Marka Aurelija* (161.-180.). Progoni Dioklecijana otkrili su da u carstvu ima daleko više

kršćana, da je Crkva daleko prisutnija i življa nego li je to *Dioklecijan* mislio kad se uplašio kršćanstva i započeo progon. Sačuvana su i Akta prvog poznatog sirmijskog biskupa svetog *Ireneja*, koja sadrže saslušanje i izvještaj o mučenju i mučeničkoj smrti.

U arheološkim iskapanjima u srpnju i kolovozu 1978. godine u najužem dijelu Srijemske Mitrovice otkrivena je bazilika koju arheolozi smatraju *Dimitrijevom*. Nalazi se u središtu grada, velika je 20,50 x 12,50 metara, a stilski je vrlo slična solunskoj. Nije starija od 427. godine, ali je podignuta prije 441. godine, kad su Huni zauzeli Sirmij. Danas na području srijemskog dijela biskupije živi oko 50.000 vjernika u 29 župa, a među njima djeluje 20 svećenika.

Godine 2004. u Srijemskoj je Mitrovici obilježena 1700. obljetnica stradanja srijemskih mučenika, i to svetom misom koju je na otvorenom, na Trgu sv. Dimitrija u središtu grada, svečanom euharistijom pred mnoštvom vjernika, predvodio milanski nadbiskup kardinal *Dionigi Tettamanzi*.

Z. P.

preč. Dušan Milekić

Novi svećenik u Šidu

Župa Presvetog Srca Isusova u Šidu, koja se nalazi na krajnjem zapadu Vikarijata srijemskoga u Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji uz samu granicu prema Republici Hrvatskoj, od nedavno je ostala bez upravitelja župe, točnije svojega svećenika. Dosadašnji svećenik preč. *Krešimir Bulat* je zbog zdravstvenih razloga prestao obnašati dužnost u ovoj župi. Neko je vrijeme u Šidu i okolici mise služio preč. *Eduard Španović* iz Srijemske Mitrovice, ali je svakako postojala potreba za novim svećenikom u župi Šid, koja uz filijale Vašica, Morović,

Gibarac, Kukujevci i Batrovci broji oko 1500 katolika. Za novoga svećenika sa službom župnog upravitelja postavljen je preč. *Dušan Milekić* koji je kapelan u Zemunu. O ovom svećeniku, rodnom Petrovaradincu, najmlađem u Vikarijatu srijemskom, a i među najmlađima u cijeloj biskupiji, čitatelji Hrvatske riječi mogli su čitati u kolovozu kada je tijekom obilježavanja Gospe Snježne on imao svoju prvu, točnije mladu misu. Preč. Dušan Milekić je srdačno prihvaćen među župljanima.

Igor Kušeta

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Dušni dan – dan mrtvih

Susret u tišini – susret tišine

Smrt je straši-

lo za one koji

nemaju nade.

Ona je užas za

one koji umiru u

grijehu. Ali, smrt

je radost, sreća,

zadovoljstvo za

one koji su živjeli

pošteno, koji su

bili prijatelji s

Bogom, jer oni

znaju da sada

odlaze na odmor,

na uživanje, da

će im se otrti

svaka suza, da

odlaze u mir.

Danas je Dušni dan – dan mrtvih. Jučer i danas svatko tko može posjećuje groblja. Nešto nas privlači. Susrećemo se u molitvi i sjećanju, sa svojim pokojnicima. Ljubav prema njima i zahvalnost izmami i suzu kojom uz svetu vodu rosimo grobove. Buket cvijeća znak je zahvalnosti. Zapaljena svijeća znak je nade u život vječni. U tom svjetlu smo se susreli, u tom svjetlu želim s vama danas razmišljati o otajstvu smrti i mjestu gdje ćemo jednog dana i sami počivati. Nas smrt ne plaši nego ohrabruje, jer je to put u »kuću Očevu«.

Zadnji korak na ovoj zemlji zove se smrt. Ona je mračna i nepoznata stvarnost, ali u nju svi ulaze. Nitko nije privilegiran, nitko se ne može od nje izbaviti, nema ureda gdje bismo mogli dobiti potvrdu da ne moramo umrijeti. Smrt je nemilosrdna. Ona ne pita, jesi li pripravan ili ne, ona ne gleda jesi li mlad ili star, ona uopće ne pita jesi li siromašan ili bogat, jesi li dokučio smisao života ili si ga tek počeo nazirati. Smrt ne pita jesi li tužan ili žalostan, urličeš li od bola ili si upravo usred radosti povučen u njezino okrilje. Smrt ne zna za samilost, ona nema milosrđa, s njom se ne da pregovarati. Tako možemo razmišljati gledajući puki fenomen činjenice umiranja bez dimenzije onoga tko stoji iza smrti.

SMRT: Smrt je prekid tjelesnih funkcija. Smrću prestaje svaka mogućnost da još nešto učinimo na ovoj zemlji. Smrt je zadnji trenutak prije koga još nešto na zemlji možemo učiniti, popraviti. Smrt je zaključak svega što smo učinili, ona je zadnja crta ispod koje konačno trebamo staviti zajednički nazivnik i pokazati rezultat svoga života. Tek se u smrti vidi tko smo i kakvi smo. Smrt je krajnja točka putovanja ovom zemljom, oproštaj s prijateljima, trenutak u kojem svi oko nas plaču, a da im ne možemo pomoći, u smrti se dijelimo od svih, a da ne znamo kamo idemo... Smrću ostajemo

sami. U smrt nitko s nama ne može poći. Tek u smrti doživljavamo, kako su sva ljudska prijateljstva, sve ljudske ljubavi bespomoćne i kako smo u konačnici ipak sami i upućeni samo na jedinoga Boga. Smrt je poput mračnog anđela koji nas odvlači na sud da se načini bilanca našega života. Smrt je najsigurniji i neizostavni trenutak našega hodanja zemljom.

Smrću se odvajamo od svijeta. Smrću se dijelimo od ljudi. Smrću prestaje hodanje u tijelu. Smrću prestaju naši poslovi, ostaju nedovršena pisma i nepročitane knjige, smrću ostaju tolike stvari koje smo htjeli činiti, a nismo uspjeli, smrću se prekida sve ono što smo planirali, htjeli, za čim smo čeznuli. No, smrću prestaju naše boli, bolesti, očekivanje smrti. Smrću prestaje mogućnost da griješimo, prestaje mogućnost da bolujemo, da se svađamo, vodimo ratove, da nas netko zarobi, da nam zadaje boli, da ne uspijemo. Smrt nas napokon odvodi s kugle zemaljske, smrt tek pokazuje da ovdje nikada nismo bili kod kuće i da se odavde sada mora poći, jer smo tu na proputovanju.

ČOVJEKOVA DUŠA ŽIVI DALJE: Naša su groblja prepuna smrtnih ostataka ljudi koji su bili ovdje s nama. Znamo, oni žive dalje. Sve su religije svijeta uvjerene da čovjekova duša izlazi iz tijela i živi dalje. Ovdje ostaju samo tjelesni ostaci, a to znači tijelo koje nas je povezivalo sa zemljom i s ljudima. Ono što nas je povezivalo s anđelima, Bogom i pokojnicima živi u nama dalje i mi živimo. Isus Krist nam govori da dolazi smrt, nakon smrti sud i, ako smo bili prijatelji s njim, onda odlazak tamo gdje je on, da budemo baštinici njegova kraljevstva. No, Isus Krist nas upozorava da je moguće i promašiti taj najljepši cilj našeg života, da je moguće otići u čistilište ili pak u pakao. Čistilište je prostor iz kojeg se još može izići i doći u nebo. Čistilište je prolazno čišćenje,

prolazna muka i kazna za grijehe. No, pakao je beznadan.

Smrt je strašilo za one koji nemaju nade. Ona je užas za one koji umiru u grijehu. Ali, smrt je radost, sreća, zadovoljstvo za one koji su živjeli pošteno, koji su bili prijatelji s Bogom, jer oni znaju da sada odlaze na odmor, na uživanje, da će im se otrti svaka suza, da odlaze u mir.

Svjesni smo da su naši pokojnici htjeli živjeti upravo tako. Zato su bili članovi Crkve, zato su se molili Bogu i živjeli po svojoj savjesti. Svjesni smo da su oni u nebu. Pa ipak, radi različitih grijeha mnogi su od njih još u čistilištu, privremenoj kazni i trpljenju. Zato Dušni dan želi upozoriti da im pomognemo, da za njih molimo, da idemo na svetu misu za njih, da postimo, da počinimo dobro za njih, da učinimo sve ono što oni nisu dovoljno činili, kako bismo njima pomogli da se oslobode. »Općinstvo svetih« je opća solidarnost između živih i pokojnih vjernika. Zato im mi možemo neizmjereno puno pomoći, ali mogu i oni nama. Ima vjernika koji se redovito mole dušama u čistilištu, kao i za njih, i govore o njihovoj velikoj pomoći. Susret na groblju je, dakle, jedna prilika za čudesni razgovor. Razgovor u srcu i savjesti i najjači ispitivač našega životnog puta. Da tamo vodi, to znamo, ali je bitno postaviti pitanje kakvim putem idemo prema groblju. Čiste ili opterećene savjesti? Slobodni ili veliki zarobljenici ove zemlje i zemaljskih prolaznosti? Groblje je pravi »trg slobode«. Oslobođeni grijeha, oslobođeni smrti, oslobođeni patnje. No, ostaje veliko pitanje jesmo li kroz ta vrata ušli u onu pravu slobodu – slobodu djece Božje. Stoga su ovi dani, dani sabranosti i molitve, pa i velikih i novih odluka.

Dobro je dakle posjetiti groblja, moliti za pokojnike i sjetiti se da im treba i naša pomoć.

Osiguranje danas predstavlja potrebu svakog suvremenog čovjeka.

Kao vlasnici imovine imate potrebu zaštititi je na što bolji način.

Vaš dom i stvari u njemu, koje ste godinama pažljivo odabirali i sticali, važan su dio Vašeg života, a mogu nestati za tren.

Zaštitite sebe i Vaše najbliže od rizika. Osigurajte se.

U slučaju da se nešto nepredviđeno desi, polica osiguranja DDOR je najbrži i najlakši način da učinite da sve izgleda kao i ranije. Stručni timovi i agenti DDOR-a će se postarati pronaći prava rješenja za Vašu sigurnost.

Primjeri

Osiguranje kuće/stana od rizika požara, eksplozije, udara grma, tuče, oluje		
Vrijednost kuće/stana	Mjesečna rata	
	Bez izljeva vode	S izljevom vode
24.000 din/m ²	1,27	2,90
10.000 din/m ²	2,12	4,82
64.000 din/m ²	3,40	7,70

Izaberite svoju kombinaciju.

Veličina kuće/stana	Osigurane sume			Mjesečna rata
	Stvari domaćinstva	Oblage zidova, podova, plafona	Stakla na vratima i prozorima	
Jednosoban	550.000,00	70.000,00	7.500,00	112,00
Dvosoban	650.000,00	90.000,00	9.000,00	136,00
Trisoban	800.000,00	110.000,00	11.000,00	167,00
Četverosoban	900.000,00	120.000,00	12.000,00	126,00

Vi točno znate koliko vrijedi Vaša imovina. Za nas je to poslovna tajna.

Primjer:

Trisobna obiteljska kuća od 100 m² (osiguranje kuće bez izljeva vode)
 $100 \times 1,27 = 127$ dinara mjesečno

Za istu trisobnu kuću osiguranje stvari, domaćinstva, obloga zidova, podova, plafona i stakla na prozorima i vratima je 167 dinara mjesečno.

Ukupno: $127 + 167 = 294$ dinara mjesečno

Pozivamo Vas da dođete po svoju policu i 12 posunjanih uplatnica (12 rata za osiguranje po Vašem izboru).

Za vlasnike police obaveznog osiguranja DDOR odobravamo poseban popust do kraja 2007. godine.

Nervna bolest

Multipla skleroza

Piše: dr. Franjo Petreš, neuropsihijatar

Multipla skleroza je jedna od najčešćih organskih nervnih bolesti. Morbidet u srednjoj Europi iznosi od 3-7 bolesnika na 100.000 žitelja. Otprilike, 7 posto bolesnika koji se liječe na našoj neurologiji, boluje od multiple skleroze.

Učestalost bolesti među pripadnicima bijele rase na sjevernom dijelu Zemljine polutke raste s udaljenjem od ekvatora. U Europi je češća iznad 46. paralele nego ispod. Neovisno o tome, u svakoj zemlji postoje regije s posebnom velikom učestalošću, koje nisu u skladu s globalnom geografskom raspodjelom. Sjeverno bački okrug spada u regiju koja je ne vrhu ljestvice oboljevanja u Srbiji.

ŽIVOTNA DOB I RASPODJELA PREMA SPOLU: Multipla skleroza se može pojaviti već u pubertetu. U djetinjstvu je ova bolest prava rijetkost. Predilekcijska dob za oboljevanje od multiple skleroze je vrije-

me između 20. i 40. godine života. Nakon 45. godine se smanjuje, da bi se poslije 65 godina to bili samo pojedinačni slučajevi.

Što se zbiva s nervnim vlaknima u oboljenju: Svaki nerv i našem tijelu ima dva bitna dijela: unutarnji, koji nazivamo akson i spolni dio koji obavlja akson, naziva se mijelin. Srž oboljenja je nestanak i topljenje ovog spolnoga sloja, a koje mi nazivamo demijelinizacija. Suštinski, dešava se to da dolazi do ogoljenja nerva. Ovo »otapanje« mijelina dešava se razbacano u cijelom nervnom sustavu. Kao posljedica nestajanja mijelina, imamo otežano sprovođenje impulsa kroz bijelu supstanciju nervnog sustava, tj. kroz već spomenuti akson. Žarišta demijelinizacije mi nazivamo plakovima. Oni su razne veličine: od glavice pribadače do veličine kovanog novca. Razgrađena tvar biva zamijenjena nefunkcionalnim tkivom, koji se naziva glija i imamo ožiljke koje nazivamo sklerozom.

TIJEK BOLESTI: Razlikuju se dva glavna tijeka bolesti:

- pojavljivanje bolesti u mahovima sa različitim simptomima i
- kronično progresivan tijek.

MAHOVI BOLESTI: razvijaju se akutno (naglo) ili subakutno (postupno) u tijeku nekoliko dana do nekoliko tjedana. Zatim nastupa spontano povlačenje simptoma (remisija) koje je većinom nepotpuna. Razmak između dva maha bolesti može trajati samo par mjeseci, no redovito je otprilike 1-2 godine. Rijetko, razdoblja su znatno duža i do 10 godina. Postoji cijeli spektar ispoljavanja ove bolesti: od veoma benignih formi do teških oblika oboljenja.

SIMPTOMATIKA: U razvoju simptoma ne mogu se postaviti nikakva čvrsta pravila.

Tipične su klijenuti očnih mišića s dvoslikama koje se pojavljuju bez glavobolje.

Unutarnji očni mišići ostaju pošteđeni. Klijenuti su obično jednostrane i nikada simetrične. Drugi bitan simptom je smetnje vida jednom oku, a dešava se kada je zapaljen nerv oka i to nazivamo retrobularnim neuritisom. U tim slučajevima oštećen je centralni vid, te bolesnik više ne vidi čitati, primjerice, mala slova.

Centralne pareze (slabosti) su vrlo česte. Zapažaju se slabosti pojedinih dijelova ekstremiteta, kako na rukama tako i na nogama. Postoje različite vrste kljenuti na ekstremitetima: od blage oduzetosti do teškog oboljenja paralize.

Nastavak u sljedećem broju

GASTRONOMSKI KUTAK

Novi štrudl s makom

Za tijesto:

100 gr margarina
375 gr brašna
4 žlice kristal šećera
150 ml. mlijeka
40 gr kvasca
1 jaje
malo soli

Za nadjev:

150 gr maha
120 ml. mlijeka
3 žlice šećera
2 žlice soka od limuna
1 žlica naribane kore od limuna
100 gr pekmeza od marelica
150 gr suhoga grožđa

Priprema

U posudi pomiješati brašno, šećer i sol, umiješati jaje, margarin, mlijeko i kvasac. Umijesiti tijesto i ostaviti ga da odstoji 30 minuta. U posudi 15 minuta kuhati mlijeko i mak, ohladiti i dodati šećer, sok i koru od limuna, te suho grožđe. Potom razvući tijesto, premazati ga s pekmezom od marelica, a zatim i nadjevom od maha. Potom ga zaviti i staviti u prethodno namazan pleh. Pokriti i ostaviti kolač da odstoji 10 minuta. Peći 35 minuta u pećnici zagrijanoj na 200 stupnjeva.

U posjetu kombiniranom odjelu OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj

O granak OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice u Maloj Bosni pohađa 32 učenika na hrvatskom jeziku. Šesti razred pohađa jedanaest učenika, četvrti deset, treći dva, drugi tri i prvi šest učenika. »Djeca su krasna i vrlo je lijepo raditi s njima«, rekla nam je učiteljica kombiniranog drugog i trećeg odjela *Bernadica Ivanković*. »Predajem im svega nekoliko mjeseci i za to smo se kratko vrijeme lijepo složili i vrijedno radimo. Imamo malu krasnu učionicu i premda kombinirani odjel traži više pripreme za sat i puno više angažiranja na samom satu kako bismo uradili planirano, smatram da u tome ima puno prednosti. Naime, s obzirom na različito gradivo, mogu se ponijeti jedni za drugima, mlađi za starijima da ih dostignu dok stariji mogu pokazati svoje dosadašnje znanje i osjećati se »važnima«.

U sklopu sata »čuvari prirode« svakoga mjeseca odlaze u posjet ZOO vrtu na Paliću, a od skorašnjih posjeta spominju proteklu Dječju smotru pjevača i zborova. Dječji je tjedan i u ovoj školi bio bogato obilježen. »Cijeli je tjedan bio bogat raznim aktivnostima. Zbog toga je bilo puno manje domaćih zadaća«, kaže kroz osmijeh učiteljica. »Potom, nije bilo odgovaranja i kontrolnih zadaća, a djeca su uživala u sportskim igrama, izboru za najbolji »šiz-friz« te »karaokama«.

Sandra Temunović III. e

David Nemet III. e

Ovih se dana vrijedno pripremaju za predstojeće manifestacije. »Pripremamo se za smotru recitatora te za »Sunčanu jesen života«, namijenjenu najstarijim sugrađanima, koja će se održati idućeg mjeseca u Maloj Bosni. Tim ćemo povodom na satu likovnog odgoja napraviti lutkice koje ćemo kasnije koristiti u igrokazu »Koka i zrno«, objašnjava učiteljica i dodaje kako im je u planu uskoro posjetiti i Dječje kazalište.

Vjeroučiteljica *Vesna Orčić* sate vjerona-uka predaje cijelom odjelu. Prednosti školovanja u manjim, seoskim, sredinama prisutne su očito i u Maloj Bosni. »Vrlo je lijepo što se svi u Maloj Bosni drže skupa bez obzira u kom odjelu rade i drago mi je što sam došla u ovako dobar kolektiv. Trebate vidjeti i kako se stariji daci brinu o mlađima za prijelaz preko ceste kada se kreću kući iz škole te kako im pomažu kada se ulazi u autobus... Doista, zajedništvo koje manjka u gradskoj sredini ovdje je na cijeni i drago mi je zbog toga te smatram kako bi ovo trebalo služiti za primjer drugima gdje se ovakvo što gotovo ne može vidjeti«, kaže učiteljica *Bernadica Ivanković*.

II.e i III.e Moja Bosni

Filip Skenderović II. e

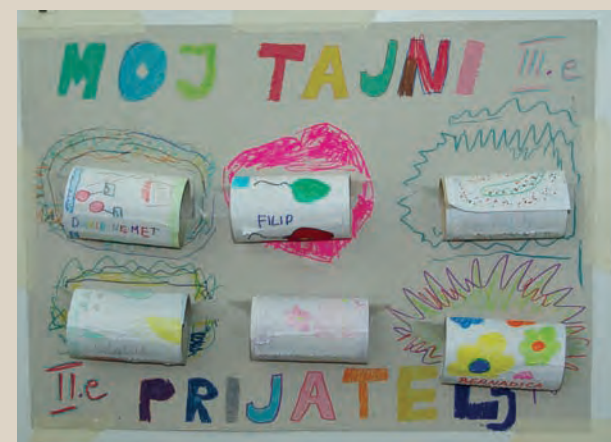
Marija Ivković II. e

Antun Vuković II. e

Matematika – omiljeni sat!

»Zanimljivo je kako me djeca
»Svako jutro kada dođem u školu,
na prvom satu iznenađuju pitanjem:
„Možemo li prvo matematiku?“ Doista
nisam znala da djeca toliko vole raču-
nati i uopće matematiku«, kaže učitelj-
ca Bernadica Ivanković.

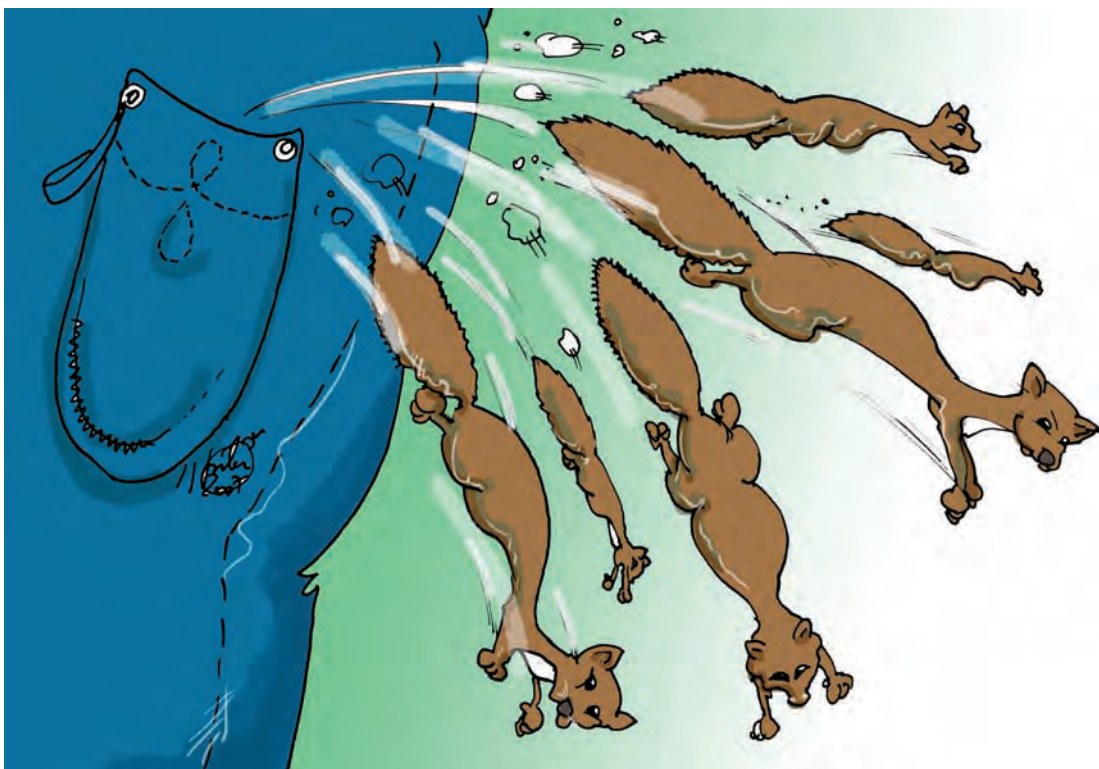

Kune

Piše: Dražen Prčić

Dvadeset i prvo stoljeće u kojemu, eto, živimo, pokraj svih znanstveno-tehnoloških novotarija donijelo je i brojne promjene u spoznaji ove stvarnosti kojoj pripadamo. Ljudi su postali drugačiji ili, kako to psiholozi stručno tvrde, otuđeni, i sve je nekako postalo pomalo naopako. Djeca se upoznaju i komuniciraju putem interneta i više riječi otipkaju nego ih izgovore, dok odrasli, koje je ista ta tehnologija »pregazila« u silovitom napretku i nisu vični računalnom ophođenju, ostaju onemogućeni pronaći sebe u sve više »zatvorenom« socijalnom miljeu.

 Upravo zbog toga i takvih negativnih rezultata u Njemačkoj su se dosjetili jednog potencijalnog rješenja za spomenuti problem. Naime, odnedavno na relaciji Nürnberg – München prometuje specijalni tzv. »Express za usamljena srca«, koji tijekom vožnje nudi svojim putnicima (oba spola) specijalizirane sastanke i mogućnost uzajamnog zbližavanja na osnovu zajedničkih sklonosti. Sastanci traju oko 10 minuta, potom se međusobno ocijene i, ukoliko ima »poklapanja«, razmjenjuju se brojevi i adrese. I to je opet bolje od ekrana računala i elektronskih slova. Kod nas bi to bilo još efektnije, ukoliko bi naša željeznica ustanovila slični vlak, jer naši »expressi« znaju kasniti i po nekoliko sati, a za to vrijeme bi se neki mogli sasvim dobro upoznati i možda već i vjenčati po stizanju na željeno odredište.

Vlakovima se po bijelom svijetu često znaju voziti brojne skitnice, a njima će u Zagreb uskoro stići i mnogo fanova glasovitoga američkoga repera »50 centa«, koji će održati koncert u Domu sportova. Vijest je već sama po sebi prava atrakcija, ali interesiranje javnosti za potencijalni nastup njegove specijalne gošće je, čini se, još veće. Naime, primadona hrvatske zabavne glazbe Jasna Zlokić trebala bi otpjevati svoj veliki hit »Skitnica«, naravno u moderniziranoj hip hop verziji. Jedno je sigurno, dok bude pjevala poznate stihove:

»Ja sam skitnica, ne drži me mjesto...«, Jasna neće više moći samo stojati ispred mikrofona. Morat će malo i repati!

Ne znam je li su repale u svojim kavezima, ali nedavno su tisuće kanadskih kuna, govori se o 7.500 životinja plemenitog krzna, pobjegle s jedne njemačke farme. U službenoj obavijesti kaže se kako su ove životinje zdrave, nisu bijesne i navikle su na ljudsko okruženje. Kao da mi ne znamo kako je to. Pa i nama svakoga ljeta tisuće hrvatskih kuna pobjegne iz džepa!!!

I škola kod kuće

Obrazovanje putem interneta

Prednost tehnoloških inovacija sve više zamjenjuje sve vidove klasične komunikacije, a ni naobrazba nije ostala imuna na blagodat »umreženja«. Prema nedavno izvršnoj anketi čak 38 posto hrvatskih školaraca i studenata izjasnilo se u korist tzv. e-learninga ili učenja putem interneta. Prednost ovakvom načinu daju zbog lakšeg usklađivanja učenja s drugim dnevnim obvezama, kao i mogućnosti dobivanja znatno većeg opsega informacija. Na našim prostorima još nije učinjena slična anketa, ali je sigurno već veliki broj ljudi željnih ovakvog načina stjecanja potrebitih znanja i kvalifikacijske stručnosti odabrao internet verziju. Za one koji još nisu odlučili, evo jednog primjera.

Na adresi www.link-elearning.com možete pohađati seminare engleskog jezika, menadžmenta, računara, programiranja, Microsoft kursove, kursove iz oblasti ekonomije, matematike, administracije i održavanja računarskih mreža...

Sva predavanja, konzultacije s profesorima i polaganje testova vršite od Vaše kuće, s Vašeg računara. Posle uspješno urađenih završnih ispita dobivate priznati certifikat.

Programi kursova su bliski akademskom nivou, pažljivo su koncipirani, a predavači su fakultetski profesori s širokim iskustvom u svojim oblastima.

Zanimljive zemljopisne crtice

Grada za kvizoljupce

Poželite li okušati se u nekom natjecanju znanja, sljedeći podaci bi vam mogli biti od koristi

Priredio: Dražen Prčić

KOZMOS

ZVIJEZDA – ogromna kugla usijanog vodika koju zagrijavaju nuklearne reakcije u njezinoj unutrašnjosti

GALAKSIJA – ogromna grupa zvijezda koje na okupu drži zajednička gravitacija.

MLIJEČNI PUT – vrsta spiralne galaksije u kojoj ima oko 100 milijardi zvijezda

KVAZAR – blistava središta dalekih galaksija, najdalji objekt u poznatom kozmosu je kvazar PC 1247 + 3406 udaljen 13,2 milijardi svjetlosnih godina.

SVJETLOSNA GODINA – razdaljina koju svjetlost prevali za godinu dana.

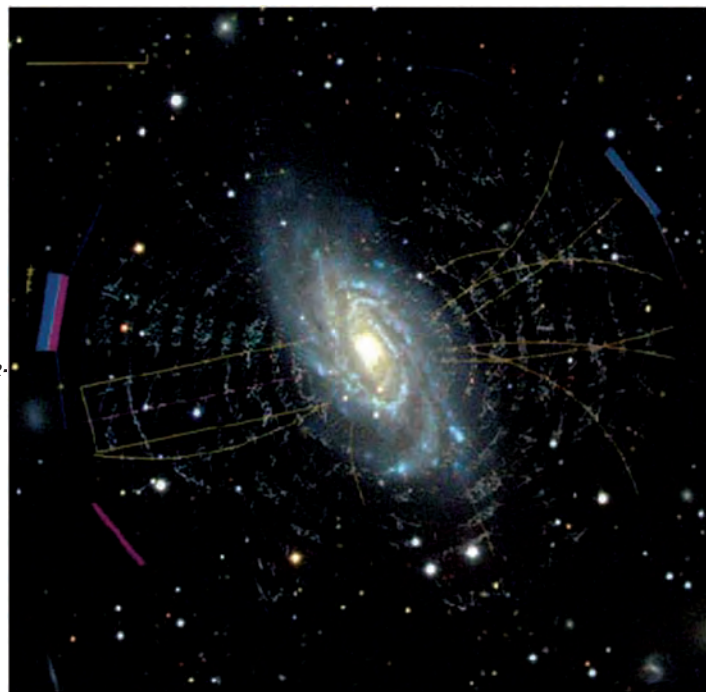
SUNCE – starost 5 milijardi godina, promjer – 1.394.000 km, udaljenost od Zemlje – 149,6 km, temperatura jezgra – 14.000.000 Celzija, temperatura površine – 5500 Celzija.

MJESEC – starost 4,6 milijardi godina, promjer – 3476 km, udaljenost od Zemlje – 384.400 km, trajanje obilaska oko Zemlje – 27,3 dana, temperatura od -155 do +105 Celzija.

ZEMLJA

Zemlja je stara oko 4,6 milijardi godina, njezina masa iznosi 5854 milijarde milijardi tona, dok u zapremini obuhvaća 1.083.218.915.000 km³.

Kora Zemlje je debela 6-10 km, omotač – oko 2900 km, vanjsko jezgro – 2000 km, dok promjer unutarnjeg jezgra iznosi oko 2740 km.

Najdublja bušotina (rudnik) u zemlji iznosi 4,2 km, u moru 1,7 km, dok su najdublja geološka istraživanja stigla do 12 km u dubinu zemlje.

VULKAN – mjesto gdje magma (rastopljene stijene) prodire iz dubine prema površini.

Najveći aktivni vulkan – Mauna Loa (Hawaii), prečnik 100 km. **Najviši aktivni vulkan** – Leulailako (Čile), visina 6723 m

GEJZIR – visoki mlazovi vode koji izbijaju iz zemlje. **Najviši aktivni gejzir** – Steam Boat (Wyoming, SAD), 60 – 115 m u vis. **Najviša ikad zabilježena erupcija** – Vaimangu (Novi Zeland, 1903 godine), 457 m u visinu.

Odnos kopna i mora iznosi 29, 2 posto – 70,8 posto.

AZIJA – najveći kontinent (44.485.900 km²)

AUSTRALIJA – najmanji kontinent (8.924.100 km²)

OCEANI

Više od 60 posto zemljine površine pokriveno je vodom dubljom od 1,6 km. Prosječna dubina Tihog oceana (45,7 ukupne morske površine) – 3,94 km, dok Atlantski ocean (22,7 posto) bilježi prosjek dubine od 3,57 km.

MARIJANSKA BRAZDA - Najdublja podmorska brazda (od nivoa morske površine) iznosi 10.920 metara i nalazi se u Zapadnom Pacifiku.

Najstariji dijelovi oceanskoga dna datiraju negdje od prije 200 milijuna godina, dok su oceani nastali prije nekoliko milijardi godina.

Najviša podmorska planina nalazi se blizu brazde Tonga (10.800 m, druga po dubini), između Samoe i Novoga Zelanda u Južnom Pacifiku, a visoka je 8705m.

NAJVEĆI OTOK – Grenland, Sjeverno ledeno more – površina 2.175.219 km²

NAJUDALJENIJI OTOK – Buveov otok je udaljen od najbližeg kopna na istočnoj obali Antarktike oko 1700 km

Joško Vlašić, otac i trener Blanke Vlašić

Blanka će još napredovati

Kako je tekao skakački razvoj najbolje europske atletičarke za 2007. godinu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

U protekloj sezoni 2007. godine *Blanka Vlašić* je zadivila atletske svijet naslovom svjetske prvakinja u skoku u vis i impresivnim nizom fantastičnih pobjeda na najvećim mitinzima uz »more« skokova preko 2 metra. Uz nju, od samoga početka do danas, uvijek je bio njezin otac i prvi trener *Joško Vlašić*, nekada i sam vrhunski atletičar, koji je unatoč brojnim obvezama pristao na ekskluzivni intervju za Hrvatsku riječ, a pritom se postarao da i Blanka, svojim odgovorima, sudjeluje u nekim dijelovima ovoga intervjua.

► **Kao Blankin otac i nekadašnji atletičar, kada ste i u kojoj njezinoj godini uvidjeli veliki potencijal i je li atletika bila prvi izbor?** Njezin natprosječan motorički potencijal primijetio sam dok je još bila beba. Obitelj je okrenuta sportu, te se Blanka u tom smjeru razvijala. Atletika nije bila prva opcija jer sam imao loših osobnih iskustava s uvjetima u Splitu. Htio sam sebi i njoj dati vremena da se iskristalizira što bi za nju bilo najbolje. U tom sam razdoblju s njom radio proširenu verziju atletskog treninga brzinsko-eksplozivnih disciplina i mnogo koordinacijskih vježbi

kroz elemente sportske gimnastike i igara s loptom. Nekoliko godina okupljao sam skupinu njezinih vršnjakinja, te smo skupa, igrajući se, stvarali temelje njezinih budućih uspjeha. Kako je u višim razredima osnovne škole narasla, ostale su dvije opcije: skok u vis ili odbojka. Tako je atletika dobila svoju heroinu, a odbojka izgubila, vjerujem, veliku zvijezdu.

► **Koje je bilo prvo Blankino natjecanje i koju je visinu tada preskočila (osvojeno mjesto)?**

To je bilo natjecanje osnovnih škola u Splitu na kojem je Blanka pobijedila rezultatom 158 cm.

► **Kako je tekao (postupno) Blankin razvoj i kako**

su se nizale visine koje je uspijevala svladavati? U prvim godinama postupno, potom je u dvije godine, kada se transformirala iz djevojčice u djevojku, taj progres bio strmiji, da bi nakon toga uslijedio ravnomjeran napredak, kojega je poremetila bolest 2005. godine.

► **Koju biste pobjedu ili naslov izdvojili kao ključni poticaj za njezin razvoj i osjećaj samopouzdanja iz tog razdoblja?**

Prvenstvo Hrvatske u Zagrebu 2000. godine, kada je pobijedila *Nevenu Lendel* koja je do tada bila sigurna putnica za Olimpijske igre u Sydneyu, preskočivši A normu za OI koja je tada iznosila 193 cm.

1997.	161 cm
1998.	168 cm
1999.	180 cm
2000.	193 cm
2001.	195 cm
2002.	196 cm
2003.	201 cm
2004.	203 cm
2005.	195 cm
2006.	203 cm-dvorana 205 cm
2007.	207 cm

► **Što smatrate najvrednijim trenerskim doprinosom razvoju Blankine karijere i koliko je Vaša osobna atletičarska karijera pridonijela svemu?**

Blanka je trenirana i trenira na potpuno različit način od svih drugih atletičara i atletičarki. Ta inovacija se očituje od globalne trenažne filozofije pa do svakog pojedinog operatora.

Neobično sam ponosan što sam kreator svega toga. Naravno, moja osobna sportska karijera, te iskustva – dobra i ona druga – s mojim trenerima, bili su jedan od važnih stupova na kojima je sve ovo temeljeno.

► **U kojoj su mjeri Split i Dalmacija, kao općepoznato podneblje koje rađa šampione u brojnim sportovima, utjecali na Blankinu sportsku karijeru?**

Genetski, Blanka je dijete Dalmacije, pa ako je to tako kako tvrdite, a uistinu su iz ovog područja iznikla mnoga velika sportska imena, onda je taj fenomen i za nju bio važan.

► **Koliko je, s druge strane, bilo teško raditi i trenirati, osobito u zimskim uvjetima, bez adekvatnog prostora za postizanje kvalitetne – vrhunske pripreme?**

HRVATSKARIJEČ

Bila je to igra bez granica s puno »gorkih« stranica. Neprekidna borba za unapređenje trenažnih uvjeta bio je prioritet. Bespoštedna borba s njima i protiv njih; učmalih, bezidejnih, beznadnih sportskih birokrata, bila je konstanta moga svakodnevnog življenja. Sve što sam naučio u životu trebalo mi je da uspijem: moje iskustvo vrhunskog sportaša, moje izvršno gimnazijsko obrazovanje, fakultet za fizički kulturu, dotadašnje trenersko iskustvo, poznavanje mnogih zanatskih vještina; rad u drvu, željezu, stakloplastici, betonu, te nadasve veliki motiv i vizija zaičnjeni kreativnošću.

► **Paralela između naslova omladinskog i seniorskog svjetskog prvaka?**

Kao razlika između tek nikle biljke pšenice i ubranih dozrelih zrna u pustinji po kojoj lunjaju brojni biljožderi.

► **Postoji li opterećenje zbog stalnog bremena favorita na svakom novom natjecanju i na koji se način postiže potrebna koncentracija osobito za visine iznad 2m, kada se i određuju pobjednice velikih natjecanja?**

Opterećenje uvijek postoji kada vam je stalo do nečega. Samo one koje nije briga nemaju nikakvih očekivanja i nikakvih opterećenja. Na mitinzima je nešto lakše, dok je na velikim natjecanjima stres veći jer su ona naznačena kao najvažnija, medijski najekspoziranija i nemate priliku popravka kao na sljedećem mitingu koji može uslijediti za par dana. Naravno da je

auditorij sada naviknut na pobjede, pa su drugo mjesto na natjecanju Zlatne lige u Oslu mediji proglasili jedinim porazom u prošloj sezoni.

► **Koji biste miting izdvojili iz brojnih pobjeda tijekom protekle dvije sezone i koliko je bila važna svojevremena pobjeda i skok na zagrebačkom mitingu?**

Osaka i zlatna medalja na Svjetskom prvenstvu najvažnije je natjecanje u dosadašnjoj Blankinoj karijeri. Usudio bih se već sada kazati kako je to natjecanje najvažnije u cijeloj njezinoj karijeri ma kakve uspjehe postizala u budućnosti. Prvi preskok 2 m u Zagrebu na Hanžeku jedan joj je od nadražih trenutaka karijere i prožet je intenzivnim emocijama.

► **Kakvi su planovi daljnjeg treninga u susret Olimpijadi i koja**

bi visina mogla biti dovoljna za pobjedu i zlato?

Plan je napredovati i uspijemo li u tome, tada bi bilo malo vjerojatno da neka od skakačica ugrozi Blankinu dominaciju i u sljedećoj godini. Olimpijske igre i Peking veliki su izazov i stižu u vrijeme kada bi Blanka mogla biti u punoj svojoj snazi. Ako su joj se Olimpijske igre u Sydneyu 2000. dogodile prerano, sa 16 godina, u Atini ju je onemogućila bolest, tada bi po onoj treća-sreća, Peking mogao biti ono pravo. A i ne mora... Čovjek je suviše kompliciran, uronjen u nepredvidivu svakodnevnicu koja permanentno krije opasnosti, da bismo kazali kako će za 300 dana biti točno to i to. Oprez bi nam trebao dati malo više mogućnosti za uspjeh.

► **Na koncu, koliko je Blanka udaljena od 210 cm i mjesta koje joj s pravom pripada na vrhu povijesti ženskog skoka u vis?**

Blanka ni malo nije udaljena od tog rezultata i da ju je neka od djevojaka prisilila preskočiti je, ona bi to već napravila minule sezone. Ovako, sama s letvicom na toj visini, ponekad se ponašala kao maca kada se poigra s već uhvaćenim mišem, koji ponekad uspije pobjeći. ■

Joško Vlašić (u smjedom odijelu) na prijemu kod premijera Sanadera

Mali upitnik Blanke Vlašić
Omiljeni sportaš/sportašica:
Goran Ivanišević
Sportski uzor: **Sada nitko.**
Ranije Štefka Kostadinova.
Grad u kojem bi živjela, mimo Splita: **Izmislila bih Split.**
Omiljeno jelo: **Bakino zelješpinat.**

Kojim bi se sportom bavila da nije skakačica u vis: **Odbojkom.**

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	PJEVAČ BIVŠEG "PARNOG VALJKA"	KOLIČINA ČEGA ŠTO SE NOSI NA RAMENU	RIJEKA U ALBANIJI	RASIPA- NJE, RASIP	KONJI U NARODNIM PJESMAMA (ATOV)	SELEN	VODIK	STARA JEDINICA GUSTOĆE OSVJET- LJENJA	PROLAZITI KROZ OBRED KRŠTENJA	CVJETNI LISTIĆ	SIPATI IZ ČEGA	OPSJEDNU- TOST SMRČU TANATO- MANA	PRESLI- KAVANJE SKENEROM (MNOŽ.)
NAŠ SLAVNI DISKAŠ													
SPORT DVINE MELER							ZVUK EKS- PLOZJE KRAVLJA "ABECEDA"						
ŠARENICA OKA (MNOŽ.)						VELIKI MOSTOVI SMO, ..., SU							
OKVIR SLIKE					STARO SPLITSKO GROBLJE RIBA KOMARČA								
AMERICIJ			ZNOJ ŽURNALIST				DIRATI, PIPATI KALCIJ						
ORIJEN- TALNO SVRATIŠTE				DEKLAMA- TOR SLAVNI FRANCUS- KI PROROK									
PRAVOS- LAVNA SVETAČKA SLIKA						SUPROTN VEZNIK SPRINTER BOLDON				"IVANEČKI MAGAZIN" PREDJEL SPLITA			
"METAR"		NAJZDRA- VIJE PIĆE PJESME U DIONIZO- VU ČAST					BIVŠI KLUB IZ SLAVONS- KOG BRODA NAZIV				A. NJ ZVJEŽDE KOSCI		
ODAVATI DOJAM ČEGA, NPR. SREĆE							ANTIČKO IME LJUBLJANE VJEŠT PO- LEMIČAR						
DIZALO S NAVOJIMA					ŽDRIJEBE OD JEDNE GODINE SLIČNA JE PČELI				ARIJAN ODMILA IZJAVE NA POLICIJI				ODAŠI- LJACI
VREMEŠNO						GRČKE BOŽICE OSVETE PAKET, OVIJAC							
PIĆE CURAČAO							ISLAND "OSMI PUTNIK"			"OPTICAL AMPLIFIER MODULE" GRČ. BOŽI- CA DUGE			
IVAN RAOS			VRSTA TKANINE, DAMAŠKIN PERIVOJ									"IMPULS" DONJI DIO HALJINE	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	ZADAH IZ USTA "OPERATI- ON UNITED SHIELD"				ŽRTVENIK OTOK KOD MOLATA						SPLIT GRČKI BOG ŠUMA S FRULOM		
IZAZVATI OMAMLJE- NOST							KOLJEVKE PIERRE ABELARD						
SALVETA						ANTIČKO IME CAVTATA ITALIJA							
SIKSTINSKA KAPELA (KRAĆE)									STARI SLAVENI				

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 andras haklis, karate, prasek, irisi, mostine, rama, susstipan, am, pot, tical, han, recitator, ikona, ali, ima, m, voda, bsk, anj, odissi,
 emona, vin, ome, art, staro, erinije, kiraso, is, oam, ir, damaskin, i, apa, oltar, s, omaniti, zipke, ubrus, epidaur, sikstina, anti.

Moj doprinos

O braćam se Naslovu kao Petrovaradinka, od 1966 g. silom prilika u Novom Sadu. Sa zaprepaštenjem sam pročitala vaš članak o odnosu naših sugrađana na molbe i vapaje za pomoć u isplati popravke orgulja i krova crkve sv. Roka u našem Petrovaradinu.

Tko me se još sjeća: ja sam bila od 1948. do 1974 g. organistica i zbovoditeljica prvenstveno u župi Uzviš. sv. Križa, Petrovaradin II, a veoma često i u sv. Jurju i na Tekijama, bilo kao organistica, bilo kao član Zbora, dok u sv. Roku imala sam priliku svirati samo par puta i dirigirati na sprovodima naših pjevača i g. *Stanislava Prepreka* našeg najčesteg skladatelja. U mojoj rodnoj župi Uzviš. sv. Križa vodila sam odrasli i dječji Zbor 26 godina, a u sv. Jurju bila sam redoviti član zbora i zamjena č. s. *Helme Cvetnić* milosrdnice, kad je bila odsutna. Sa mojim Zborom na Tekijama svirala sam 73 puta, dok u sv. Roku, kako sam navela, par puta.

Budući je moja rodna župa Uzviš. sv. Križa prekrasno sređena: crkva i obje kuće, a sv. Juraj, sam samostan perfektно adaptiran od krova do podruma i moderno namješten, a crkva vapi za restauracijom... Naime, odlaskom oo. palotinaca prestao je rad na obnovi.

Goruća potreba bila je za crkvu sv. Roka: krov i orgulje. Iskreno pozdravljam akciju i zauzetost pojedinaca, kojima su naše crkve na srcu, kao i meni, da su se zdušno zauzeli za prikupljanje sredstava da se najnužnije u sv. Roku popravi (orgulje i krov). Osjećam dužnost i potrebu da i ja pomognem, što mi je i zadovoljstvo, a i da potaknem naše Petrovaradinke u samom Petrovaradinu i iseljeništvu da pomognu. U nadi da će i moj dopis potaći srca vjernika te da će dug biti ubrzo isplaćen – Hvala! Moj prilog 100 + 100 eura.

Uz kršćanski pozdrav: Hvaljen Isus!

Anica Nevolić, Novi Sad

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 800 dinara

☐ 1 godina = 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
2.11.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Vijesti iz kulture
10.11 - Jangal: Ljubav Anapurne, dokumentarna serija
10.37 - Jangal: Projekt Campfire, dokumentarna serija
11.03 - Zlurad, crtana serija
11.25 - Glas domovine
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Oprah Show
14.05 - Brisani prostor
14.45 - Fotografija u Hrvatskoj
14.50 - Rain, američki film
16.20 - Znanstvene vijesti
16.30 - Znanstvena petica
17.05 - Hrvatska uživo
18.45 - Zagonetni mit: Božanski dvoboj, dokumentarna serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
21.10 - Film
22.55 - Lica nacije
23.40 - Vijesti
23.52 - Vijesti iz kulture
00.05 - Film
02.00 - Hitna služba 13., serija
02.45 - McLeodove kćeri,
03.30 - Zovem se Earl, erija
03.55 - Moja obitelj, humoristična serija
04.25 - Povijest popularne crnačke glazbe: Autocesta gospela
05.15 - Jangal, dokumentarna serija
05.40 - Zagonetni mit: Božanski dvoboj, dokumentarna serija
06.15 - Znanstvena petica
06.45 - Anin dvostruki život
07.30 - Glas domovine

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Navrh jezika
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri
11.30 - Film
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine: medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija

14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Hitna služba 13., serija
16.15 - Županijske panorama
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.25 - Zovem se Earl, humoristična serija
17.55 - Moja obitelj, humoristična serija
18.29 - Vijesti na Drugom
18.40 - T-Mobile CD LIVE
19.30 - Crtani film
19.35 - Prijatelji 2., humoristična serija
20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
20.50 - Vijesti na Drugom
21.05 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
21.40 - Sportske vijesti
21.50 - Urednica tabloida, serija
22.40 - Dalziel i Pasoe 10., serija
00.10 - Povijest popularne crnačke glazbe: Autocesta gospela
01.00 - Pregled programa za subotu

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Prašćić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.25 Showtime, talent show
12.25 Cosby show, serija
13.20 Vijesti
13.35 Zauvijek susjedi, serija
14.10 Fatalna nevinost, film
15.50 Svijet prema Jimu, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Lost, serija
21.45 Vlak odmetnika, film
23.35 Vijesti
23.55 Lijepe i ambiciozne, serija
00.45 Smrtonosna obitelj, film
02.20 Svjedok mafije, film
04.20 Kraj programa

06.00 Big Brother, show (R)
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
09.10 Puna kuća, humoristična serija (R)

09.35 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.05 Jednom lopov, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
22.00 To nije još jedan film za mlade, film, komedija
23.35 Vijesti
23.45 Big Brother, show
23.55 Dan osvete, film, akcijski
01.35 Kunolovac, kviz
03.35 Grad anđela, igrani film, fantastična drama (R)

**SUBOTA
3.11.2007.**

08.05 - TV kalendar
08.15 - Vijesti
08.25 - Velike filmske zvijezde: Francis Perin
08.55 - Ciklus filmova Jamesa Cagneya: Državni neprijatelj broj 1, film
10.15 - Vijesti
10.21 - Vijesti iz kulture
10.30 - Kućni ljubimci
11.00 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.15 - Potrošački kod
13.45 - Prizma, multinacionalni magazin
14.35 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.55 - Oprah Show
15.45 - Reporter
16.50 - Euromagazin
17.25 - Vijesti
17.40 - Ružna Betty, serija
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - 69, show
21.10 - Ples sa zvjezdama (1.), dio

22.15 - Ples sa zvjezdama (1.), dio
22.55 - Shpitza
23.45 - Vijesti
00.00 - Vijesti iz kulture
00.10 - Gohatto, japansko-francusko-britanski film
01.45 - Casshern, japanski film
04.10 - Hrvatska nogometna liga - emisija
05.05 - Shpitza
05.50 - Oprah Show
06.30 - Velike filmske zvijezde: Francis Perin
06.55 - Anin dvostruki život, telenovela

07.00 - Žutokljunac
07.55 - Miki i prijatelji
08.15 - Mala sirena
08.45 - O.C. 4., serija
09.30 - Tree Hill 4., serija
10.15 - Briljanteen
11.05 - Glazbena scena: Karmina Krležijana
12.40 - Tri zavičaja, dokumentarni film
13.50 - Filmovi Johna Waynea: Krvavi prolaz, film
15.40 - Automagazin
16.20 - Uzmi ili ostavi, TV igra
16.55 - Košarka, NLB liga: Split - Cibona, prijenos
19.00 - Sportska popuna
19.30 - Petar Pan, crtana serija
20.00 - Osijek - Hajduk, prijenos
21.55 - Emisija
22.55 - Sportske vijesti
23.05 - Ciklus M. N. Shyamalana: Šesto čulo, američki film
00.50 - 69, show
01.45 - Pregled programa za nedjelju

06.55 Flintove avanture
07.20 Zločko, crtana serija
07.45 Power rangers S.P.D., serija
08.10 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
08.35 Ninja kornjače FFWD, crtana serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Showtime, talent show
12.35 Mary Higgins Clark: Cijelu dugu noć, igrani film
14.25 Operacija Kajman, serija
15.15 Večernja škola - EU
16.15 Lud, zbunjen, normalan, serija
16.55 Vijesti

17.00 Kod Ane, kulinarski show
17.50 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Showtime, talent show
22.00 Sirove strasti, igrani film
00.20 Lijepe i ambiciozne
01.10 Nevjerna, igrani film
02.40 Smrtna opasnost, igrani film
04.15 Kraj programa

06.15 Big Brother, show
06.30 Charlie, film, drama
08.05 SpužvaBob Skockani, crtana serija
08.30 Ulica Sezame, crtana serija
10.00 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda) (R)
11.55 Lijepe žene, dramska serija
12.50 Bijeg, dramska serija
13.45 Vijesti uz ručak
13.55 Osmijeh poput tvog, igrani film, romantična komedija
15.30 Big Brother, show (R)
17.25 Zvijezde Ekstra: 101 najveći zvjezdani gaf, zabavna emisija (4. dio)
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Big Brother, show
21.05 Hrabro srce, film, povijesni
00.15 Big Brother, show
00.50 Porno film, igrani film, komedija
02.30 Kunolovac, kviz
04.30 Big Brother, show (R)
05.30 To nije još jedan film za mlade, igrani film, komedija (R)

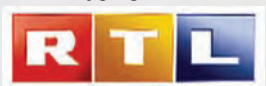
**NEDJELJA
4.11.2007.**

07.40 - TV kalendar
07.50 - U vrtu: Povrtnjak tijekom godišnjih doba, dokumentarna serija
08.20 - 2. zagrebački međunarodni festival komorne glazbe
09.10 - Dnevnik velikih mačaka 8., dokumentarna serija
10.05 - Vijesti
10.11 - Vijesti iz kulture
10.20 - Ubojstvo, napisala je - serija
12.00 - Dnevnik (T)
12.25 - 100% hrvatsko, emisija pod pokroviteljstvom

12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.02 - Kulturni info
15.10 - Vijesti
15.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
15.40 - Mali obiteljski antivarijet: Stolac
16.10 - Svirci moji, glazbena emisija (7.)
17.00 - Serijal Marija Saletta: Tragom braće Seljan - Od Srebrne rijeke do Bolivije
17.40 - Policijska akademija, američki film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Tko želi biti milijunaš?
21.10 - Put lubenica, dramski program
21.55 - Dr.House 3., serija
22.45 - Vijesti
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Ciklus europskog filma: Vera Drake, britanski film
01.15 - Galactica 3., serija
02.00 - Nedjeljom u dva
03.00 - Dr.House 3., serija
03.45 - Može li moje dijete od ribe postati pametno?, dokumentarni film
04.35 - Skica za portret
04.45 - Svirci moji, glazbena emisija (7.)
05.30 - Plodovi zemlje
06.20 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič
08.05 - Zemlja daleke prošlosti II: Avantura u velikoj dolini, animirani film
09.20 - Arijela, crtani film
10.10 - Opera Box
10.40 - Biblija
10.50 - Portret crkve i mjesta: Crnac
11.00 - Crnac: Misa, prijenos
12.00 - Ples sa zvjezdama (1.)
13.20 - Sportski program
15.35 - Galactica 3., serija
16.20 - Može li moje dijete od ribe postati pametno?, dokumentarni film
17.15 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.50 - Vaterpolo: Mladost - Jug, prijenos
19.20 - Magazin nogometne LP
19.55 - Statisti 1., serija
20.25 - Talijanska nogometna liga, 1. poluvrijeme
21.20 - Sportske vijesti
21.25 - Talijanska nogometna liga, 2. poluvrijeme
22.20 - T-Mobile CD LIVE
23.05 - DOKUTEKA - Rajko Grlić: Franjin lovački gulaš
23.40 - Severina u Umagu, snimka koncerta (1.dio)
00.30 - Pregled programa za ponedjeljak
06.50 Flintove avanture
07.15 Zločko, crtana serija
07.40 Power Rangers S.P.D.
08.05 Ninja kornjače FFWD
08.30 Yu-Gi-Oh GX
08.55 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
09.20 U sedmom nebu, serija
10.10 Smallville, serija
11.05 Čarobnice, serija
12.00 Hardball, igrani film
14.00 Cimmer fraj, serija
14.45 Izbori 2007., emisija
16.05 Vijesti
16.15 Showtime, talent show
18.15 Naša mala klinika, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21.15 XXX, igrani film
23.35 Red carpet
00.50 vi mrze Chrisa, serija
01.20 Hardball, igrani film
03.10 Red carpet, zabavna emisija
04.15 Smrtonosna igra, film
05.50 Kraj programa
06.40 Lijepe žene, serija (R)
07.30 Blizanke, serija
07.55 Centar svijeta, humoristična serija
08.25 SpužvaBob Skockani
08.50 Ulica Sezame
09.50 Red Bull Air Race - utrka za naslov, sportsko-dokumentarna emisija
10.20 Razum i osjećaji, igrani film, drama
12.40 Dio kolača, igrani film, komedija
14.15 Vijesti uz ručak
14.25 Zov puti, film, komedija
15.45 Provalnici diletanti, igrani film, komedija
17.15 Odred za čistoću, zabavna emisija
17.50 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Salto, zabavna emisija
20.00 Big Brother, show
21.05 CSI, kriminalistička serija
21.55 Ivana Orleanska, igrani film, povijesna drama
00.35 Big Brother, show
00.45 Kunolovac, kviz
02.45 Big Brother, show (R)
03.45 Porno film, igrani film, komedija (R)

PONEDJELJAK 5.11.2007.

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.11 - Jangal: Vječna šuma, dokumentarna serija
10.37 - Jangal: Nadzor divljine, dokumentarna serija
11.03 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Oprah Show
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
14.25 - Teško je zadržati ljubav, američki film
16.00 - Mir i dobro
16.35 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Latinica: Naše ceste - nova hrvatska stratišta, 1. dio
21.10 - Latinica: Naše ceste - nova hrvatska stratišta, 2. dio
21.50 - Narodna medicina, dokumentarna serija
22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.32 - Vijesti iz kulture
23.40 - Na rubu znanosti: Wilhelm Reich i orgonska energija
00.40 - Ally McBeal, serija
01.25 - CSI: Miami 5., serija
02.10 - Zovem se Earl, humoristična serija
02.35 - Angeline oči, serija
03.15 - Jangal: Vječna šuma, dokumentarna serija
03.45 - Latinica: Naše ceste - nova hrvatska stratišta
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Nulti sat
09.45 - Mala škola novinarstva
10.00 - Kratki spoj
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - Arijela, crtani film
11.35 - Policijska akademija, američki film

13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Jesam te! 5., serija
15.50 - Popuna
16.00 - Sažeci talijanske i španjolske nogometne lige
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - McLeodove kćeri 2.
18.20 - Županijske panorame
18.45 - Prijatelji 1., serija
19.15 - Ally McBeal, serija
20.05 - Zovem se Earl, serija
20.35 - Bitange i princeze 3.
21.20 - CSI: Miami 5., serija
22.10 - Vijesti na Drugom
22.25 - Ciklus filmova Meryl Streep: Mostovi okruga Madison, američki film
00.50 - Angeline oči, serija
01.30 - Pregled programa za utorak

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Svi vole Raymonda
07.00 Medvjedići dobra srca
07.50 Pepa Praščić
08.10 Traktor Tom
08.35 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija
12.55 Vijesti
13.10 Zauvijek susjedi, serija
13.45 XXX, igrani film
16.00 Svijet prema Jimu, serija
16.25 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Izdaja, igrani film
21.45 Uvod u anatomiju, serija
22.40 Kućanice, serija
23.35 Vijesti
23.55 Seks i grad, serija
00.25 Will i Grace, serija
00.55 JAG, serija
01.45 Dva metra pod zemljom
02.40 Dok pravda spava, film
04.15 Kraj programa

05.20 Big Brother, show (R)
05.45 Everwood, serija (R)
06.35 Astroboy, crtana serija
06.55 Jagodica Bobica
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)

08.40 Puna kuća, serija (R)
09.05 Pod istim krovom, (R)
09.30 Bračne vode, serija (R)
09.55 Sudnica, show
10.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.55 Ekkluziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Jednom lopov, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 Ružičasti cadillac, film
23.10 Skrivena meta, serija
00.05 Vijesti
00.20 Big Brother, show
00.30 CSI, serija (R)
01.20 Kunolovac, kviz
03.20 Big Brother, show (R)
04.20 Provalnici diletanti, igrani film, komedija (R)

UTORAK 6.11.2007.

09.10 - 100% hrvatsko, emisija pod pokroviteljstvom
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.11 - Jangal: Aligator iz Bayoua, dokumentarna serija
10.37 - Jangal: Molekularna pustolovina, dokumentarna serija
11.03 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Oprah Show
14.05 - Skica za portret
14.20 - Nosi me kući, film
15.55 - Znanstvene vijesti
16.05 - Oj Lišane, selo najmilije - emisija pučke i predajne kulture
16.35 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Antologija hrvatskog dramskog programa: Kontesa Dora, serija
21.45 - Poslovni klub

22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.32 - Vijesti iz kulture
23.40 - Mijenjaj svijet
00.15 - Ally McBeal, serija
01.00 - Hitna služba 13., serija
01.45 - Oprah Show
02.30 - Jangal: Aligator iz Bayoua, dokumentarna serija
02.55 - Jangal: Molekularna pustolovina, dokumentarna serija
03.25 - Skica za portret
03.35 - Mijenjaj svijet
04.05 - Globalno sijelo
04.35 - Poslovni klub
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Među nama, emisija

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Nulti sat
09.45 - Abeceda EU: E-2
10.00 - Preljepa boksatiča, izraelski dokumentarni film
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri 2.
11.30 - Zemlja daleke prošlosti III: Vrijeme velikog davanja, animirani film
12.45 - Crtani film
12.55 - Pucca, crtana serija
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine: medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Hitna služba 13., serija
16.15 - Jesam te! 5., serija
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - McLeodove kćeri 2.
18.20 - Županijske panorame
18.45 - Prijatelji 1., serija
19.15 - Ally McBeal, serija
20.00 - Emisija
20.35 - 1. poluvrijeme
21.30 - Vijesti na Drugom
21.40 - 2. poluvrijeme
22.35 - Emisija
22.50 - Ciklus filmova Meryl Streep: Kuća duhova, film
01.10 - Sažeci nogometne Lige prvaka
01.50 - Pregled programa za srijedu

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Svi vole Raymonda
07.00 Medvjedići dobra srca
07.50 Pepa Praščić

08.10 Traktor Tom
08.35 IZBORI 2007 - predstavljanje kandidata
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.25 Obiteljske veze, serija
12.20 Cosby show, serija
13.20 Vijesti
13.35 Zauvijek susjedi, serija
14.10 Izgubljeno dijete, film
16.00 Svijet prema Jimu, serija
16.25 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Operacija Kajman, serija
20.45 Naša mala klinika, serija
21.45 Ninja s Beverly Hillsa, film
23.30 Vijesti
23.50 Seks i grad, serija
00.20 Will i Grace, serija
00.50 JAG, serija
01.40 Na rubu zakona, serija
02.30 Gdica Julie, igrani film
04.05 Kraj programa

05.50 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Exploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Jednom lopov, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.25 Luđaci u podmornici, igrani film, komedija
23.00 Reži me, dramska serija
00.00 Vijesti
00.15 Big Brother, show
00.25 Kunolovac, kviz
02.25 Big Brother, show (R)

03.25 Skrivena meta, serija (R)
04.15 Ružičasti Cadillac, film (R)

**SRIJEDA
7.11.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.11 - Jangal: Anatomija jedne rijeke, dokumentarna serija
10.37 - Jangal: U vrtu Quichasa, dokumentarna serija
11.03 - Riječ i život, program
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Oprah Show
14.05 - Skica za portret
14.15 - Čovjek iz leda, film
16.00 - Sasvim obični ljudi
16.35 - Hrvatska uživo
17.30 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Piramida
21.20 - Luda kuća 3., TV serija
22.00 - Hrvatska kulturna baština
22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.32 - Vijesti iz kulture
23.40 - Drugi format
00.30 - Ally McBeal, serija
01.15 - Oprah Show
02.00 - Jangal: Anatomija jedne rijeke, dokumentarna serija
02.25 - Jangal: U vrtu Quichasa, dokumentarna serija
02.55 - Dokumentarni film
03.25 - Skica za portret
03.35 - Sasvim obični ljudi
04.05 - Hrvatska kulturna baština
04.25 - Drugi format
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Riječ i život, religijski program

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Nulti sat
09.45 - Iznad crte
10.00 - Športerica
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri 2.
11.30 - Film
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine: medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija

14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Sažeci nogometne Lige prvaka
16.15 - Jesam te! 5., serija
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - McLeodove kćeri 2.
18.20 - Županijske panorame
18.45 - Prijatelji 1., serija
19.15 - Ally McBeal, serija
20.00 - Emisija
20.35 - 1. poluvrijeme
21.30 - Vijesti na Drugom
21.40 - 2. poluvrijeme
22.35 - Emisija
22.50 - Ciklus filmova Meryl Streep: Sofijin izbor, film
01.15 - Sažeci nogometne Lige prvaka
01.55 - Pregled programa za srijedu

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Svi vole Raymonda
07.00 Medvjedići dobra srca
07.50 Pepa Praščić, serija
08.10 Traktor Tom
08.35 IZBORI 2007 - predstavljanje kandidata
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.25 Obiteljske veze, serija
12.20 Cosby show, serija
13.20 Vijesti
13.35 Zauvijek susjedi, serija
14.10 Ninja s Beverly Hillsa, igrani film
15.55 Svijet prema Jimu, serija
16.25 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Cimmer fraj, serija
20.45 Večernja škola - EU
21.45 Lud, zbunjen, normalan, serija
22.20 Nikita, igrani film
00.30 Vijesti
00.50 Seks i grad, serija
01.20 Kod Ane, kulinarski show
02.00 Stranac u kući, film
03.35 Kraj programa

06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)

10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Exploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Jednom lopov, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.30 Bračne vode, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav, sapunica
20.00 Big Brother, show
21.05 CSI: New York, kriminalistička serija
21.55 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
22.50 Reži me, dramska serija
23.50 Vijesti
00.05 Big Brother, show
00.15 Red Bull Air Race - utrka za naslov, sportsko-dokumentarna emisija (R)
00.45 Kunolovac, kviz
02.45 U paklu rata, ratna serija
03.40 Big Brother, show (R)
04.40 Luđaci u podmornici, igrani film, komedija (R)

**ČETVRTAK
8.11.2007.**

09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.11 - Jangal: Sjećanje na prašumu, dokumentarna serija
10.37 - Jangal: Bar Valley - spas posljednjih, dokumentarna serija
11.03 - Trenutak spoznaje, emisija
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Oprah Show
14.05 - Reprizni program
14.30 - Momci iz Junctiona, američki film
16.00 - Vitomir Belaj - šetnja s bogovima, film
16.35 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Brisani prostor
20.55 - Tko želi biti milijunaš?
21.55 - Pola ure kulture

22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.32 - Vijesti iz kulture
23.40 - Priča iz Pila, dokumentarni film
00.30 - Ally McBeal, serija
01.15 - Oprah Show
02.00 - Lovci na natprirodno 2., serija
02.45 - Jangal: Sjećanje na prašumu, dokumentarna serija
03.10 - Priča iz Pila, dokumentarni film
04.00 - Pola ure kulture
04.25 - Brisani prostor
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Trenutak spoznaje, znanstveno-obrazovna emisija

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Nulti sat
09.45 - Pročitani (.)
10.00 - Kokice
10.20 - Girls in Love, serija
10.45 - McLeodove kćeri 2.
11.30 - Film
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine: medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Sažeci nogometne Lige prvaka
16.15 - Jesam te! 5., serija
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - McLeodove kćeri 2.
18.20 - Županijske panorame
18.45 - Prijatelji 2., serija
19.15 - Ally McBeal, serija
20.00 - Emisija
20.10 - Dinamo - Basel, prijenos
22.05 - Emisija
22.25 - Vijesti na Drugom
22.40 - Ciklus filmova Meryl Streep: Adaptacija, film
00.40 - Lovci na natprirodno 2., serija
01.25 - Pregled programa za petak

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Svi vole Raymonda
07.00 Medvjedići dobra srca
07.50 Pepa Prašić
08.10 Traktor Tom
08.35 IZBORI 2007 - predstavljanje kandidata
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.25 Obiteljske veze, serija

12.25 Cosby show, serija
13.20 Vijesti
13.35 Zauvijek susjedi, serija
14.10 U okovima leda, film
16.00 Svijet prema Jimu, serija
16.25 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Istraga, magazin
21.40 Provjereno, informativni magazin
22.35 Ostati živ, dokumentarno igrana serija
23.30 Vijesti
23.50 Seks i grad, serija
00.20 Automotiv, auto moto magazin
00.50 Novac, business magazin
01.20 Istraga, magazin
02.45 Provjereno, informativni magazin
03.35 Trainspotting, igrani film
05.05 Kraj programa

06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Jednom lopov, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 Zabranjene fotografije, film
22.40 Reži me, dramska serija
23.40 Vijesti
23.55 Big Brother, show
00.05 CSI: New York, (R)
00.55 Kunolovac, kviz
02.55 Big Brother, show (R)
03.55 Reži me, dramska serija (dvije epizode) (R)

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 11 i 30 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.

E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem električni šporet »Sloboda« malo korišten.

Tel: 024/ 562 – 700 zvati u večernjim satima.

Potrebna na poklon bolje očuvana flauta. Jasmina 021/ 496 – 014

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom cijele godine prodajem, Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Prodajem opremu za proizvodnju kvalitetnih kozmetičkih krema.

Povoljno za manji biznis.

Tel: 021/ 632 – 3792

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učeni/ku ili studentici/u, sa CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.

Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.

Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem veliku dvosobnu kuću u Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprostorijom, uz asfaltiranu cestu, na čošku. Čisto vlasništvo. Legalizirana gradnja.

Pitati na telefon 064/ 239 – 0122, Tomica Crnković.

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².

Tel. 024/ 532 – 505.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola. Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.

Tel.: 024/ 522 – 677

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

**PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA**

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno

- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)

- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 800 dinara

☐ 1 godina = 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

JESENJE VEĆE

Olovne i teške snove snivaju
Oblaci nad tamnim gorskim stranama;
Monotone sjene rijekom plivaju,
Žutom rijekom među golim granama:
Iza mokrih njiva magle skrivaju
Kućice i toranj; sunce u ranama
Mre i motri kako mrke bivaju
Vrbe, crneći se crnim vranama.
Sve je mračno, hladno; u prvom sutonu
Tek se slute ceste, dok ne utonu
U daljine slijepe ljudskih nemira.
Samo gordi jablan lisjem suhijem
Šapće o životu mrakom gluhiem,
Kao da je samac usred svemira.

A. G. Matoš